

**Norges
Skytterforbund
75 år**

1946-2021

Norges Skytterforbund

75 år
1946-2021

Redaktør og hovedforfatter:

Svein-Erik Tosterud

Layout: tosterud.info

Innhold

Presidentens hilsen	9	Skyting som høyskolestudium	74
Forord	11	Breddeidrett og utdanning	75
Fra strid til konkurranser	13	En dynamisk organisasjon i utvikling	76
De første sportsskytterne	14	Harald Stenvaag – verdens beste skytter	80
Veien mot eget forbund	17	Anne Grethe Jeppesen, topp trener	82
Opp og ned før 2. verdenskrig	18	Magne Landrø helt på 60- og 70-tallet	83
Vanskelig krigstid, så samling	22	Pål Hembre, NM-grossist	84
Skytterforbundet etableres	24	Viltmål-gullvinneren Tor Heiestad	86
Fattig forbund – store prestasjoner	27	Tore Brovold, tidenes beste hagleskytter	88
Kvinnene inntar standplassen	30	Landslagene	90
Unni Nicolaysen – NSF's viktigste kvinne	34	Plutselig var vi elektroniske	92
Løvenskioldbanen	38	Da luftvåpen ble mer enn lek	94
Mye gull i hjemme-VM 1952	44	Den gang de beste var allroundere	95
Flotte resultater i OL 1952	45	Forbundets informasjonskanaler.	96
Tyngre år etter hjemme-VM	46	Para-skytterne integrert i NSF	100
Systematikk og langsiktighet	52	Grener og øvelser	102
OL-gull på viltmål i Seoul	56	Fra 4.400 til 34.000 medlemmer	106
Mer suksess på 90-tallet	57	Presidenter og generalsekretærer	107
Flotte prestasjoner i EM og VM	58	Æresmedlemmer	108
OL-sølv i Barcelona	59	Internasjonale organisasjoner	110
Opp og ned på 90-tallet	61	Innehavere av H.M. Kongens pokal	112
Tidenes norske EM i 2019	70	Norgesrekorder	114
2020/2021: Vanskelig inngang til jubileet	71	NSF's hederstegn i gull	124
Norges Toppidrettsgymnas	72	Bragdmerket	126
Skytterlinjen Meråker VGS	73		

Presidentens hilsen

Da Norges Skytterforbund ble etablert i 1946, hadde vi allerede lange tradisjoner som skytternasjon. Den dag i dag har vi klubber som ble etablert allerede på slutten av 1870-tallet. Organisasjonen som ble grunnlagt for 75 år siden het Norges Sportsskytterforbund inntil navnet ble endret til Norges Skytterforbund i 1955.

Utviklingen av NSF har vært dramatisk, antall grener, øvelser og klasser har vært gjennom en voldsom utvikling. Fra den spede start med 127 klubber og vel 4400 medlemmer er vi i dag kommet opp i over 500 klubber og 34.000 medlemmer. Det deles ut mer enn 800 medaljer i norske mesterskap hvert år.

Teknologiutviklingen gir oss muligheter for å kunne følge konkurransene skudd for skudd i de fleste grener. I 2020-2021 opplever verden en pandemi som ytterligere forsterker betydningen av teknologi for å kunne skyte konkurranser på tvers av landegrensene, og slik at skytingen kan foregå på hjemmebane.

Arbeidsoppgavene for oss som leder forbundet, klubber og kretser varierer over tid. Stikkord i jubileumsåret er utfordringer med anlegg, miljø, skytesportens omdømme, krav til utstyr, og ikke minst økonomi. Vi har drevet vår idrett på anlegg som ble etablert og vedlikeholdt under helt andre krav enn de som gjelder i dag. Skal både breddeidretten og toppidretten få gode vilkår for å utvikle seg, må vi ta utvikling av anlegg og miljø på alvor. Vi har en flott arv å bygge videre på, og vil lykkes med dette.

Til alle, gratulerer med jubileet, og takk for at du er med!

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Håvard Larsen', with a long horizontal stroke extending to the right.

Håvard Larsen, president

Forord

Norges Skytterforbund (NSF) har ved sitt 75-årsjubileum nærmere 35.000 medlemmer, og er derved det 12. største særforbundet i Norges Idrettsforbund. Antallet lag, 517, plasserer NSF på sjetteplass blant de 54 særforbundene i NIF. I sommer-OL har Norge gjennom historien tatt 60 gullmedaljer, og skytterne har vunnet hele 13 av disse. Det er med andre ord en stor og viktig idrettsorganisasjon som nå feirer sin 75-årsdag!

Denne jubileumsboken trekker linjene mye lengre bakover enn de siste 75 år, for skyting som sportslig aktivitet har veldig lange tradisjoner, også i Norge. Det kan være nyttig å utvide perspektivet på ting man er opptatt av!

Historien frem til 50-årsjubileet i 1996 har i hovedsak vært jubileumsboken som ble utgitt i den anledning som kilde. Jeg har imidlertid supplert med en god del nye opplysninger og bilder, mens noe er kuttet vekk. Stoffet er redigert og reorganisert ganske kraftig, med sikte på bedre oversikt for leseren.

De siste 25 års historie er basert på forbundets årbøker, stoff i Skytternytt, samtaler med sentrale utøvere og ledere, samt inntrykk og opplevelser fra min virksomhet som pressemann og egen deltagelse i rifleskyting gjennom mange år.

Da vi gikk inn i 2020, var det med store forventninger om at dette ville bli et år preget av store prestasjoner på skytebanen, ikke minst under OL i Tokyo. Som vi alle vet, ble det meste av året i stedet preget av avlysninger og utsettelse på grunn av korona-pandemien. Problemet er ikke løst når vi er kommet til april 2021. De norske toppskytterne har likevel svingt seg til nye høyder. Så selv om pandemien skaper usikkerhet, er det all grunn til å tro på store, norske prestasjoner når ting normaliseres!

Svein-Erik Tosterud, april 2021

Fra strid til konkurranser

Bruk av skytevåpen var opprinnelig kun forbundet med krig og jakt. De første som organiserte en form for sportsskyting var sveitserne, som allerede på 1400-tallet etablerte skytterlag med kruttvåpen. På 1700-tallet kom vi nordboere etter, da Det Bergenske Skydeselskap ble stiftet i 1769. Utover 1800-tallet kom stadig flere «skydeselskaber» til. Det eldste som stadig er i full vigør er Skydeselskabet Skarpskytten, som har Løvenskioldbanen i Bærum som hjemmebane. I siste halvdel av 1800-tallet var det kraftige politiske konflikter i Norge, og skytterorganisasjonene ble både involvert i og sterkt preget av dette.

I 1861 fikk vi den landsdekkende Centralforeningen for Udbredelse af Legemsøvelser og Vaabenbrug. Denne konservative organisasjonen ønsket fortsatt kongestyre. De fikk i 1881 Folkebevæbningen som motstykke, med sterk sans for Stortingets rolle og parlamentarisk styresett. Etter at parlamentarismen ble innført i 1894, slo Stortinget de to organisasjonene sammen under navnet Det Frivillige Skyttervesen, DFS, og frem mot 1905 var skytterorganisasjonen en viktig politisk faktor i vårt land. DFS organiserte også sportsskytingen i starten, vår organisasjon var ikke skapt ennå! Det var på denne tiden at man for alvor begynte å snakke om mulighetene for å etablere en egen sportsskytterorganisasjon, som i mange andre land.

Skyting som sport har lange tradisjoner. Dette er Diebold Schillings maleri av en «Schützenfest» i Konstanz i Sveits på slutten av 1400-tallet. Skytebanen med armbrøster til venstre, utenfor gjerdet til høyre gjør noen karer opp en uenighet. Om de følger seg feildømt eller har tatt en dram for mye, vites ikke!

De første sportsskytterne

Allerede på 1870-tallet ble det etablert klubber som drev med sportsskyting. Christiania Jægerklub drev med glasskuleskyting. Kulene var blåst på Hadeland Glassverk, og var først fylt med fjær for å vise forbindelsen til fuglejakt. Senere ble kulene blåst med hull. Når kulene fór ut av kastemaskinen, fikk luftstrømmen gjennom hullene kulene til å «hyle som utslag af rædsel for den skjæbne som ventet». Fra rundt 1888 avløste lerduer glasskulene. Christiania Jægerklubb holdt til på Hovedøya, senere på Lindøya i Oslofjorden.

Det ble startet minatyrskytterklubber flere steder i Norge. Kristiania Østre Miniatyrskytterlag (nå Oslo Østre Sportsskyttere) ble stiftet i 1883, og er trolig det eldste gjenlevende av disse lagene. Før dette ble det startet et miniatyrskytterlag ved Aars & Voss og Gjertsens skole i Christiania, så kom Gjøvik Salongskytterlag i 1879 og flere lag i Oslo de nærmeste tiårene.

De første VM- og OL-suksessene

Ole Østmo ble den første norske verdensmesteren i skyting. I Lyon, Frankrike i 1897 tok han gull på frigevær stående. Også laget tok gull på stående, mens det ble sølv for lag på helmatchen. Under OL i Paris i 1900 ble det lagsølv i helmatch armégevær, mens Ole Østmo tok sølv stående, bronse liggende og sammenlagt i samme gren. Øvelsene var også offisielt VM.

I 1906 ble det arrangert uoffisielt OL i Aten, og her vant Gulbrand G. Skattebo gull i frigevær helmatch, mens laget tok sølv. To år senere var det offisielt OL i London, her tok Albert Helgerud gull og Ole Sæther bronse i frigevær helmatch, og laget tok gull. I OL i Stockholm i 1912 ble det bronse til Engebret Engbretsen «Embret» Skogen på armégevær, mens det ble sølv på frigevær lagskyting. Det var Det Frivillige Skyttervesen som sendte sportsskytterne til alle disse begivenhetene, selv om flere av skytterne var medlemmer av nyetablerte sportsskytterklubber.

Det fantes ennå ingen egen organisasjon for sportsskytterne, Det Frivillige Skyttervesen var så langt enerådende. Men internasjonalt gikk utviklingen i den retningen. Også i Norge var det mange som mente at sportsskytterne måtte ha en egen organisasjon for å hevde seg.

Den første brede sportsskytterklubben var Kristiania Skytterlags Jægerlag, en underavdeling av DFS-klubben Kristiania Skytterlag. Den ble stiftet sommeren 1912. I 1916 skiftet den navn til Kristiania Sportsskyttere og i 1925 fikk den sitt nåværende navn, Oslo Sportskyttere.

Gressholmen i Oslofjorden var fra tidlig på 1900-tallet til åpningen av Løvenskioldbanen i 1951 det viktig-

Mestermøte: Gulbrand G. Skatteboe som vant gull i frigevær helmatch i Aten 1906, var æresgjest under OL i London 1948. Her er han sammen med noen av den tidens mestere. Fra venstre: Tore Skredegård, Halvor Kongsjorden, Skattebo og Willy Røgeberg.

ste samlingsstedet for både DFS og sportsskyting. Her var 300-metersbane, tre kastemaskiner for lerduer og baner for hjort, pistol og miniatyr.

I årene frem til 1. verdenskrig ble det etablert stadig flere anlegg for sportsskyting. Først og fremst løpende hjort, lerdue, pistol og frigevær. Miniatyrskyting og pistol innendørs fikk også noen anlegg. Utviklingen stoppet opp under første verdenskrig i årene 1914 til 1918. Ingen store internasjonale stevner kunne arrangeres, og det ble også mindre aktivitet nasjonalt. Men i 1916 fikk de norske sportsskytterne sin formelle internasjonale debut. Det var svenskene som begynte å arrangere stevner etter det olympiske sportsskytterregulverket.

Kastet på stikka med medaljene!

OL i Antwerpen i 1920 ble en minneverdig begivenhet for Norge. Totalt 31 medaljer, derav 13 gull, var fasiten. Og skytterne reiste hjem med kofferten full av medaljer! Skytterne kvitterte virkelig for sponsor-gavene som muliggjorde deltakelsen. Otto M. Olsen satte olympisk rekord og tok gull i hjort enkeltskudd, mens Harald Natvig tok bronzen. Det ble naturligvis gull i lagskytingen. I dobbeltskudd sikret Ole Lilloe-Olsen gullet, Einar Liberg tok bronzen og laget tok gull.

Otto M. Olsen tok også gull på armégevær liggende, og det ble lagsølv i samme øvelse. Østen Østensen tok bronse med frigevær i helmatch. Laget tok sølv. I tillegg tok laget i miniatyrskyting bronse. Det var egentlig bare lerdueskytterne som reiste skuffet hjem. Regelverket var ikke helt spikret ennå, og det viste seg at duene i OL hadde mye høyere hastighet enn på Gressholmen. Men på båten hjem kastet skytterne på stikka med OL-medaljer i skipssalongen! De hadde med seg 11 medaljer tilsammen.

Så ble det stille på arrangementsfronten frem til 1919, da sportsskytterne fikk sponsorer som ønsket å støtte mulighetene for gode prestasjoner i det første etterkrigs-OL i Antwerpen 1920. Børsemaker L. H. Hagen & Co. ga 5000 haglepatroner til lerdueskytterne, mens Norma Prosjektilfabrik ga 3000 skudd til hjorteskytterne. Også andre bidro med gaver til skytterne.

OL-troppen fra Antwerpen 1920. Stående fra venstre: Nordal Lunde, Anton Wilhelm Olsen, Oluf Wesmann-Kjær, Hans Nordvik, Einar Liberg, Otto M. Olsen, Ole Lilloe-Olsen og Harald Natvig. Foran sitter Sigvart Johansen, Albert Helgerud og Th. Johansen.

Kvinner var ikke bredt representert i skyttersporten før annen verdenskrig. Men her er Sigrid Jensen fotografert rundt 1. verdenskrig. Hun var moren til Bergliot Narum, les mer om henne i eget kapittel om kvinnelige skyttere.

Veien mot et eget forbund

Norsk sportsskyting hadde langt fra enkle organisasjonsforhold de første par tiårene av 1900-tallet, ja faktisk helt til 2. verdenskrig, da det meste stoppet opp. Prosessen frem mot etableringen av Norges Skytterforbund i 1946 er preget av mange forskjellige, mindre organisasjoner. Det Frivillige Skyttervesen organiserte mye, men i tillegg var det de enkelte sportsskytterklubbene som i en del sammenhenger sto bak internasjonal deltagelse. DFS kom etterhvert til at internasjonal representasjon ikke skulle ligge under dem. På denne tiden, i 1923, kom det også en bestemmelse om at internasjonal deltagelse krevde tilslutning til L'Union International des Federations et Associations de TIR, dvs. UIT. Dette førte til at Norsk Avdeling av den Internasjonale Skytterunion, NAIS, ble stiftet i mai 1923. Oppgaven var rett og slett å være ansvarlig for den formelle internasjonale representasjonsretten. NAIS ble aldri noen stor organisasjon, men som kjent skytes det i rifle, pistol, lerdue og viltmål om forskjellige NAIS-medaljer den dag i dag. Og NAIS-symbolet, bueskytteren, lever videre på dagens NAIS-merker og medaljer, etter at han var Norges Skytterforbunds første logo.

Flere organisasjoner før 2. verdenskrig

I 1925 organiserte landets 7-8 sportsskytterklubber seg i Norges Sportsskytter Forbund (NSSF). Med Oluf Wesmann-Kjær som første president organiserte NSSF det meste av sport- og jakt-skyting i Norge. I 1939 gikk dette forbundet inn i Norges Landsforbund for idrett. Norges Miniaturskytterforbund (NMSF) ble den neste nyskapningen. I 1928 samlet NMSF 17 kretser fra hele landet, og fikk også med ytterligere 10 lag uten kretstillslutning. De to nye forbundene samarbeidet med NAIS ved utenlandsdeltagelse, og inngikk en overenskomst for samarbeide om uttak og representasjon i 1931. Selv om dette i og for seg var samlende for sporten, førte et hardere politisk klima på 20- og 30-tallet til at Arbeidernes Idrettsforbund brøt ut av samarbeidet. De utviklet en ganske stor organisasjon med 90 medlemslag rett før 2. verdenskrig, og 28 av disse var miniaturskytterlag, samlet i det man kalte Centralutvalg for skyting. Sportsskyting fikk kongelig anerkjennelse da Kong Haakon i 1927 bestemte at det fra påfølgende år skulle deles ut Kongepokal, alternerende mellom lerdue, hjort og pistol. Pistolskytteren Knut Kvaal vant den første i 1928. Rifleskytterne fikk ikke Kongepokal før i 1947, den første gikk til Willy Røgeberg.

Skyttersporten var veldig mannsdominert, men enkelte kvinner fantes i flere av grenene. Rundt årsskiftet 1938/1939 organiserte kvinnene seg for første gang. Pistolklubben av 1938 hadde 16 kvinnelige medlemmer, og styret på fem ble ledet av Liv Wiig. Klubben ble tatt opp både i sportsskytterforbundet og landsforbundet for idrett, men ble oppløst i løpet av krigsårene.

Opp og ned før 2. verdenskrig

OL i Paris 1924

I 1924 var det hard oppkjøring mot OL. Skytterne kom til uvante forhold i nærheten av Versailles. Hjortebanen var nærmest en svær bunker. Smellene var øredøvende, og hørselvern var ikke oppfunnet ennå. I dette miljøet tok Otto M. Olsen bronse på enkeltskudd. Etter en svak åpning, men med en utrolig avslutning, forsvarte Ole Lilloe-Olsen gullet på dobbeltskudd fra Antwerpen. Det ble laggull på enkeltskudd og sølv på dobbeltskudd. I VM i Reims samme år tok Halvard Angaard bronse i frigevær stående, Olaf Sletten tok bronse i knestående.

VM i 1928 og 1929

I OL i Amsterdam i 1928 sto ikke skyting på programmet, derimot ble det arrangert VM i Paris på OL-banene fra 1924. Eivind Holmsen tok igjen en sølvmedalje på lerdue, og Martin Stenersen tok bronzen.

I VM i Stockholm 1929 satte Otto M. Olsen verdensrekord og tok gullet i hjort enkeltskudd, og det ble sølv til laget. På dobbeltskudd ble det omvendt, sølv til Olsen og gull til laget. (Alle lag-VM i hjort før krigen var uoffisielle.) Det ble lagbronse i miniatyr stående, dette var første gang miniatyr var VM-øvelse. Sverre Glomnes tok bronse i frigevær knestående og Trygve Larsen i liggende.

De første norgesmestere

De kompliserte organisasjonsforholdene gjør det ikke helt enkelt å sortere ut hvem som ble de første norgesmestere i de forskjellige øvelsene. I NAIS' regi ble Sverre Glomnes den første mester i armégevær i 1929, Willy Røgeberg i frigevær og Martin Trulsrud i miniatyr samme år. H. O. Pettersen ble norgesmester i miniatyr i miniatyrskytterforbundets regi samme år, mens Reidar Straumann ble første mester i miniatyr 15 m dette året. Går vi til 1930, ser vi at Mauritz Amundsen ble mester i miniatyr i begge organisasjoner, og han ble ikke den siste med en slik «helgardering». I 1929 ble Finn Borchgrevink første mester i fripistol i sportsskytterforbundets regi og i 1931 første mester i samme øvelse i NAIS' regi. De første norgesmestere i sportsskytterforbundet ble ellers Otto M. Olsen i hjort i 1931, Harald Winsnes Martens i pistol 30 m og Eivind Holmsen i lerdue samme år. Hans Aasnæs vant silhuett i 1936, og Thorstein Johansen skeet i 1937.

I 1928 ble det skutt om den aller første kongepokalen. Den var satt opp i pistol, 60 skudd duell, og Knut Kvaal tok dette historiske trofeet. I 1929 var den satt opp i hjort, og ikke uventet ble Otto M. Olsen første vinner her. I 1930 var kongepokalen satt opp i lerdue, 200 duer, og her vant Eivind Holmsen etter omskyting med Martin Stenersen. Dermed var det delt ut en kongepokal i hver av de tradisjonelle skyteøvelsene, før det var arrangert NM i noen av øvelsene.

De harde tredveårene

I nordisk mesterskap i Stockholm i 1931 ble det igjen laggull i duell og i hjort dobbeltskudd. 1932 ble det avviklet nordisk mesterskap i hjort, og Einar Liberg vant sammenlagt. Året etter delte Johan Bergersen gullet i enkeltskudd med en svenske.

Den store begivenheten i 1931 var VM i Lwow i Polen (nå Lviv i Ukraina). Den polske jernbanen tilbød gratis reise, men med kummerlige forhold på tredje klasse. Under uvante og tildels vanskelige forhold satte Mauritz Amundsen verdensrekord i stående miniatyr, og tok Norges første VM-gull i miniatyrskyting. Johs. Grønli tok sølv på kne, og det ble lagsølv på kne og i liggende. På hjort enkeltskudd ble det sølv til Otto M. Olsen, mens Johan Bergersen tok sølv i dobbeltskudd og bronse i enkeltskudd. Laget tok gull i enkeltskudd.

Den store medaljehøsten gjorde at laget fikk 2. klasse på toget hjem!

Mauritz Amundsen ble Norges første verdensmester i miniatyr. Bildet er tatt under mesterskapet i Lwow i 1931, der han vant stående på ny verdensrekord.

Nå satt ikke pengene løst i det kriserammede Norge. Vi klarte ikke å skaffe penger til å sende skyttere til OL i Los Angeles i 1932, og heller ikke til VM i Granada året etter. I Roma-VM i 1935 tok Willy Røgeberg sølv og bronse på miniatyr, stående og kne. Debutanten Halvor Kongsjorden var ikke snauere enn at han tok bronse i miniatyr liggende, mens Tore Skredegaard tok bronse i armégevær knestående.

OL 1936 – fullt hus på liggende

I Berlin-OL i 1936 kom det som fortsatt er den suverent mest omtalte skytterbragden i norsk idrettshistorie, Willy Røgebergs fulle hus, 30 tiere på liggende. Den gang var dette en svak norsk gren, og det var egentlig stemning for ikke å delta. Men 30-åringen Røgeberg klarte heldigvis å snu dette. Han hadde allerede markert seg som en veldig stødig skytter på høyt nivå, men ennå uten en internasjonal gullmedalje. Han trente veldig systematisk, og bygget

Det eneste skytterbildet av Willy Røgeberg er en gjenganger der idrettshistorien beskrives.

opp den fysiske grunnformen med turn og langrenn. Svært få skyttere var så fremtidsrettet i treningsopplegget. I dagene før liggendeøvelsen hadde Røgeberg treningsresultater på rundt 297-298. Så, tre dager før konkurransen gikk det galt. Det oppsto en liten skade inne i pipen, 2-3 centimeter fra munningen, og presisjonen ble ødelagt. Etter hektisk leting fant han et verksted som fikset skaden ved å kappe pipen bak skaden. Lettelsen var stor da testing i benk viste at geværet igjen gikk hull i hull.

Konkurransen ble altså en norsk oppvisning av det sjeldne slaget. Et par av skuddene var svært tynne tiere, men det sto 300 poeng i protokollen til slutt. Bak fulgte hele seks mann på 296, så seieren var knusende overlegen!

Røgebergs serie i Berlin. Fullt hus, til tross for noen tynne tiere!

De siste norske VM-medaljene før 2. verdenskrig stoppet internasjonal utveksling, kom i VM 1937 og 1939. Hjorteskytterne tok begge laggullene i Helsinki i 1937, mens Rolf Bergersen vant enkeltskudd individuelt. Hans Aasnæs tok sølv på dobbeltskudd og bronse i enkeltskudd. I Luzern i 1939 ble det laggull i frigevær liggende, og Halvor Kongsjorden tok det individuelle gullet. I tillegg ble det bronse på laget i miniatyr knestående.

På vei hjem fra Berlin-OL i 1936 i triumf. Fra venstre: Willys kone Ingrid Theodora Røgeberg, Røgebergs sekundant Sverre Glomnes, Mauritz Amundsen, Willy Røgeberg junior og senior, Haakon Aasnæs og Hans Aasnæs.

Vanskelig krigstid – så blir det fart på samlingsarbeidet

Det var ikke bare skytterne som hadde en litt uoversiktlig organisasjon med flere aktører. Det gjaldt også resten av norsk idrett, og også her hadde arbeidet med en samling så smått startet midt på 1930-tallet. Utbruddet av 2. verdenskrig i 1940 stoppet etterhvert dette arbeidet.

Det forberedende arbeidet før krigen besto først og fremst av forsøk på gjenforening mellom Arbeidernes Idrettsforbund og Norges Landsforbund for Idrett. Også det splittede skytermiljøet hadde fruktbare samtaler. Representanter for Arbeidernes Idrettsforbund, Norges Miniatyrskytterforbund og NAIS hadde samtaler med representanter fra Norges Landsforbund for Idrett. Hovedformålet var en samling av landets sportsskyttere, men det var også et sterkt ønske om å få skytterne inn som medlemmer av det nye Norges Idrettsforbund, som man regnet med ville oppstå så snart idretten kom i normal gjenge igjen etter krigen.

Nazistisk interimsstyre for idretten

Okkupasjonsmakten og norske nazister etablerte et interimsstyre for norsk idrett noen måneder etter at krigen brøt ut, i september 1940. Formannen i Norges Landsforbund for Idrett, major Olaf Helset og tidligere formann i Arbeidernes Idrettsforbund, Rolf Hofmo, ble henholdsvis formann og nestformann. De neste par månedene var det, tross krig og håpløse forhold for skytterne, flere diskusjonsmøter. Utover høsten satte nazifiseringen inn, og kulminerte 22. novem-

Logoene til tre sentrale organisasjoner som gikk inn i det samlede forbundet rett etter krigen. Øverst: Norges Miniatyrskytter Forbund, så Arbeidernes Idrettsforbund og nederst NAIS. Bueskytteren var også å finne i NSFs første logo.

ber med opprettelsen av et nazistisk, statsledet idrettsforbund bygget på førerprinsippet. Flertallet av norske idrettsfolk likte dette svært dårlig. Ledet av interimsstyret ble det ganske raskt satt igang en idrettsstreik, som etter hvert utviklet seg til den illegale idretten «på skauen» og på bortgjemte arenaer. Idretten sto for en stor prestisjeseier som også fikk stor betydning for holdningskampen blant ungdommen og rekrutteringen til motstandsorganisasjonen Milorg. Blant de mest kjente idrettsfolkene som kjempet mot nazismen finner vi skihopperen Birger Ruud og skytteren Willy Røgeberg, som begge havnet i Grini konsentrasjonsleir, mens Halvor Kongsjorden, verdensmester i frigevær liggende i 1939, ble Milorgleder i Numedal.

Norges Idrettsforbund konstituert 1946

Etter krigen gikk idrettens samlingsprosess raskt, og i februar 1946 ble Norges Idrettsforbund konstituert. Til grunn lå forhandlingene mellom Arbeidernes Idrettsforbund, AIF og Norges Landsforbund for idrett, rett før og delvis under krigen. Mange var skeptiske, enten de kom fra AIF, som representerte arbeiderklassen og sosialismen, eller fra det borgerlig baserte landsforbundet. Men NIFs første leder Olaf Helset, som var general og sjef for Hæren og kom fra landsforbundet, og den første generalsekretæren Rolf Hofmo, som kom fra AIF, viste seg å samarbeide svært godt. De var også gode til å samle kreftene på tvers av ideologiske forskjeller, og bidro sterkt til å skape et velfungerende og raskt ekspanderende, felles idrettsforbund. På slutten av 1990-tallet, 50 år etter etableringen av idrettsforbundet, ble Norges Idrettsforbund og Norges Olympiske Komité slått sammen til én organisasjon.

Norges Idrettsforbund har hatt flere logoer, fra den klassiske, urnorske til venstre, til dagens renskårne, moderne variant, som også viser at idrettsforbundet og Norges Olympiske Komité er én organisasjon.

Skytterforbundet etableres

Umiddelbart etter 2. verdenskrig skjøt arbeidet med å etablere et felles forbund for sportsskyting fart. Nils Johannessen fra Fredrikstad hadde i mange år vært styremedlem i Norges Miniatyrskytter Forbund, og han tok initiativet til første samlingsmøte allerede i juni 1945, et par måneders tid etter frigjøringen. NAIS, Norges Sportsskytterforbund, Norges Miniatyrskytter Forbund og skytterutvalget i Arbeidernes Idrettsforbund skulle samle sine krefter i et felles forbund for sportsskyting. Det møtte tre fra hvert forbund, så hele bredden var representert i den 12 mann sterke komiteen.

Solide representanter

Fra Norges Sportsskytterforbund kom først og fremst Oluf Wesmann-Kjær, som i 1912 hadde stått for stiftelsen av Oslo (den gang Kristiania) Sportsskyttere, den første sportsskytterorganisasjonen i Norge, og som hadde vært klubbens formann fra 1912 til 1928. Videre sendte forbundet Erling Amundsen, senere mangeårig kansler for hederstegnet, og tredjemann var Inge Roll, norgesmester i silhuett pistol før krigen og dessuten vinner av Damenes pokal i Holmenkollen (beste hopper i kombinert) i 1917!

ALF sendte trio en Carstein Moe, H. R. Gulbrandsen og Erling Pettersen, som alle var garvede fagforeningsfolk med stor dyktighet i organisasjonsarbeid. NMSF var anført av den tidligere omtalte Nils Johannessen, som hadde med seg Ole Sannes, initiativtager til Oslo og Omegn Miniatyrskytterkrets i 1920, og forøvrig far til skytterkongen Odd Sannes, videre den landskjente skyttersaks mannen Asbjørn Syvertsen, i sin tid formann i både Oslo Miniatyrskytterkrets og Oslo Skyttersamlag. Endelig var det trio en fra NAIS, anført av forretningsmannen Anders M. Vik, skytterkongen Sverre Glomnes og yngstemann, Per Jorsett.

Per Jorsett, født i 1920, fikk en sentral rolle i arbeidet med samling av skytterorganisasjonene. Han var selv aktiv skytter, sportsjournalist og ble etter hvert en av landets ledende idrettshistorikere helt

Per Jorsett er vel den av komiteemedlemmene som huskes best idag. Bildet av journalisten Jorsett er fra Løvenskioldbanen på 50-tallet. Han gikk bort i 2019, 99 år gammel.

frem til sin død i 2019. Mange husker ham antagelig best som skøytekommentator i par med Knut Bjørnsen. Jorsett har beskrevet mye av samlingsprosessen, og hans fremstilling er en viktig kilde for deler av denne jubileumsboken.

Mange meninger

Det var nettopp Jorsett som sammen med Nils Johannessen, Carstein Moe og Inge Roll fikk i oppgave å utarbeide et lovutkast og retningslinjer for komiteens videre arbeid. Det var ikke noen enkel oppgave, hele fire forbund skulle ha et ord med i laget, og meningene var delte om mangt. Lerdueskytterne var de mest skeptiske til det nye opplegget. Under Oluf Wesmann-Kjærs ledelse hadde de under krigen utarbeidet planer for et eget lerdueforbund, løsrevet fra de øvrige grenene.

Men etter hvert som arbeidet utviklet seg, ble selv de mest tvilende med på samlingstanken. Hovedkomiteen møttes siste gang 7. mai 1946, og 5. juli 1946, fire måneder etter etableringen av Norges Idrettsforbund, kom altså dagen for det offisielle stiftelsemøtet. Det fant sted på Grand Hotel i Oslo, i Den røde sal. Referatene sier ikke noe om hvor mange representanter som var til stede, og heller ikke hvordan de var valgt. Men forbundet ble stiftet, og det ble valgt et hovedstyre, det som senere er blitt forbundsstyret.

I 10-års jubileumsberetningen kan man lese følgende: «Denne dagen vil utvilsomt bli stående som en av de mest betydningsfulle merkedager i norsk sportsskytings historie.»

Norges Sportsskytterforbund

Organisasjonen fikk navnet Norges Sportsskytterforbund, angivelig for å unngå at Det Frivillige Skyttervesen skulle få inntrykk av at man tråkket i deres bed. På tinget i 1955 ble «sport» strøket, fordi man mente at kombinasjonen «sport» og «skytter» ikke hadde noen god klang hos de bevilgende myndigheter!

Det nye forbundet ble delt inn i fem grupper med egne styrer, lover og egen økonomi: miniatyr, match- og armégevær, hjort-, lerdue- og pistolgruppen. Til forbundstinget sendte miniatyr 14 representanter, pistol 8, match- og armegevær 6 og hjort og lerdue 5 hver. President og visepresident (frem til 1950 var betegnelsen formann og viseformann) ble valgt på forbundstinget. Ved Kongelig resolusjon 2. juli 1948 ble styret utvidet med et kongevalgt medlem. Carl Otto Løvenskiold, som samme år ble valgt som visepresident, ble det første kongevalgte medlem og han hadde denne posisjonen til sin død i 1969. Harald Løvenskiold ble oppnevnt som etterfølger i februar 1970. Gjennom organisasjonsendringene i 1986, ble ordningen med kongevalgt medlem fjernet, fordi den ikke har hjemmel i idrettsforbundets lover.

Det ble foreløpig ikke noe av planene om en kretsinndeling, basert på miniatyrskytternes kretser. Klubbene og lagene var samlet direkte i sine respektive grupper, men miniatyr beholdt sine kretser.

Den første skytterpresidenten ble Anders M. Vik. Han ble sittende hele det første tiåret. Allerede før krigen hadde han nedlagt et stort arbeide som president i NAIS. Nå ble han stående i spissen for det grunnleggende arbeidet som skapte et moderne forbund. Han kom fra NAIS, og fikk flere æresbevisninger, bl.a. etter å ha vært visepresident i UIT, forgjengeren til ISSF.

Raskt økende medlemstall

Ved konstitueringen hadde forbundet 127 klubber og lag med 4442 medlemmer, men i løpet av sesongen økte dette til 167 klubber og lag med 5717 medlemmer. Det var hele 4508 i 140 klubber i miniatyrgruppen, 817 i 18 pistolklubber, 182 i 6 lerdueklubber, 100 i 3 hjorteklubber, og 110 match- og armégeværskyttere som direkte medlemmer i forbundet. Til sammenligning var det ved 50-årsjubileet i 1996 20 kretser og 647 klubber med nærmere 37.000 medlemmer. Siden da har medlemstallet variert en del, og de siste årene har det vært noe nedgang. Ved årsskiftet 2020/2021 var det vel 34.000 medlemmer i 19 kretser og over 517 klubber.

Anders M. Vik, første formann i Norges Sportsskytterforbund, tittelen ble president fra 1950.

Manglet det meste

I 1946 var mangelen på både våpen og ammunisjon stor. Dette var hovedgrunnen til at det ikke ble arrangert NM dette første året. Istedet begynte man å forberede deltakelse i neste års VM i Stockholm. Man startet arbeidet med ferdighetsmerker, og besluttet at det i NM skulle deles ut mesterdiplom, og plaketter i gull, sølv og bronse. Et annet tiltak dette første året skulle få grunnleggende betydning for skytterforbundet hele tiden frem til idag: En komité ble nedsatt for å følge opp godseier Carl Otto Løvenskiolds storslagne plan om en skytebane ved Østernvann i Bærum, det vi i dag kjenner som Løvenskioldbanen. Anleggets historie er viet et eget kapittel senere i boken.

Fattig forbund, men skytterne leverte store prestasjoner

Stilen var annerledes i 1946! Nærmest kamera Erling Kongshaug. så svenskene Jonas Jonsson og Holger Erbèn, alle i dyp konsentrasjon under landskampen Norge-Sverige i Fredrikstad

Frigjøringsåret 1945, altså året før forbundet ble dannet, var NAIS i Stockholm og skjøt landskamp i miniatyr. Og på ettersommeren 1946, halvannen måned etter at det nye, sammenslåtte forbundet formelt var stiftet, var svenskene invitert til returmatch i Fredrikstad, og landskamp i hjort på Gressholmen. Svenskene vant miniatyr, mens Norge tok to meget klare seire på hjort enkelt- og dobbeltskudd.

Landskampen var en kraftanstrengelse for et forbund som knapt hadde en krone i kassen. Årsaken til at miniatyr ble lagt til Fredrikstad, var at det etter okkupasjonsmaktens herjinger ikke lenger fantes noen miniatyrbane i Oslo. Det gjorde det i og for seg ikke i Fredrikstad heller, men Fredrikstad Miniatyrskytterlag la ned et enormt dugnadsarbeide for å lappe sammen et brukbart anlegg. I oktober 1946 utkjempet lerdueskytterne sin første landskamp i det samlede forbundets regi, i Gyttorp i Sverige, der svenskene vant.

VM i Stockholm 1947

VM på Stora Skuggan i Stockholm i 1947 krevde voldsom innsats med finansieringen, og våpen og ammunisjon var fortsatt et problem. Det unge forbundet maktet å sende 31 skyttere til et 11 dagers opphold, og fikk valuta for pengene. OL-mesteren fra 1936, Willy Røgeberg, vant miniatyr liggende og Johan Hunæs knestående, begge i vanskelig vind. Tore Skredegaard tok bronse på kne, der det ble sølv på lag. I miniatyr stående ble det lagseier, Mauritz Amundsen tok sølv og Erling Kongshaug bronse individuelt. Det ble lagbronse i liggende. Debutanten Odd Sannes vant Englandsmatchen (liggende miniatyr på 50 og 100 m sammenlagt), og her ble det sølv på lag. Hans Aasnæs vant hjort dobbeltskudd på ny verdensrekord, og i de første offisielle lagmesterskapene tok Norge sølv på dobbeltskudd og bronse på enkeltskudd. I «Amerikamatch» (hurtigskyting), armégevær, ble det lagbronse. I sum ble det fem gull, fire sølv og fem bronse i Stockholm. Dessuten vant Odd Sannes armégevær junior, en uoffisiell øvelse. Selv om forbundet slet økonomisk, var dette begynnelsen på en gullalder resultatmessig, som varte nesten ti år. Etter VM ble premiene utstilt i vinduet i Havannamagasinet på Karl Johan, deretter ble de flyttet til Hagens Sportsforretning nederst i samme gate, og til sist til hos Otto Falch i Kongens gate. Folk stimlet sammen for å betrakte erobringene. Forbundet hadde talent for PR, og interessen for vår sport var nok betydelig større rett etter krigen!

Halvor Kongsjorden tok fjerdeplass på miniatyr i London-OL i 1948. Her på standplass med Mauritz Amundsen med kikkert. Det var tillatt med sekundant den gangen.

Første NM i forbundets regi

I 1947 ble NM for første gang arrangert i regi av det samlede forbundet, og Hans Aasnæs sikret seg fire titler i så forskjellige øvelser som hjort dobbeltskudd, lerdue, finpistol kombinert og silhuett. Vi nevner de andre vinnerne også, siden de var de første. Dessuten ser man hvilke ti øvelser det ble konkurrert i den gangen:

Rolf Bergersen vant hjort enkeltskudd, Thorleif Gaarder skeet, Odd Sannes armégevær, Halvor Kongsjorden frigevær, Willy Røgeberg miniatyr og Mauritz Amundsen fripistol. Noen få dager før OL i London i 1948 vant Hans Aasnæs, som første utlending noensinne, England Cup i trap. Og dagen etter tok han sølv i det uoffisielle EM. Han trengte 99 treff i skytingen den tredje dagen for å vinne det uoffisielle VM. Så bommet han på den aller første duen, og dermed trodde alle at løpet var kjørt. Men Aasnæs plukket ned de 99 neste og tok gullet! Aasnæs ble tildelt Morgenbladets gullmedalje det året, sammen med speedwaykjøreren Basse Hveem.

Opp og ned i OL og VM

OL i London 1948 ble en liten skuffelse, det ble «bare en bronse» til Willy Røgeberg i frigevær og en fjerdeplass i liggende miniatyr til Halvor Kongsjorden

I det første nordiske mesterskap etter krigen, i Oslo i 1948, ble det gull i skeet både på lag og individuelt til Thorleif Gaarder. På grunn av den vanskelige etterkrigssituasjonen ble det ikke skutt rifle eller miniatyr, disse grenene gikk som uoffisielle «hjemmeøvelser», uten karing av mestere. Det var harde tider. Men Willy Røgeberg vant frigevær og miniatyr liggende, mens Odd Sannes vant miniatyr kne.

I 1949 skrapte vi sammen alt vi kunne få fatt i av penger og dro til VM i Buenos Aires med 11 mann og tre ledere. Igjen en god investering: Under improviserte og ofte vanskelige forhold vant Rolf Bergersen hjort sammenlagt (det var ikke medaljer i enkelt- og dobbeltskudd), foran John H. Larsen etter omskyting, og det ble gull på lag. Tore Skredegaard og Halvor Kongsjorden tok sølv og bronse i Englandsmatch (60 skudd liggende miniatyr 50 og 100 m) der det også ble laggull. Erling Kongshaug tok bronse i miniatyr helmatch, og det ble bronse på lag. I 1950 var det igjen nordisk mesterskap, denne gangen delt med lerdue og hjort i Helsinki og øvrige grener i København. John H. Larsen vant hjort enkeltskudd og Rolf Bergersen dobbelt, og vi tok begge lagmesterskapene. I København vant Willy Røgeberg miniatyr liggende med fullt hus, 400 poeng.

Kvinnene inntar standplassen

Til alle tider har det dukket opp enkelte kvinner som har skutt, også i konkurranser. Men frem til 1930-tallet fantes det i Norge ingen organisert virksomhet som involverte kvinner. Mest av alt fungerte de som ansvarlige for kaffekoking og vaffelsteking, og ellers var de ganske enkelt ledsagere for familiens mannlige skytter. Som nevnt tidligere ble den kvinnelige pistolklubben som ble startet i 1938/1939 oppløst på grunn av krigen, og ble aldri startet opp igjen.

Bergliot Jensen, senere gift Narum, var datter av Sigrid Jensen, og videreførte morens interesse for skyting. (Se omtale og bilde av Sigrid tidligere i denne boken.) I november 1945 samlet Bergliot ni venninner hjemme i Parkveien i Oslo og startet Oslo Kvinnelige Miniaturskytterlag. Initiativtakeren ble valgt til formann, og Bergliot Narum hadde vervet til sin død i 1999.

Da hun gikk bort, ble laget også nedlagt, og kapitalen la grunnlaget for Bergliot Narums minnefond. Dette administreres av Oslo Østre Sportsskyttere (tidligere Oslo Østre MSL), og midler fra fondet deles ut til kvinnelige skyttere som plasserer seg blant de fem beste i NM.

Bergliot Narum stiftet Oslo Kvinnelige Miniaturskyttere, og ledet laget i over 50 år.

Kamp for anerkjennelsen

Bergliot Narum hadde et salonggevær og et luftgevær for pilskyting som hadde vært gjemt bort under krigen. Disse enkle våpnene ble brukt mye, på flere innendørs- og utendørsbaner i Oslo. Nesten alle var på den tiden henvist til offentlig kommunikasjon, og våpen, kulefangere, skiver og ammunisjon måtte drasses til og fra hver eneste gang. Programmet utendørs var 50 meter liggende, innendørs 15 meter stående. Etter hvert fikk de mer permanente baner.

Medlemmene av Oslo Kvinnelige Miniaturskytterlag måtte føre en lang og hard kamp for å bli anerkjent, ikke som hyggelige innslag på stevnene, men som ekte skyttere! Konservative, nesten reaksjonære holdninger møtte kvinnene som bare ville ha likestilling. Kvinnelige skyttere i andre klubber og lag solidariserer seg med Oslo Kvinnelige Miniaturskyttere, og det utviklet seg til en

Skytterpionerer fra Oslo Kvinnelige Miniaturskytterlag på 50-tallet. Bildet er tatt i Apotekergaten.

felles kamp for kvinners rettigheter i skyttersporten. Det skulle ta seksten år å opprette separate kvinneklasser, først på 15 m i 1953. Ragnhild Smestad vant, og gjentok prestasjonen de to påfølgende årene. Så økte øvelseutvalget, og midt på 60-tallet skjøt kvinnene alle øvelser.

Etterhvert førte bl.a. Oslo Kvinnelige Miniaturskytterlags arbeide med utvikling av tillitsvalgte ikke bare til resultater her hjemme, men det la også grunnlaget for internasjonal innflytelse og muligheter til å påvirke kampen for egne kvinneklasser i de store mesterskapene.

Det ble en lang kamp for anerkjennelse for de kvinnelige skytterne. Denne kampen er antagelig ganske fremmedartet for de unge kvinnene som de siste årene ikke bare har hatt like muligheter, men skutt minst like godt som sine mannlige kolleger.

VM-øvelser fra 1952

UIT, (Union International de Tir, som ble til ISSF, vårt internasjonale forbund i 1998), vedtok allerede i 1952 å innføre kvinneøvelser i VM. Europamesterskapene, som ble etablert i 1955, innførte også egne klasser for juniorer og kvinner.

I det andre EM, i Beograd 1957, var det for første gang norske kvinner med i et internasjonalt mesterskap. Forbundet overlot ansvaret for deltagelsen til miniatyrskyttergruppen. Johanne Røgden og Bergliot Narum var utpekt til ledere, og skulle betale det meste av sine utgifter selv. Det ble skaffet noe midler til troppen, som besto av Mari Nyhuus, Ingeborg Røed, Mary Gundersby, Aase Olsen og Klara Martinsen. Med nistepakke bega troppen seg på langtur i vanlig togkupé, med skytejakke over skuldrene når de skulle sove. Turen ga ikke de store skyteresultatene, men mye inspirasjon for å drive arbeidet videre!

Nordisk Mesterskap 1967 ble gjennombruddet

Uten at forbundet får særlig ære for sin innsats for kvinneidretten i denne perioden, begynte damene å få god sving på sakene. Bergliot Narum og Unni Karel-Pedersen (Nicolaysen) bidro til å opprette en korrespondansematch for kvinner fra åtte land. Så ble det uoffisielt nordisk mesterskap i 1965, og det første offisielle for kvinner i 1967. Her tok Ingeborg Sørensen gull på 3x20 skudd, og dro også med seg laget til gull.

Unni Nicolaysen skrev i Skytternytt i 1996 at dette mesterskapet var en historisk begivenhet for forbundet, og et vendepunkt for kvinnes kamp for anerkjennelse. Hun skriver at det i fortsettelsen var like naturlig at kvinnene representerte internasjonalt, når kvalitetskrav og økonomi var på plass. Og omgangsformen mellom menn og kvinner ble naturlig og kameratslig, i motsetning til tidligere. På førti- og femtitallet var det faktisk utenkelig at en gift kvinne kunne drive idrett i mannsdominerte skytterlag uten at mannen var med i samme lag!

Internasjonale kvinnekomiteer

Det europeiske forbundet ESC opprettet en egen kvinnekomité i 1974, det internasjonale forbundet gjorde det samme fire år senere. Disse komiteene gjorde et stort arbeid med å tilrettelegge for økt internasjonal deltagelse både som aktive skyttere og tillitsvalgte. ESCs kvinnekomité arrangerte etter norsk initiativ det første og eneste internasjonale dommerseminaret for kvinner i 1979. Siden da har kvinnene hatt sin naturlige plass i internasjonale juryer. Seminaret førte også til at Unni Nicolaysen ble Norges første kvinnelige, internasjonale dommer. Neste store milepæl for kvinnene var at det fra 1984 ble innført egen kvinneklasse for rifleskytterne i OL. Det samme skjedde for pistol i 1988 og lerdue i 1996. Før dette kunne kvinnene delta, men i åpen klasse sammen med mennene. Veldig få kvinner kvalifiserte seg derfor. Med den enorme kvalitetsutviklingen vi har sett de siste årene, er prestasjonene nå ved 75-årsjubileet på samme nivå for menn og kvinner. Ellers kan vi nevne at de internasjonale kvinnekomiteene ble gjort overflødige, og de ble nedlagt i 1993/94.

Jenter i sentrum

NSF har i mange år arbeidet aktivt for å øke andelen kvinnelige medlemmer, dommere, ledere og trenere i klubber og krets. Mye av dette arbeidet er samlet i prosjektet som kalles «Jenter i sentrum». En fast årlig post i prosjektet er at man organiserer egne nettverkssamlinger for kvinnelige medlemmer i NSF. Hensikten er å skape en møteplass for kvinner i forbundet, uavhengig om man har verv i idretten eller ikke. Sentrale temaer er nettverksbygging, rekruttering, ledelse og status for kvinner i NSF i dag, og selvsagt sosialt samvær. Under prosjektet er det også holdt flere jentesamlinger med topputøvere fra andre idretter, bl.a. håndballstjernen

Fra en av nettverkssamlingene i «Jenter i Sentrum».

Anja Hammerseng-Edin, som foredragsholdere. Samlingene er felles for alle fire grener, og åpne for alle uansett nivå. Samlingene skal inspirere og motivere skytterne og passer for alle aldre, men det er en nedre aldersgrense på 16 år. Den foreløpig siste nettverkssamlingen for kvinnene fant sted høsten 2020. Programmet inneholdt en bra miks av foredrag om praktiske og teoretiske temaer innen sporten, og det var også en praktisk del med skytekonkurranse. Alle grener var representert. Betydningen av arrangementet understrekes av at idrettspresident Berit Kjøll var til stede, og sportssjefen i NSF, Tor Idar Aune holdt foredrag om at kvinner og menn har de samme mulighetene i skyttersporten. Det har blitt holdt egne trenerkurs for kvinner i skyting med god deltakelse, og erfaringene viser at dette fører til flere aktive, kvinnelige trenere.

Også dommerkurs spesielt innrettet mot kvinner er populære, og gir utslag på rekrutteringen.

På 2000-tallet har antallet kvinner i skyttersporten økt, og ikke minst har nivåhevingen blant kvinnelige skyttere vært enorm, både i Norge og internasjonalt.

De siste årene skyter de beste kvinnene jevn godt med eller bedre enn sine mannlige konkurrenter i store konkurranser. I mange grener setter de norske og internasjonale rekorder på nivå med eller over herrekordene, så likestillingen må vel sies å være komplett, også sportslig.

Kvinnelige skyttere har de siste tiårene svingt seg til minst samme nivå som sine mannlige kolleger. Her er noen av dem som for alvor banet veien for dette, fotografert under OL i Barcelona 1992. Fra venstre Anne Grethe Jeppesen, merittet skytter, her som trener, Hanne Vataker og Lindy Hansen, rifleskyttere.

Unni Nicolaysen – den viktigste kvinnen i norsk skyttersport

Det er uten tvil én person som peker seg ut som den klart mest betydningsfulle organisator i Norges Skytterforbund, uansett kjønn, så vi kunne gjerne stryke «kvinnen» i overskriften. Unni Nicolaysen var også på landslaget i flere sesonger, og vant bl.a. tre NM-titler i rifle, 50 meter. Men det er som internasjonal dommer, organisator og tillitsvalgt på høyt nivå hun virkelig har satt spor etter seg. For det finnes ingen andre som gjennom flere tiårs utrettelig innsats har gjort seg fortjent til ærespresidentskap både i det internasjonale skytterforbundet ISSF, og i det europeiske skytterforbundet ESC. I tillegg er hun utnevnt til æresmedlem i Norges Skytterforbund, Norges Idrettsforbund, de nasjonale skytterorganisasjonene i Guatemala og Kypros, og selv sagt i hennes egen klubb Oslo Østre.

Generalsekretær i 19 år

Med 19 år som generalsekretær i Norges Skytterforbund, fra 1979 til 1998, både president og generalsekretær i Nordisk Skytterregion, en rekke toppverv i ESC, deriblant åtte år som visepresident og åtte år som president, og hele 16 år som visepresident i ISSF, har vi bare nevnt noen av de største og mest krevende vervene hun har hatt. Selv vurderer hun arbeidet som teknisk delegert i OL 2004 og i hele 7 VM som noen av de viktigste oppgavene hun har gjennomført. Også arbeidet som generalsekretær for to EM- og VM-arrangementer i Norge står høyt på listen.

Første verv på 60-tallet

Gjennom nærmere 50 år, fra hun fikk sine første verv i klubbssammenheng tidlig på 1960-tallet, til hun la opp som organisator i 2010, var hun en ledende kraft i arbeidet for å få full anerkjennelse for kvinner i skyttersporten. I tillegg tok hun på seg store oppgaver nasjonalt og internasjonalt. Stor arbeidskraft og gjennomføringsevne har preget hennes innsats hele tiden. Og det er heller ingen stor hemmelighet at hun ved flere anledninger har tøyet litt på et konservativt og begrensende regelverk. Hun har alltid understreket at hun ikke har vært noen rødstrømpe, men hun så tidlig at det ikke var noen bevissthet rundt kvinnelig deltagelse, hverken i sporten eller i organisasjonen. Det var dette hun tok fatt i, og som gjorde at hun begynte å kjempe for like rettigheter. Etter hvert forsto hun at det ikke hjalp bare å bli valgt inn i forskjellige komiteer. Veldig mange som ble valgt til sentrale posisjoner hadde dommerbakgrunn. Kvinner hadde ikke anledning til å delta på dommerkurs, det var bare for menn. Derfor klarte hun å overtale presidenten i det europeiske forbundet til å si ja til historiens første og eneste internasjonale dommerkurs for kvinner, og dermed var det hinderet passert. Den neste store milepælen var å få etablert egne kvinne-

Unni Nicolaysen. Bildet ble tatt da hun ble takket av etter åtte år som president i ESC i 2009.

øvelser i OL. Hun lyktes også med det, og et av hennes beste minner er fra OL i Los Angeles i 1984, der rundt 50 kvinnelige skyttere deltok, for første gang i egen klasse.

Fortsatt i aktivitet

Nesten 60 år etter at Unni Nicolaysen fikk sitt første verv som sekretær i Oslo Kvinnelige Miniatur-skyttere, følger hun nøye med på utviklingen i skyttersporten, spesielt på organisasjonsområdet. Hun sier seg veldig godt fornøyd med hvordan NSF drives, men er litt mer skeptisk til ISSF.

Jenter på tur: Kvinnelandslaget før avreise til et internasjonalt mesterskap på slutten av 60-tallet. Bakerst fra venstre Bergliot Narum, Anne May Bekkemoen og Unni Nicolaysen. De to i midten er Ragnhild Johnsen og Marit Jorsett, foran står Erna Svendsen og Lise Sørensen. Alle var sterke navn i pionerfasen.

– Selv med russisk ledelse (president Vladimir Lisin), er organisasjonen mer liberal enn før. Det som bekymrer meg, er at organisasjonen er temmelig toptung. Maktkonsentrasjonen i toppen av tillitsmannsapparatet gjør det veldig vanskelig for nye å komme til. Kanskje man burde sette noen aldersgrenser for å åpne for nyrekruttering til toppvervene, sier Unni.

Hun har forøvrig stadig viktige oppgaver i NSF. Blant annet er det fortsatt hun som oversetter ISSFs regelverk til norsk. Og ordenskansleren i forbundet heter i jubileumsåret fortsatt Unni Nicolaysen!

Den første kvinnelige norgesmesteren

Som nevnt ble det første offisielle NM for kvinner arrangert på 15 m i 1953. Vinner ble 17 år gamle Ragnhild Smestad fra Hernes, som gjentok bragden de to påfølgende årene. Hun var et naturtalent, og kom fra en familie der både far og bror var skyttere. Selv skjøt hun bare for moro skyld, som hun sa, men slo både unge og gamle herreskyttere fra distriktet. Tidlig på 60-tallet utvandret hun til USA og giftet seg med en offiser. Hun skjøt egentlig aldri mer seriøse konkurranser, tross for at hun skaffet seg fullt utstyr i USA. Ragnhild Smestad var født i 1937 i Elverum, og døde i USA i 2006.

Ragnhild Smestad (til venstre) er ikke den eneste kvinnelige skytteren som fikk plass på en forside i billedbladet Nå! Noen år senere var turen kommet til pistolskytteren Borghild Rødland.

Borghild Rødland første norgesmester på luftpistol

Da Bodø-jenta Borghild Rødland var ferdig med lærerutdanningen, flyttet hun til Oslo for å utdanne seg ved Musikkonservatoriet, og senere arbeide som lærer. Hun vant det første uoffisielle NM i luftpistol i 1969. Allerede tidlig på 60-tallet noterte hun seg for flere norske rekorder for kvinner. Og ikke bare det, hun slo til med voldsomme forbedringer. F.eks. forbedret hun finpistolrekorden fra 514 til 546 poeng, og grovpistol fra 499 til 539. Hun har NM-titler og vant også det åpne svenske mesterskapet for damer i 1968 med poengsummen 559 på finpistol. Borghild begynte med rifle, i hovedsak miniatyrskyting. Så fikk hun prøve pistol, og likte det godt. Hun forteller også at det var mye enklere å ha med pistolen enn riflen på trikken! Hennes aktive skytekarriere varte fra 1960 til 1972. I reportasjen i billedbladet Nå! i 1962 ble hun kalt «Seksløperlærerinnen fra Lambertseter». Borghild Rødland er født i 1938 og er stadig sprek og rask. Hun sier at hun selv i 2021 må prøve noen skudd hvis hun besøker et tivoli!

Løvenskioldbanen – vårt viktigste skytebaneanlegg

Flyfoto av Løvenskioldbanen fra 1990-tallet. Nærmest ser man lerduebanene, midt i bildet Skytterkollen, til høyre 50-metersbanen med hjortebanen litt ovenfor. Ovenfor Skytterkollen 300-meters standplass (nå 200 m), og til høyre 100 m standplass. Pistolbanene skimtes i skogen til venstre for 300 m-skivene.

I jubileumsåret for NSF er det nøyaktig 70 år siden forbundets viktigste baneanlegg ble innviet. Løvenskioldbanen er helt klart den mest storslåtte gaven til norsk skyttersport noensinne. Da banen ble åpnet, var den blant de flotteste og mest moderne anleggene i verden. Banen ligger ved Dælimosen, i skogen mellom Ila fengsel og Østernvann i Bærum.

Godseier og forsvarsvenn Carl Otto Løvenskiold i Bærum begynte etter sigende å tenke på å bidra til et skytebaneanlegg allerede da 2. verdenskrig gikk mot slutten. Etter å ha vært tilskuer under NAIS-landskampen i miniatyr på Stora Skuggan i 1945, skal Løvenskiold ha blitt skikkelig skytterentusiast. Dette førte til at han donerte 175 dekar grunn og dessuten finansierte et omfattende skytebaneanlegg for de fleste grener. Anlegget ble offisielt åpnet 25. august 1951.

Avgjørende for VM 1952

Allerede året etter ble det første VM i Norges Skytterforbunds regi arrangert. Det er vanskelig å forestille seg dette mesterskapet uten Løvenskioldbanen.

Under skytterkongressen i forbindelse med London-OL i 1948, ble Norge forespurt om å arrangere VM i 1951. Det var allment kjent at utbyggingen av Løvenskioldbanen var under planlegging, så det internasjonale forbundet og mange nasjoner la et betydelig press på Norge. Skytterforbundet, under ledelse av Anders M. Vik, sendte i 1949 en anmodning om økonomisk støtte direkte til statsminister Einar

Gerhardsen. Svaret ble et skuffende nei. Men forbundet satte igang et lotteri som skaffet hele 200.000 kroner, etter dagens pengeverdi rundt 4,5 millioner kroner. I tillegg bidro Statens ungdoms- og idrettskontor med samme beløp, mens Oslo kommune bidro med 100.000 kroner og bankett i Oslo Rådhus. Nå trengte man militære anvisere, men dette ble i første omgang avslått av Forsvarsdepartementet. Dette førte til at VM måtte utsettes til 1952, og i mellomtiden klarte man å påvirke stortingspolitikerne til å snu, og det ble gitt klarsignal for militære anvisere. Dermed var banen, økonomien og arbeidskraften på plass, og VM kunne arrangeres som et nærmest prikkfritt gjennomført stevne! Kong Haakon var VMs høye beskytter og sto for den høytidelige åpningen, mens kronprins Olav var stevnets ærespresident.

Minner fra VM 1952: Oslo-vimpelen, delta-kermedaljen og stoffmerke til treningstøyet.

Åpning av VM 1952. Fra venstre president i NSF, Anders M. Vik, formannen i NIF, Arthur Ruud, sjef for Hæren, generalløytnant Wilhelm Hansteen, politimester i Asker og Bærum, Erik Muhle, godseier Carl Otto Løvenskiold, Kong Haakon og UIT-president Eric Carlsson.

VM 1952 var 50 prosent større enn noe tidligere VM. Det ble skutt 18 individuelle konkurranser og 13 for lag. Nærmere 500 skyttere fra 27 nasjoner deltok. Og julidagene 1952, forøvrig kort tid før OL i Helsinki, er blant de flotteste minnene i skytterforbundets historie. De norske skytterne presterte på høyt nivå i et førsteklasses arrangement.

Et allsidig anlegg

Løvenskioldbanen slik den sto ferdig i 1951, besto av sekretariathus og standplasshus, og skive- og anvisergraver komplett med stativer for skivene, 60 skiver på 50 m, 20 på 100 m, 60 på 300 m, seks på 600 m, to hjortebaner, to baner for olympisk trap med 15 maskiner hver, to baner for skeet og tre pistolbaner, hver med 20 standplasser, elektrisk magnettrekk, og åpne standplasser, med uværsskur bak. Alt var bygd i samsvar med de mest moderne prinsipper for internasjonale skytebaner den gangen, og med høyeste standard i materialer og utførelse.

Fra lerduebanen på begynnelsen av 1950-tallet. Se spesielt på bekledningen til skytterne!

Planleggingen av Løvenskioldbanen begynte nokså raskt etter at forbundet var opprettet. Løvenskiold ba styret om å oppnevne en gruppe rådgivere for planleggingen og byggingen. Gruppen besto av Halvard Angaard fra hjort, Egil With, lerdue, Sverre Glomnes, match- og armégevær, Nils Johannessen, miniatyr og Inge Roll, pistol. Ansvarlig for konstruksjonstegninger var sivilingeniør Inge Øien. Terrenget var skogkledt, delvis med fjellgrunn og med et langt myrdrag fra der lerduebanene ligger og til bak det som var 300 m skivegrav lengst i vest. Man valgte så langt det var mulig å bygge hus, standplasser og skivegraver på fast grunn, men på 50 m-banen var det så myrlendt at standplasshuset måtte settes på påler.

Opprinnelig tenkte nok Løvenskiold at gaven skulle bestå av tomtearealet, mens forbundet måtte sørge for å bygge anlegget. Men det ble så mye mer!

I det lutfattige forbundets 10-års beretning i 1956 skrev i alle fall Vik dette om Løvenskioldbanen: «Det lyder nærmest som et eventyr at man har en enkelt mann å takke for dette. I hele verden finnes det ikke noe sidestykke til denne gaven. Det tok mange år fra drømmen om denne banen begynte å spire til den sto ferdig i 1951. Det er som om man ikke riktig tør tro det ennå. Den gang vi begynte å tale med Løvenskiold om banen, ville det jo ha vært storartet om han hadde sagt som så at grunnen skjenker jeg, så får dere bygge selv. Men han var for godt orientert til å gjøre det. Han visste at det ikke ville bli noen bane innen overskuelig fremtid om han ikke bygde selv. Vi skyttere kan aldri få fulltaket Løvenskiold for hva han har gjort for oss. Han har med sin enestående handling for all fremtid gjort sitt navn uddødelig i vår skytterhistorie.»

Æresmedlem og bauta

Det er ikke så merkelig at nettopp Carl Otto Løvenskiold ble utnevnt til forbundets første æresmedlem. Og i 1958 ble det reist en tre meter høy bauta av ham på stedet.

Bauten over Carl Otto Løvenskiold. Fronten øverst, baksiden nederst.

Til tross for Løvenskioldbanens betydning, har anlegget i flere perioder gjennom de 70 årene den har vært i drift, hatt varierende grad av vedlikehold og utvikling. Økonomien har ikke alltid vært så god at man har kunnet gjennomføre ønskede tiltak. Resultatet har ved flere anledninger vært et stort etterslep innen vedlikehold. Idag trenger store deler av anlegget betydelig oppgradering.

Økende forfall

Midt på 50-tallet var økonomien i forbundet ganske dårlig, og forfallet på Løvenskioldbanen økte. Eksterne bidrag tørket inn, Forsvarsdepartementet sa nei til en søknad om 125.000 kroner i støtte. Så kom et årlig bidrag på 25.000 kroner over statsbudsjettet på plass, og dette økte langsomt i årene som kom. Det som virkelig hjalp, var at Forsvaret ved Ingeniørkompaniet/Brigaden i Sør-Norge og H.M. Kongens Garde tok på seg omfattende vedlikeholdsarbeide. Motytelsen var at Forsvaret brukte skyteanlegget nærmere 300 dager i året. I 1959 fant man økonomi til å bygge en råbukkbane øst for 50-metersbanen. Denne er idag villsvinbane. Etter byggingen fant man ut at banen lå utenfor NSF's område, slik at det måtte opprettes en leieavtale. Det samme er forøvrig tilfelle for deler av haglebanene.

På 70-tallet hadde bruken av såvel pistol- som 300-metersbanene ført til at massen som dekket fjellbakgrunnen var slitt bort, og rikosjettfaren var stor. Kostnadene for nødvendige utbedringer gikk langt utover det forbundet hadde økonomi til. Etter omfattende forhandlinger med Bærum og Oslo kommune fikk man klarsignal for å bruke banen som fyllplass for massene fra utbyggingen av Ring 2 på vestsiden av Oslo. Skytebanene endret fullstendig karakter, og sikkerheten ble enda bedre enn før, og det uten at forbundets økonomi ble rammet. Det ble også endringer i bebyggelsen. Klubbene som leide pistolbanene bygde fire vinterisolerte hus med vann og kloakk, og hjortebanen fikk nytt klubbhus. Også 300 m standplass ble utbedret.

Fornyett miniatyrbane – ny pistolbane

50 meter miniatyrbanen, som nærmest lå helt brakk fra 70-tallet til tidlig 2000-tall, ble i 2018-2019 løftet opp til god standard innenfor det opprinnelige standplassbygget. Banen består nå av 24 skiver på 50 meter, en ny 25 m pistolbane med 10 skiver, samt en 10 m luftbane som kan brukes til viltmål eller 4 skiver for rifle/pistol. Det er også blitt plass til en kafé/visningsrom, dessverre uten innlagt vann.

Jan Erik Karlsen (t.v) var leder av banestyret for 50-meteren da moderniseringen begynte, mens Hans Kristian Jensrud, som overtok i 2019, fortsatt sitter som leder.

Landslaget tok våren 2019 i bruk den moderniserte 50-metersbanen. Fra kamera og bakover: Henrik Larsen, Jenny Stene, Simon Kolstad Claussen og Jon-Hermann Hegg. Bak står en av landets ypperste rifle-skyttere, nåværende landslagstrener Espen Berg-Knutsen med PC.

Støyproblemer og blyavrenning

Baneanlegget har i mange år vært under ganske stort press, ettersom utendørs skyting skaper støy. Spesielt gjelder dette mot øst fra lerduebanen som ligger på anleggets høyeste punkt. Høye voller kunne avhjulpet problemet, men det er ikke plass på eiendommen som NSF disponerer. Bly som ligger i fuktig terreng kan over tid gi avrenning til omgivelsene. Dette skjer nå fra myr-området nord for lerduebanen mot to bekkedrag. Årelange diskusjoner om løsninger endte med at det i 2020 ble etablert to rensedammer. Dette reduserer avrenningen kraftig, men er ikke en varig løsning. Deponering av massene med bly har vært diskutert, men spesialister på området har frarådet dette. Det arbeides nå mot en løsning med tildekking av området som varig løsning. Våren 2021 er endelig løsning ennå ikke avklart.

Flere alternativer for fremtiden

I jubileumsåret har NSF god kontakt og dialog med Løvenskiold Vækerø, Bærum kommune og andre myndigheter om Løvenskioldbanens framtid. Anlegget er definert som innenfor markagrensen, derfor må utbedrings- og utviklingstiltak behandles i en samlet reguleringsplan for hele anlegget. NSF har siden markaloven ble innført i 2010 gjort flere forsøk på å få behandlet en reguleringsplan, men har ikke lyktes. Derfor er banens fremtid usikker.

Banen trenger uansett en kraftig modernisering for å oppfylle dagens krav til anlegg, støy og behandling av bly. Den benyttes av sportsskyttere, politiet og forsvaret, og alle brukere trenger et moderne skyteanlegg nær Oslo. Økonomien er som så ofte før en stor utfordring. Tross mange brukere finnes det ikke midler til en omfattende modernisering. Behovet er på flere hundre millioner kroner.

Mye gull i hjemme-VM 1952!

Verdensmesterskapet på Løvenskioldbanen i 1952 ble ikke bare en kjempesuksess arrangementsmessig, de norske skyttere fulgte opp med veldig gode sportslige resultater. Fasiten ble hele syv gull, fem sølv og fire bronsemedaljer. Riktignok medregnet det innlagte mesterskapsprogrammet i armégevær, der det ble norsk dobbeltseier ved Ottar Dahl og Sigurd M. Vik. Erling Kongshaug vant miniatyr helmatch og miniatyr stående, John H. Larsen tok seieren i hjort, både enkeltskudd og dobbeltskudd, og det ble gull til det norske laget i begge disse øvelsene. I tillegg tok miniatyrlaget sølv både i liggende og Englandsmatch, og bronse i helmatch og knestående, Johan Hunæs tok sølv i miniatyr knestående og bronse i miniatyr helmatch, Rolf Bergersen sølv enkeltskudd hjort. Tross den betydelige norske suksessen ble USA beste nasjon, med hele åtte gull, tre sølv og syv bronse. Også Sveits sikret seg syv gullmedaljer.

Det var flott stemning under mesterskapet, og på kongressen ble den norske skytterpresidenten Anders M. Vik utnevnt til æresmedlem i UIT

Laggull fra VM 1952 (over) og miniatyrer av individuelle gull- og bronsemedaljer under.

To toppskyttere fra 50-tallet. John H. Larsen (t.v) tok to individuelle gull i VM på hjemmebane i 1952, og fulgte opp få dager senere med sammenlagt-gull i OL. Erling Kongshaug tok også to individuelle gull i Oslo-VM og deretter gull i OL.

Flotte resultater i OL 1952

John H. Larsen (t.v.), tok to gull i VM og gull i OL 1952. Her sammen med samtidige hjorteskyttere. Fra venstre: Rolf Bergersen (gull VM 1949), Birger Bühring-Andersen OL-deltaker 1948 (nr 8 i pistol duell), Ola Brude (NM-vinner 1956), Thorvald Lund (flere NM-gull) og Francis Furu (VM-deltaker 1952).

1952-sesongen ble veldig hektisk, for OL i Helsinki ble åpnet bare noen dager etter at VM på Løvenskioldbanen ble avsluttet. Og de norske skytterne gjorde en veldig god innsats, en av de beste i OL noensinne.

Miniatyr helmatch var for første gang på programmet, og her tok Erling Kongshaug en knepen seier med 1164 poeng. Finnen Vilho Ylönen hadde samme poengsum, men Kongshaug vant på flere innertiere. Avgjørelsen skjedde ikke uten dramatikk, Kongshaug fikk anvist bare 1143 poeng, og forlot banen som sølvvinner. Den endelige skivekontrollen måtte til for å gi Kongshaug gullet, han hadde faktisk hele 21 poeng mer enn anvist. Hjorteskytteren John H. Larsen gjorde kort prosess. Han tok en klar ledelse på enkeltskudd første dag, med 215 poeng og verdensrekord. Andre dag fulgte han opp på dobbeltskudd, og med poengsummen 413 ble det nok en gang verdensrekord. Sølvet gikk til Sverige ved Per Olof Skjöldberg med 409 poeng.

Tyngre år etter hjemme-VM

Etter det fantastisk vellykkede VM på Løvenskioldbanen i 1952, skulle man tro at norsk skyttersport ville få et skikkelig løft. Istedet kom 1953 som litt av et sportslig antiklimaks. Svein Hellings seier i nordisk mesterskap i skeet i Stockholm var eneste internasjonale seier.

1954 innledet et tidsskille, for nå kom de østeuropeiske statene med Sovjet i spissen for alvor med i internasjonal skytesport. Den statsdrevne satsingen gjorde raskt østeuropeerne til en dominerende kraft i sporten. I VM i Caracas tok Sovjet 20 av 30 skyttergull, og 33 av 90 medaljer totalt. Det ble ingen norske gull, men Rolf Bergersen tok sølv på hjort enkeltskudd, Iver Aas bronse i miniatyr liggende, og Hans Aasnæs bronse i lerdue. Det ble også lagsølv i miniatyr liggende og stående samt hjort enkeltskudd, og bronse på lag i miniatyr helmatch og knestående samt hjort dobbeltskudd. Så Norge var fremdeles å regne med, med ni medaljer ble vi sjette beste nasjon.

Fullt hus og gull på Englandsmatchen!

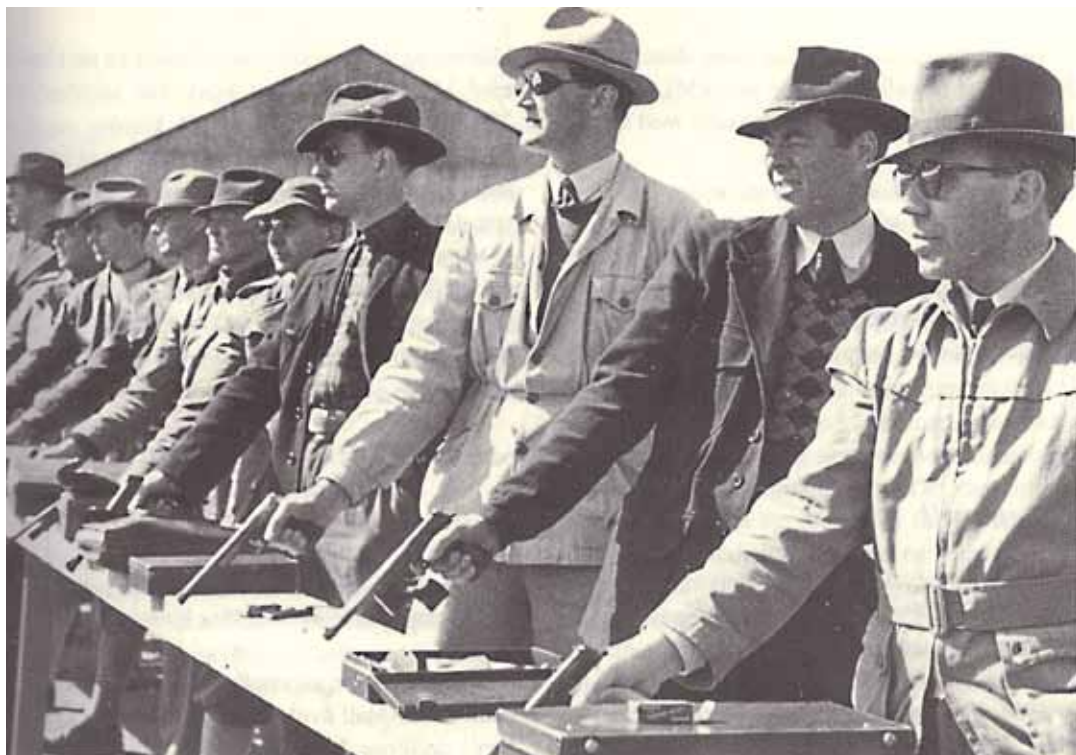
Så var det tid for det første offisielle EM, i Romanias hovedstad Bucuresti i 1955. Her tok de norske skyttere de to siste internasjonale titlene på mange år. Og hvilke titler! Erling Kongshaug ble europamester i Englandsmatch (en øvelse som ikke skytes lenger, den besto av 30 skudd liggende på 50 meter og 30 skudd liggende på 100 meter miniatyr) med 600 poeng, fullt hus og en verdensrekord som tålte sammenligning med Willy Røgebergs legendariske trede blinker i Berlin-OL i 1936. Det ble også gull til det norske laget i samme øvelse, de knuste verdensrekorden med hele 14 poeng. Laget besto av Kongshaug 600, Willy Knudsen 599 (nr 4 individuelt), Mauritz Amundsen 595 og Ivar Aas 593. Dette var den eneste lagseiren Sovjet ble snytt for i dette mesterskapet.

ARMA LIBERĂ CALIBRU REDUS		60 FOCURI CULCAT 50+100 m (mezi englez)		TARĂ	
NUMELE		TARA		Nr. concurs	
50 m		VALORAREA FOCURILOR		TOTAL PUNCTE	
10 10 10 10 10 10 10 10 10 10		10 10 10 10 10 10 10 10 10 10		20 100	
10 10 10 10 10 10 10 10 10 10		10 10 10 10 10 10 10 10 10 10		100	
10 10 10 10 10 10 10 10 10 10		10 10 10 10 10 10 10 10 10 10		100 300 20	
TOTAL PUNCTE		10 10 10 10 10 10 10 10 10 10		TOTAL PUNCTE	
100 m		VALORAREA FOCURILOR		TOTAL PUNCTE	
10 10 10 10 10 10 10 10 10 10		10 10 10 10 10 10 10 10 10 10		100	
10 10 10 10 10 10 10 10 10 10		10 10 10 10 10 10 10 10 10 10		100	
10 10 10 10 10 10 10 10 10 10		10 10 10 10 10 10 10 10 10 10		100 300 20	
TOTAL PUNCTE		10 10 10 10 10 10 10 10 10 10		TOTAL PUNCTE	
600		600 44		600 44	

Erling Kongshaugs skytekart fra EM 1955.

Oslo dominans

Men til tross for EM-gull opplevde man stadig tilbakegang i antall medlemmer. I januar 1956 var det 249 klubber, men medlemstallet hadde sunket til 6139, mot 9438 da toppen ble rundet fire år tidligere. Årsakene til nedgangen var flerdelt. Mange mente at Oslo-dominansen på ledelsesnivå var viktigste grunn, sammen med den sterke posisjonen Løvenskioldbanen ga Oslo-området. Men det var nok like betydningsfullt at Norge var et fattig land etter annen verdenskrig. Sportsskyting var en relativt kostbar aktivitet, og DFS var helt dominerende i skytesporten utenfor Oslo. Mangel på våpen og ammunisjon var et betydelig problem til et godt stykke ut på 50-tallet. Konklusjonen er nok egentlig at Løvenskioldbanen ikke reduserte virksomheten i landet forøvrig, men førte til økt interesse i Oslo-området.

Pistolskyttere på 50-tallet, trolig på Løvenskioldbanen. Stilige karer i hatt og slips, men ingen hadde hørselvern, og standplassen var ikke overbygd. De tre nærmeste karene er kjente toppskyttere, fra høyre: William Winge, Birger Bühring-Andersen og Hans Aasnæs.

Lite utbredelse av baner

På 50-tallet ble anlegget på Løvenskioldbanen sentrum for hjorteskytingen. Oslo Østre Sportskyttere hadde i tillegg en bane ved Østreheim nordøst i byen, og Kongsberg Sportsskyttere hadde egen bane fra 1953. Det var planer om flere baner rundt om i landet, men det ble med planene. Lerdueskytingen hadde lignende mønster. Det var baner hos Oslo Østre Sportsskyttere, på Gressholmen i Oslofjorden, Nitedal Krutttverk hadde egen bane, og så kom Løvenskioldbanen. Det ble skutt lerdue andre steder også, men det var dårlig med anlegg.

Skytebanene på Gressholmen i Oslofjorden hadde stor betydning fra de ble anlagt på 1860-tallet. Her foregikk alle typer skytesport. Skytterne bruker Krag Jørgensen med Schous diopter av 1928-modell, så dette bildet fra riflebanen er fra den tiden. Gressholmenbanene ble faset ut og lagt ned i 1992.

For pistol ble situasjonen etterhvert noe annerledes og bedre. Det var flere anlegg i Oslo-området, bl.a. på Gressholmen, i Husebyleiren i regi av Norske Officerers Pistolklubb, samt på Skådalsbanen ved Holmenkollen. Løvenskioldbanen fikk hele tre pistolbaner, og dette ble viktig. Her fikk Oslo Sportsskyttere, Oslo Pistolklubb og Oslo Politis Idrettslag tilhold. Så ble det arrangert landsdelsmesterskap i Nord-Norge, Trøndelag og på Vestlandet. Og kanskje viktigst av alt, Norske Officerers Pistolklub begynte å etablere datterklubber ved store militære forlegninger rundt om i landet. Disse ble etterhvert selvstendige enheter. Og da feltskyting med pistol begynte å bre om seg rundt midten av 50-tallet, startet pistolgrenen for alvor å utvikle seg til stor breddeidrett.

Når det gjelder rifle, var utbredelsen i landet ganske god, ikke minst fordi skytterne ofte skjøt miniatyr, frigevær, armégevær og baneskyting med DFSs standardvåpen, Krag Jørgensen. Tilknytningen mange skyttere hadde både til NSF og DFS, gjorde at rifleskytingen hadde en sterk posisjon og gode banetilbud i det meste av landet.

1956-1965, et svakt tiår

Denne perioden begynte med et medaljeløst OL i Melbourne. Forbundet hadde temmelig svak økonomi, og medlemstallet hadde sunket ytterligere. Forfallet hadde begynt på Løvenskioldbanen, og Forsvarsdepartementets bidrag forsvant nesten. Også sportslig var det magre tider, og man revurderte den internasjonale målestokken: OL, VM og EM så man som vanskelige, nesten uoppnåelige mål, Nordisk var det man skulle satse på, om man fikk råd til reisen! Ett sportslig lyspunkt på høyere nivå fikk man, Agnete Lexow vant den uoffisielle kvinneklassen i lerdue-VM i Spania i 1956.

Og tilbake til nordisk mesterskap, som i 1957 gikk i Åbo i Finland: Takket være et bidrag på 5000 kroner fra Norges Idrettsforbund og fri flytransport ved Luftforsvaret, kom laget seg til Finland. Det endte med ett individuelt gull og en lagseier, til Rolf Bergersen i hjort enkeltskudd og laget på silhuett pistol. 1957 var et merkeår for sporten her hjemme. Da ble det første NM i finpistol arrangert, med Håkon Flomark som vinner. Også NM i feltpistol fikk sin debut. Riktignok var det et uoffisielt mesterskap, men vinneren var en kar som etterhvert ble toppskytter, nemlig Torgeir Bidtnes. Samme år ble det første NM i miniatyrrifle for kvinner arrangert. Ingeborg Røed vant helmatch, Mary Gundersby 60 skudd liggende. Året etter fikk juniorene eget NM, Jørgen Jensen var første vinner på 15 m, mens Tor Richter vant både helmatch og 60 skudd liggende på 50 meter.

Skiskyttere på kort besøk

En kort periode i NSF's historie var skiskyting på programmet. Fra januar 1958 til noe før OL i 1960 kom den unge idretten til forbundet etter avtale med idrettsforbundet og skiforbundet. Det frivillige Skyttervesen og skiforbundet ble først forespurt, men ingen av dem ville ha nykommeren! Daværende NSF-president Fernando Ringvold var imidlertid positiv, og han fikk også overtalt Norges Olympiske Komité til å ta skiskyting inn på programmet. Som nevnt varte samlivet med skiskytterne kun et par år, men det er notert bronse i VM i skiskyting for lag (ikke stafett, den kom senere) i NSF både i 1958 og 1959!

Medlemsnedgang og trist økonomi

Da vi kom til 1958 hadde NSF mistet nesten 900 medlemmer på ett år, og totaltallet var nede i 5137, hvorav 2410 miniatyrskytttere og 2200 pistolskytttere. Antallet lag var redusert til 257. Og kassen var nærmest tom. Det fantes ikke engang midler til å sende skytttere til VM i Moskva 1958.

I 1959 takket daværende kronprins Harald ja til å bli Norges Skytterforbunds høye beskytter. Da han ble konge i 1991 fratrådte han, en konge kan ikke være beskytter for et særforbund. 1959 bød på nok en skikkelig nedtur for medlemsoppslutningen. NSF hadde kun 4832 medlemmer fordelt på 274 klubber. Heldigvis snudde det, og etter gradvis oppgang endte vi på 6734 medlemmer i 295 klubber i 1965.

Pistol blir største gren

Ved overgangen til 60-tallet hadde pistol passert rifle og blitt største gren i NSF, og slik er det som kjent fortsatt i 2021. Årsaken til at det ble så kraftig oppsving for pistol er nok sammensatt, men utfasingen av gamle militærvåpen og militær ammunisjon til fordel for moderne konkurranseutstyr var veldig viktig. Stor oppmerksomhet i pressen bidro, og det faktum at pistol var utbredt i alle deler av landet betydde svært mye. Når man analyserer NM-resultatene fra grovpistol i 1959, ser man en voldsom nivåheving, som stort sett skyldes det nye utstyret. Torgeir Bidtnes vant med 583 poeng, seks over gammel rekord. Vinneren fra de to foregående årene, Rolf Røtterud, tok sølv med 578, 11 poeng mer enn vinnersummen foregående år.

Forsvaret av stor betydning

Den stadig økende interessen for pistolskyting ville neppe skjedd i samme grad uten Forsvaret. Særlig viktig var det at det ble opprettet pistolklubber ved de fleste av Luftforsvarets baser. I Nord-Norge fikk Den Nordnorske Sportsskytterkomité stor betydning. De bidro til bedre kontinuitet i klubber der sentrale personer var befall som ble beordret og måtte erstattes raskt. Her bidro også en nemnd som Norges Idrettsforbund etablerte, samordningsnemnda for idretten i Nord-Norge. Sportsskytterkomiteen etablerte også et samarbeide med svenske og finske skytterorganisasjoner, slik at man bl.a. fikk regionale mesterskap over landegrensene i nord.

Svenskene bidro veldig positivt til utviklingen i Norge ved å la nordmenn delta på leder- og trenerkurs i Sverige. Motivasjonen for svenskene var at de måtte bidra til at naboene ble bedre, for å ha noen å konkurrere mot! I tiden fra 50-tallet til et godt stykke ut i 70-årene var de svenske bidragene viktige, ikke bare for skyting, men for flere idretter i nord. På 70-tallet gjorde mulighetene for tilskudd fra Norsk Tipping den svenske støtten mindre viktig.

Magert OL i Roma 1960: Norge sendte et sterkt lag til OL i Roma 1960, men den store suksessen uteble. Her er de kjekke karene klare for avgang. Fra venstre Magne Landrø, 50 m rifle helmatch, 1103 p, nr 39, Tor Richter, 50 m rifle liggende, 577 p, nr. 34, Kurt Johannesesen, 50 m fripistol, 531 p, nr. 26, Erling Kongshaug, 50 m rifle liggende, 580 p, nr. 22, Thorleif Nilsen, leder og Nic. Zwetnow, 25 m silhuett pistol, 531 p, nr 52. Hans Aasnæs er ikke på bildet, han skjøt 185 duer i trap og ble nummer 5.

15 årsjubileum og VM-arrangement

I 1961 rundet NSF 15 år, og den begivenheten ble først og fremst markert ved at man i juni arrangerte det såkalte lille VM, dvs. begrenset til lerdue, skeet og hjort. Arenaen var naturligvis Løvenskioldbanen, og arrangementsmessig var det en stor suksess. Sportslig var det dessverre lite å rapportere om for de norske deltagerne. Også nordisk mesterskap ble avviklet på Løvenskioldbanen i 1961, og her ble det gull på armégevær ved Axel Thv. Martinsen. Han fikk med seg Magne Landrø, Olav Medås og Stanley Kvamme til laggull. Laget skjøt imponerende 684 poeng på stående, godt over gjeldende verdensrekord. Beste prestasjon på Englandsmatch sto Anne-Lise Sørhol for. Hun ble nr fire med 585 poeng, bak tre finske herrer som alle hadde 586.

Armégeværlaget i Nordisk i 1961. Fra v. Stanley Kvamme, Magne Landrø, forsvarssjefen Ragnar Frisvold, Axel Thv. Martinsen og Olav Medås.

I jubileumsåret ble også den nye råbukkbanen på Løvenskioldbanen tatt i bruk. Banen er idag gjort om til 50 m villsvinbane. Det er en liten kuriositet at banen ved en feil faktisk ble anlagt utenfor NFS' område, slik at man til den dag i dag betaler leie for arealet.

Et lyspunkt i EM

VM i Kairo i 1962 ble nok en nedtur for de norske skytterne. Eneste lyspunkt var lagsølv til armégeværskytterne. Da den svake innsatsen ble analysert, trakk man den slutningen at utviklingen ute i verden hadde vært betydelig, mens vi i Norge bare hadde holdt på som før. I EM i 1963 gikk det veldig mye bedre, men det var kanskje først og fremst hjemmebanefordelen og kald krig som førte til boikott og fravær av de fleste østeuropeiske land som gjorde utslaget. Det ble i alle fall gull på frigevær knestående til Magne Landrø, og de norske skytterne sørget for ytterligere en sølv og to bronsemedaljer. Så kom OL i Tokyo i 1964, og vi fikk nok en bekreftelse på at norske skyttere slett ikke hang med internasjonalt.

Systematikk og langsiktighet

Analysen etter VM i Kairo i 1962 og OL i 1964 beskrev som nevnt en sport som ikke hadde fulgt med i tiden, og derfor var blitt akterutseilt internasjonalt. Det ble en viktig oppgave for Vilhelm Mejdell, nyvalgt president i 1965, å gjøre noe med dette. På det 20. årstinget i april 1966 var langsiktig og moderne trening viktige stikkord. Presidenten slo fast at skippertakenes tid var forbi i moderne idrett. Han initierte ikke bare økt vekt på fysisk trening, men fikk også mental trening på programmet. Mejdell fulgte opp, og innførte et fast punkt som het «rapport om trening» på alle møter i forbundsstyret. Det er ingen tvil om at Vilhelm Mejdells initiativ la grunnlaget for den positive utviklingen skyttersporten har hatt i årene som fulgte. Mejdell var formann i pistolseksjonen i fire år før han ble president. Han var også en meget habil pistolskytter og trener. 1966 bød på flere nyheter. Forbundets nye emblem ble dragehodet, som vi fortsatt benytter. Det har sitt utspring i vikingtiden, nærmere bestemt i ornamentet på en teltstolpe fra Osebergsamlingen. Samme år ble det første NM for kvinner, VM-program pistol arrangert, med Ragnhild Johnsen som første mester. Det er også verdt å nevne at påbudet om bruk av hørselvern på skytebanen ble innført nettopp i 1966. Og kanskje ikke alle vet at det den gang var ganske sterk motstand mot å bruke slikt utstyr, særlig blant eldre skyttere. Dette var også tiden for kvinnes egenlige gjennombrudd, ved at det ble offisielle kvinneklasser internasjonalt. I nordisk mesterskap i Helsinki 1967 ble Ingeborg Sørensen første kvinnemester i halvmatch standardgevær. De norske jentene tok også laggullet. I andre halvdel av 60-tallet ble det også introdusert nye grener i NM, bl.a. for luftvåpen, for standardgevær og standardpistol.

NSF passerer 20.000 medlemmer

På slutten av 60-tallet økte medlemstallet jevnt og trutt, og i 1971 passerte NSF milepælen 10.000 medlemmer. Allerede året etter var antallet økt til 11.508 medlemmer fordelt på 327 klubber og lag. Det var 5.010 pistolskyttere og 4.213 miniatyrskyttere. Men dette var bare begynnelsen, bare fem år senere, i 1976, var medlemstallet 20.950, fordelt på 405 klubber. Årsakene til denne utviklingen var flere. Omorganisering av forbundet, bl.a. med mer virksomhet i kretsene var én ting, og god økning i aktiviteter over hele landet en annen. Særlig viktig var nok stor aktivitet i de nordnorske kretsene. Til tross for den store økningen i antall medlemmer var ikke norske skyteresultater i internasjonale stevner like bra. I nordisk mesterskap i Viborg i 1971 ble det f.eks. nærmest norsk bunnrekord da Tore Hartz ble eneste gullvinner, i frigevær stående.

1977: En ny gullalder på gang

EM i Bucuresti i 1977 ble et lyspunkt resultatmessig, selvom det bare ble én gullmedalje. Denne kom i lagskyting liggende miniatyr ved Harald Stenvaag (bronse individuelt), Terje Melbye

Laget som tok EM-gull i Bucuresti i 1977, med løperdronningen Grethe Waitz i midten. Fra venstre Terje Melby Hansen, Jens Hallstein Nygård, Harald Stenvaag og John Duus.

Hansen, Jens Hallstein Nygård og John Duus. To sølvmedaljer til Tore Hartz (300 m standardgevær og frigevær kne 300 m), lagsølv i villsvin normalsprang og lagbronse i 300 m standardgevær var bra fangst! Tore Hartz ble også eneste norske medaljevinner i VM i Seoul 1978, med sølv både på liggende og kne med frigevær på 300 m.

OL-boikott

Så kom 1980, med norsk boikott av OL i Moskva som den store, negative hendelsen. Det politiske bakteppet var

Sovjetunionens invasjon av Afghanistan. Men hjemme fikk Norge ansvar for å arrangere EM i luftvåpen. Med NSFs president som leder av arrangementskomiteen var skytter-Norge klar for sitt største internasjonale arrangement siden VM i 1952. Arrangementet samlet 328 skyttere fra 23 nasjoner. Det var ti individuelle øvelser og syv lagøvelser. Et helt nytt baneanlegg for samtlige øvelser ble bygget i Ekeberghallen. Avviklingen av mesterskapet var nærmest prikkfri, fra høytidelig åpning i Oslo Rådhus til avslutningsseremoni i Folkets Hus. Mesterskapet ble dominert av Sovjet, som tok syv individuelle seiere og fem laggull. Det ble satt fem europarekorder. Norge tok to lagmedaljer, sølv i luftpistol junior ved Vegard Askestad, Pål Hembre og Arild Hjertås, og bronse i luftgevær senior ved Amund Bjertnes, Arnt Haugland, Bjørn Egil Hansen og Harald Stenvaag. To gullmedaljer for administrativ innsats ble det også: Under avslutningsseremonien ble Gaute Flesland og Unni Nicolaysen tildelt Europaføderasjonens gullmedalje.

Tore Hartz (t.v) delte sølvmedaljen på 300 m liggende med amerikaneren Lones Wigger i VM 1978.

Det løsnets i 1981

I 1981 begynte nærmest et gullrush. Både Anne Grethe Jeppesen (riffler) og Kjetil Pharm (pistol) tok gull med luftvåpen i nordisk mesterskap i Cardiff. Uken etter, i EM i Athen, ble det nok et gull på luft-riffler til Anne Grethe Jeppesen. Dermed ble hun den første norske kvinnelige skytter som vant et internasjonalt mesterskap. Harald Stenvaag tok også gull på luft, og laggull sammen med Per Erik Løkken, Amund Bjertnes og Svein Sotberg. Senere i 1981 tok juniorene laggull i fririffler halvmatch, så dette EM-året resulterte i fire gull, fem sølv og fem bronse. VM i Den dominikanske republikk samme år ga ingen norske gullmedaljer, men samtlige rifleskyttere tok likevel medalje. 1982 ble også et kjempeår resultatmessig. På

begynnelsen av året var det EM i Haag, der Harald Stenvaag tok individuelt gull på ny verdensrekord, 590 poeng. Det norske laget, Stenvaag, Arnt Haugland, Per Erik Løkken og Svein Sotberg vant også gull med ny verdensrekord, 2316 poeng. Det samme laget gjentok bragden i VM i Caracas samme år, og Harald Stenvaag gjorde et av sine beste mesterskap og hentet hjem gullmedaljen i halvmatch standardriffler 300 meter. Han tok også sølv på stående 50 m, og det ble også en håndfull norske sølv og bronse i lagskyting. Men Sovjet viste sin enorme styrke ved å ta hele 34 gullmedaljer. USA og Øst-Tyskland tok tre gull, så Norges to var en stor prestasjon!

Harald Stenvaag, gull i Caracas 1982. På pallen med Lones Wigger, USA og Vladimir Lvov, Sovjet.

Gullvinnerne i luft-EM i Athen 1981. Fra venstre Per Erik Løkken, Amund Bjertnes, Anne Grethe Jeppesen, Harald Stenvaag og Svein Sotberg.

*Troppen til OL 1984.
Bak fra venstre:
Per Erik Løkken, rifle,
John Duus, rifle, Gaute
Flesland, leder, Jens J.
Nygård, leder, Kenneth
Skoglund, viltmål,
Harald Stenvaag, rifle
og Rolf Lofstad, fri-
pistol. Foran: Anne
Grethe Jeppesen, rifle,
Unni Nicolaysen, leder,
og Siri Landsem, rifle.*

Skuffende OL i 1984

I 1983 ble det arrangert EM på Løvenskioldbanen for rifleøvelsene på 300 m. Arrangementet var bra, men det ble ingen norske gull. Geir Skirbekk tok sølv i fririfle stående, og det ble en sølv og en bronse i lagskytingene. Så kom OL i Los Angeles 1984, med ganske høye norske forventninger. 32 år var gått siden forrige OL-gull, og laget forberedte seg systematisk over flere år, og hadde hard internasjonal matching. Det ble likevel ingen medaljer, men Anne Grethe Jeppesen ble beste norske skytter med sin femteplass på standardrifle. Det var en historisk begivenhet, fordi det for første gang var egne øvelser i OL for kvinnelige rifleskyttere. Året etter OL fattet eksekutivkomiteen i UIT (nå ISSF) vedtak om å innføre finaler i internasjonale mesterskap, og samtidig etablerte de kvotesystemet for deltagelse i OL. På utvalgte stevner, først og fremst VM og kontinentale mesterskap (EM for Norges del) og noen spesielt utvalgte konkurranser, kan man sikre kvoteplass til nasjonen i neste OL. Dette vedtaket førte også til at World Cup fra midten av 80-tallet ble en integrert del av internasjonal skytesport, ettersom disse stevnene også gir mulighet for kvoteplass. Reglene for kvoteplasser er fleksible. De endres vanligvis i et samarbeide mellom ISSF og IOC, den internasjonale olympiske komité.

14 gull i Nordisk

Nordisk mesterskap gikk på Løvenskioldbanen i 1987, og ble en kjempesuksess for Norge, og for Harald Stenvaag spesielt. 14 individuelle gull til Norge, og Stenvaag tok halvparten av dem i forskjellige øvelser på 10, 50 og 300 meter. Tor Heiestad fulgte opp med tre gull i viltmåløvelsene, mens Siri Landsem tok gull i standardrifle 50 m halvmatch, og Stein Fiskebeck tok gullet i standardpistol. Det klart beste nordiske mesterskap for Norge noensinne!

Stein Fiskebeck vant standardpistol i Nordisk 1987, og han ble nr. 10 i fripistol i OL i 1992.

OL-gull på viltmål i Seoul!

1988 begynte med et velarrangert EM for luftvåpen i Stavanger. Den sportslige suksessen begrenset seg til Tor Heiestads bronsemedalje i viltmålløvelsen. Men senere på året var det tid for OL i Sør-Koreas hovedstad Seoul. Og der dro samme Heiestad til med kjempe-skyting på villsvinbanen. Etter normalsprangøvelsen første dag ledet han med ett poeng. Dagen etter fulgte han opp på strålende vis, og da dagen var over, ledet han sammen med russeren Gennadij Avramenko, begge hadde 591 poeng. På tredje plass lå kineseren Shiping Huang. I finalen var det spenning til siste skudd. Tor holdt hodet kaldt nesten hele veien, det ble ni tiere, men en åtter på nest siste skudd, 98 poeng. Kineseren skjøt to niere, og fikk også 98 poeng i finalen. Det holdt til sølv, for den gang summerte man hovedskyting og finaleresultat. Russeren Avramenko sprakk litt, med en syver på andre skudd og to niere tok han bronsemedaljen. Men Tor Heiestad og Norge fikk en etterlengtet gullmedalje, den første i skyting på 36 år. I 2021 venter vi fortsatt på den neste!

En unik seierspall i OL, med nordmannen Tor Heiestad på topp etter fantastisk skyting i Seoul. Til venstre sølvvinneren Shiping Huang fra Kina, til høyre russeren Gennadij Avramenko som endte på bronseplass.

Mer suksess på 90-tallet

Allerede året etter OL-suksessen i Seoul, skjønte man at norske skyttere var klare for å hevde seg videre internasjonalt. Det beste resultatet sto pistol-skytterne for, med laggull på standardpistol, lagsølv på grovpistol og bronse individuelt på grov til Ragnar Jelsnes i EM i Zagreb i 1989. Tor Heiestad tok sølv på villsvin i mesterskapet, og i EM luft i Arnhem året etter tok han gull.

600 poeng og to gull

VM i Moskva 1990 ble en stor begivenhet for rifleskytterne. Harald Stenvaag satte sin uslåelige rekord på liggende frigevær, 300 m med 60 tiere. Den tredje norske skytteren i historien med fullt hus i OL eller VM. Og dagen før hans individuelle gullmedalje ble det laggull i samme øvelse, Harald og Jørn Dalen skjøt begge 597, Geir Magne Rolland 591. Stenvaag tok også sølv på liggende 50 meter etter å ha ledet før finalen med 598 poeng. Han tapte finalen med 0,6 poeng. Øvrige resultater kom i skyggen av disse prestasjonene, men pistolskytter Pål Hembre endte på 7. plass etter å ha

knivet om bronzen i standardpistol. I luftpistol ankom Stein Fiskebeck fra Kirkenes nokså tomhendt etter å ha blitt fratatt pistolen i tollen. Han skaffet seg ny pistol i Moskva, og skjøt imponerende 579 poeng, ett poeng bak sølv- og bronsevinnerne. Fiskebeck hadde en stor karriere som skytter og leder, men omkom i en tragisk snøscooterulykke i Russland i 2007.

Laggull på standardpistol i EM 1989. Fra venstre Pål Hembre, Stein Fiskebeck og Ragnar Jelsnes.

VM 1990: Harald Stenvaag i midten med individuelt gull, fullt hus og verdensrekord, laggull sammen med Jørn Dalen (t.v) og Geir Magne Rolland.

Flotte prestasjoner i EM og VM

1991 begynte med EM luft i Manchester, der laggull på rifle ved Nils Petter Håkedal, Harald Stenvaag og Geir Magne Rolland var en fin opptakt til VM luft i Stavanger en måneds tid senere. Det samme laget tok gull også der, og Harald Stenvaag tok det individuelle gullet, Nils Petter Håkedal tok bronse! Arrangørene i Rogaland fikk toppkarakterer for et flott gjennomført arrangement. De arrangerte som kjent også EM samme sted bare tre år før, og hadde gode erfaringer å bygge på. Dette var det syvende luft-VM, og det siste i rekken av separate mesterskap. Senere er VM med få unntak arrangert for alle grener og øvelser samlet.

Laggull i VM på hjemmebane til Nils Petter Håkedal, Harald Stenvaag og Geir Magne Rolland. Stenvaag tok gull, Håkedal bronse individuelt.

OL-sølv i Barcelona

Etter å ha vunnet flere World Cup-stevner, var Harald Stenvaag blant favorittene i OL i Barcelona 1992 i spesialøvelsen 60 skudd liggende på 50 meter. I drepende varme og med høy luftfuktighet, fikk ikke Stenvaag helt god start, etter tolv skudd hadde han allerede tre niere. Men derfra og inn ble det 40 tiere, og med 597 poeng var han i delt ledelse med Eun-Schul Lee fra Korea. I finalen skjøt Stenvaag meget godt, 104,4 poeng. Men koreaneren skjøt enda bedre, 105,5, og dermed ble det norsk sølv. Gullmedaljen fra 1988 fikk en oppfølger, nå hadde Norge to OL-medaljer etter tørken fra 1952 til 1988.

Harald i midten etter medaljeseremonien i Barcelona. Forrest gullvinneren Eun-Schul Lee, Korea, bak Stevan Pletikosić, serber som etter oppløsningen av Jugoslavia skjøt under IOC-flagget.

Gull i EM og VM

I EM i 1993 ble det dobbeltseier til skeetskytterne, gull til Harald Jensen, sølv til Paal Kråkenes. Med Odd Johansson som tredjemann tok laget også gull. Pistolskytterne Petter Bratlie og Pål Hembre tok også gull i Brno, og Petter ble den første norske europamesteren individuelt på pistol. Sammen med Øystein Sæther tok karene gull på standardpistol og sølv på grov. I EM i Thun vant Geir Magne Rolland standardrifles halvmatch på 300 m, og det ble lagsølv på 300 m helmatch fririfle. I VM i Milano 1994 tok Pål Hembre gull i grovpistol, kvinnelaget tok sølv i 50 m standardrifles liggende. VM i 1995 ga laggull til luftrifleskytterne Harald Stenvaag, Leif Steinar Rolland og Nils Petter Håkedal. I det første EM med kun elektroniske skiver, i Zürich i 1995, tok Pål Hembre sin tredje gullmedalje, nå på standardpistol, og laggull sammen med med Ragnar Jelsnes og Øystein Sæther. I EM i Boden 1995 satte Trond Kjøll verdensrekord på 300 m standardrifles halvmatch med 589 poeng.

77 gull på 50 år

Dermed er vi ferdig med omtalen av NSF's historie de første 50 årene, og kan oppsummere at det til da, når man inkluderer uoffisielle mesterskap, var erobret 14 OL-gull, 34 VM-gull og 29 EM-gull, tilsammen 77 gull i disse årene. Inkludert sølv og bronse ble det imponerende 261 internasjonale mesterskapsmedaljer.

Luftrifle ble raskt en norsk paradegren. Her representert ved gullet på luft, Nordisk i London 1992: Fra venstre Signe Delviken, Lindy Hansen (indivduelt gull) og Hanne Vataker, som også tok gull i 50 m standardrifle halvmatch.

Trond Kjølås satte verdensrekord med 589 poeng på 300 m standardrifle halvmatch under kvalifiseringsrunden i EM i Boden 1995.

Harald Jensen på gullstol etter EM-gull i skeet i Brno 1993. Pål Kråkenes (t.v.) tok sølv, og sammen med tredjemann Odd Johansson sikret de seg laggullet.

Petter Bratlie på gullstol. Han ble første norske individuelle gullvinner på pistol (standard) i 1993, fulgt av Pål Hembre som vant gull på grov. Til høyre Øystein Sæther som var med da laget vant gull på standard og sølv på grov.

Opp og ned på 90-tallet

OL i Atlanta 1996, første store begivenhet etter 50-årsjubileet, ble en stor nedtur for de norske skytterne. Laget reiste til mesterskapet med målsetning om to medaljer. Det endte med de egentlig ganske hederlige resultatene 5. og 9. plass til lufrifleskyttere Leif Steinar Rolland og Nils Petter Håkedal, begge med 591 poeng, men altså langt under målsetningen.

I EM gikk det bedre, lufriflelaget bestående av Leif Steinar Rolland, Nils Petter Håkedal og Harald Stenvaag vant lagskytingen. Prøve-OL noen måneder før selve OL i Atlanta var også World Cup-stevne. Her vant Leif Steinar Rolland lufrifle med 697,5 poeng, og han gjorde det bra også i de øvrige World Cup-stevnene dette året. I finalen ble han nummer tre. Året etter fulgte han opp med en rekke flotte resultater i World Cup, og vant til slutt finalen i Sveits med 696,8 poeng.

Stor VM-suksess i 2002

Den beste internasjonale prestasjonen på slutten av 90-tallet var det nok Espen Berg-Knutsen som sto for. Han vant 300 meter standardgevær under VM i Spania i 1998. I samme mesterskap ble det individuelt sølv til Pål Hembre på standardpistol. Pistolskytterne tok sølv både på standardpistol og silhuettpistol, og rifleskytterne tok sølv både på liggende og helmatch 300 m. Et veldig godt VM for Norge! Så kom OL i 2000, og igjen var Harald Stenvaag den vi kunne stole på, nå tok han bronse på helmatch 50 m. I VM 2002 ble det et stort medaljedryss til Norge: 4 gull, en sølv og fire bronse! Det individuelle gullet sørget Harald Jensen for i skeet, mens det ble tre laggull på rifle. På 50 m liggende var Espen Berg-Knutsen, Vebjørn Berg og Harald Stenvaag på gullet, Arild Røyseth, Vebjørn Berg og Per Gunnar Burud vant 300 standardrifle, mens kvinnelaget bestående av Lindy Hansen, Birgit Rønningen og Hanne Skarpodde tok gull på liggende 300 m. Så ble det sølv for lag på silhuettpistol og individuelle bronsemedaljer til Espen Berg-Knutsen (50 m liggende),

Dagens landslagstrener i rifle, Espen Berg-Knutsen, var toppskytter i en årrekke.

Lindy Hansen (liggende 300 m) og Arild Røyseth (300 m standardrifle). VM 2006 ble nok et stort mesterskap for de norske skytterne. Dagens landslagstrener Espen Berg-Knutsen førte igjen an i medaljekampen. Han vant helmatch på 300 meter, mens Vebjørn Berg sørget for sølv og dobbeltseier. Begge var på vinnerlaget i samme øvelse og 60 liggende 300 m, med Magnus Wohlen som tredjemann. Espen, Vebjørn og Hans Bakken tok også sølv i lagskyting på 300 m standardrifle. Her ble det individuell bronse til Vebjørn Berg. Hanne Skarpodde skjøt til sølv på 50 m liggende. Endelig ble det to bronsemedaljer i skeet, individuelt til Tore Brovold, som sikret lagmedalje i samme valør sammen med Erik Watndal og Harald Jensen.

Gode skeet-resultater

I OL i Athen i 2004 var de norske skytterne et stykke unna medaljer. Skeet-skytterne Harald Jensen med 6. plass og Erik Watndal med 8. plass var de som var nærmest. Jensen kom til finalen med 122 duer, og skjøt 23 i finalen. Dette var en nedtur, siden resultatene var så mye bedre i prøve-OL noen måneder tidligere. Da vant Tore Brovold skeet med 147 (123+24), mens Harald Jensen ble nr. 4 med 146 (124+22). På slutten av året, i World Cup-finalen i Maribor, Slovenia gjorde skeet-skytterne det svært bra, Tore Brovold vant med 149 (124+25), og Erik Watndal ble nr. 6 med 145 (121+24).

13 medaljer i EM

I EM i Serbia i 2005 fulgte skeet-skytteren Erik Watndal opp, og vant etter 121 treff innledende og fullt hus, 25 duer i finalen. Det norske laget, med Watndal, Tore Brodal og Harald Jensen tok lagsølv med 351 poeng. Og tilsammen ble det 13 medaljer i dette mesterskapet. Espen Berg-Knutsen tok gull på 300m standardgevær, med Vebjørn Berg på sølvplassen.

Erik Watndal vant EM i Serbia 2005.

Hans Bakken tok en 11. plass, og tilsammen vant de gullet på ny verdensrekord for lag med 1751 p. Espen Berg-Knutsen og Vebjørn Berg sammen med Harald Stenvaag tok også laggull på 50m liggende.

VM Zagreb 2006

Zagreb-VM ble et stort mesterskap for rifleskytterne. Espen Berg-Knutsen satte verdensrekord i helmatch på 300 m med 1181 poeng. Vebjørn Berg fulgte tre poeng bak, og sammen med Magnus Wohlen, 1158 poeng og 23. plass, satte laget verdensrekord med 3517 poeng. På 60 liggende, 300 m ble det 4. plass til Berg-Knutsen, og 9. plass til Vebjørn Berg, mens det i lagskytingen ble gull til Norge med disse resultatene: Vebjørn Berg 599, Espen Berg-Knutsen 597, Magnus Wohlen 596, tilsammen 1792 poeng. Hanne Skarpoedde tok sølv på 60 skudd liggende, 50 m med 596 poeng, mens Tore Brovold tok bronse i skeet med 147 duer, likt med sølvvinneren, én bak vinneren.

Mye sølv i OL og VM, og ett gull

I sommer-OL i Beijing i 2008 ble det sølv til Tore Brovold i skeet. Etter hovedskytingen lå han én due bak amerikaneren Vincent Hancock, 120 mot 121. I finalen skjøt Tore fullt hus, amerikaneren bommet med én, så det måtte omskyting til, som Tore tapte. Vebjørn Berg var tett på medalje i 60 skudd liggende, men med litt svak finaleskyting endte han på 4. plass. Berg ble også nr. 8 på helmatch. Monica Lillehagen var i 2008 første NSF-skytter i Paralympics. Hun ble nr 5 i R2, luftrifle 40 skudd stående.

I VM 2010 i München ble det hele åtte norske medaljer, men «bare» én gull: Gyda Ellefsplass Olssen på halvmatch 300 m. Ellers ble det altså fire sølv, to individuelle til Vebjørn Berg på liggende og helmatch 300 m, samt lagsølv på standarrifle og helmatch 300 m og helmatch 50 m.

Gull til Gyda Ellefsplass Olssen på 300 m halvmatch.

Seier i WC – nedtur i OL og Paralympics

Den beste enkeltprestasjon i sesongen 2011 sto nok Ole-Kristian Bryhn for med sin seier i WC-finalen i 50m helmatch i Polen. 1181 poeng innledende, 97,5 i finalen og til slutt nesten fire poeng foran nestemann. I EM i Beograd tok skeet-skytterne lagseieren ved Tore Brovold, Ole E. Undseth og Tom B. Jensen, på ny verdensrekord, 368 treff. Rifleskytterne presterer også godt som lag, i EM ble det tre laggull og tre lagsølv på Norge. derav to juniormedaljer; gull på 50 m 60 liggende for herrnene, og sølv i lufrifle for kvinnene.

SH-skytterne hadde Paralympics 2012 som sitt store mål, og pistolskytter Bjørn Morten Hagen sikret Norges første kvoteplass da han tok sølv i

Ole-Kristian Bryhn vant WC-finalen, helmatch i 2011.

Det norske skeetlaget med, fra venstre: Tore Brovold, Ole Undseth og Tom Jensen tok EM-gull og satte i tillegg ny verdensrekord! Trener Per Bjørnar Moen står helt til høyre.

verdenscupen i Sydney. I tillegg til Hagen, sikret både Monica Lillehagen, Amanda Dybendal og Ove Foss seg finaleplasser i verdenscupen gjennom sesongen. Forventningene foran Paralympics i London var derfor høye, akkurat som skytterne i OL samme år. Men det ble litt nedtur for begge kategorier skyttere. Beste plasseringer i OL var 7. og 8. plass til hhv. Ole Kristian Bryhn (helmatch) og Ole Magnus Bakken (lufrifle), mens Bjørn Morten Hagen og Sonja Tobiassen ble våre beste i Paralympics. Hagen ble nummer 9 i sportspistol mix, mens Tobiassen ble nr. 13 på liggende lufrifle mix.

Bjørn Morten Hagen tok sølv i verdenscupen i Australia, og sikret kvoteplass til OL i London.

VM 2014 og 2015

I 2014-sesongens store mesterskap, VM i Granada, sikret Are Hansen og Malin Westerheim hver sin kvoteplass på hhv. helmatch og halvmatch 50 m. Malin tok bronse i den øvelsen med 585 poeng innledende og 444.7 i finalen. Totalt vant seniorenne åtte medaljer i VM, hvorav fire individuelle og fire på lag. Ole-Kristian Bryhn ble verdensmester på helmatch 300 m med 1175 poeng, Odd Arne Brekne tok bronse med 1174. Herrene Are Hansen (1177), Ole-Kristian Bryhn (1175) og Ole Magnus Bakken (1170) tok sølv i lagkonkurransen på helmatch, 50 m, kun to poeng bak Kina.

2015 var uten de helt store prestasjonene, men til årets idrettsgalla på Hamar var to skyttere nominert, Ole-Kristian Bryhn i Åpen klasse, og Anne Grethe Jeppesen som Årets trener. Bryhn sto også for årets beste sportslige prestasjon, andreplass på 60 skudd liggende i WC i Fort Benning, USA. Simon Kolstad Claussen sto også for en flott prestasjon da han vant både helmatch og halvmatch (standardrifle) i Europa Cup 300m i Århus. Beste pistolprestasjon sto Pål Hembre for med 585p og sølvmedalje på 25m grovpistol i EM i Maribor.

Herrelaget i skeet med Tom B. Jensen, Tore Brovold og Ole E. Undseth vant sølv i EM i Maribor. Ellers var det egentlig juniorene som var best med haglen dette året. I VM i FITASC Kompak Sporting i Tallin, Estland, vant juniorlaget ved John-Ole Nordskog (15), Christian Rød Karlsen (14) og Henrik Fylling (18). De endte på 570 poeng av 600 mulige, og var hele 23 treff foran England som tok sølv. Individuelt ble det sølv til Henrik Fylling og bronse til John-Ole Nordskog etter omskyting. Henrik Fylling vant verdenscupen for junior sammenlagt i 2015.

Medaljene uteble i 2016-OL

Med fire deltagere i rifle og seks i Paralympics, var forhåpningene store foran lekene i Rio de Janeiro. Men det ble et medaljeløst mesterskap for de norske skytterne. Den største begivenheten var nok at Ole-Kristian Bryhn var norsk flaggbærer. Ole-Kristian Bryhn ble også best plassert med en åttende plass på helmatch. Han skjøt fabelaktige 1177 i kvalifiseringen og hadde skive tre i finalen, der han falt fem plasser. I Paralympics stilte Norge med fem rifleskyttere. Monica Lillehagen stod for den beste plasseringen med en sjetteplass i øvelsen R2, luftrifle 40 skudd stående.

Rifleskytterne dominerte EM junior 2016

I Europamesterskapet på 50m for juniorer i Tallinn dominerte Norge rifleskytingen, og var på pallen i alle øvelser. De reiste hjem med hele syv medaljer – to av dem i gull. Jenny Tovseth Vatne, Jenny Stene og Regine Nesheim ble europamestre i lagkonkurransen på halvmatch. Jenny Tovseth Vatne ble individuell Europamester på 60 skudd liggende, og tok andreplass på halvmatchen. Fabelaktige prestasjoner av juniorjentene!

Nederst f.v. Jenny Stene, Jenny Tovseth Vatne og Regine Nesheim. Øverst f.v. Landslagstrener rifle junior Arne Morten Nyfløt, Vegard Nordhagen, Benjamin Tingsrud Karlsen og Henrik Larsen.

Henrik Larsen, Benjamin Tingsrud Karlsen og Vegard Nordhagen vant sølvmedalje i lagkonkurransen på helmatch. De samme guttene vant også sølvmedalje på lagkonkurransen i 60 skudd liggende. I den øvelsen var Benjamin beste nordmann individuelt med bronse, mens Henrik var bestemann på helmatchen og vant bronse.

Flott innsats i junior-VM 2017

Juniorlandslaget gjorde en imponerende innsats i junior-VM Suhl i Tyskland. Jeanette Hegg Duestad, Jenny Stene og Regine Nesheim vant lagskytingen på 60 skudd liggende med ny verdensrekord, 1859.7 poeng. Jeanette Hegg Duestad sikret seg bronse individuelt i samme øvelse med 620.6 poeng. Herrelaget, bestående av Henrik Larsen, Jon-Hermann Hegg og Benjamin Tingsrud Karlsen tok sølv på liggende med 1858.0 poeng. Vi noterer at jentene ikke bare tok den gjeveste medaljen, de skjøt også bedre enn karene fra Norge. Det ble norsk bronse på helmatchen ved Henrik Larsen, som skjøt 445.4 i finalen.

I 2017-sesongen tok utøvere fra skytterlandslaget medaljer på lag og individuelt i både internasjonale mesterskap og verdenscup. Særlig har juniorene innfridd, med flere EM- og VM-gull på rifle, og topp 6-plasseringer i EM i både OL-trap, skeet og viltmål. Under junior-VM i Tyskland i juni var det kun Kina som hentet flere medaljer i rifle enn det norske skytterlandslaget.

Verdensmestere i lag, 60 skudd liggende. Jeanette Hegg Duestad, Regine Nesheim og Jenny Stene på pallen i Tyskland.

Kvoteplasser i VM 2018 – og junior-verdensmester!

Årets store høydepunkt var VM for alle grener, arrangert i Sør-Korea i september, og para-VM i Sør-Korea i mai. Kvinnene ble medaljeløse, men herrene tok ett gull i senior og to i junior. Herre-gullet kom i 300 m standard-rifle lag, ved Odd Arne Brekne, Kim André Lund og Ole-Kristian Bryhn, med summen 1722 poeng.

Vinnerlaget i standardrifle 300 m, Odd Arne Brekne, Kim André Lund og Ole-Kristian Bryhn.

Anført av Benjamin Tingnes Karlsen som tok individuelt gull med 619.7 p, vant også juniorlaget gull på 60 skudd liggende 50 m, med poengsum 1852.5. Vegard Nordhagen og Jon-Hermann Hegg var de to øvrige på laget. Ellers tok senioren Stian Bogar sølv på 60 skudd liggende med 627.8, Erik Watndal tok sølv i skeet med 55 treff. Bronsemedaljer ble det til Odd Arne Brekne på 300 m standardrifle og i lag på 60 skudd liggende, 300 m ved Ole-Kristian Bryhn, Stian Bogar og Odd Arne Brekne. Espen Teppdalen Nordsveen tok juniorbronse i 50 m løpende villsvin med 572 poeng. Et svært vellykket, norsk mesterskap!

De første kvoteplassene

I 2018 ble også de første kvoteplassene til OL 2020 (2021) utdelt. Det var Erik Watndal som vant sølv og kvoteplass i skeet og Henrik Larsen som tok 4. plass og kvoteplass i helmatch rifle. En god start på veien mot OL i Tokyo 2020, som man ennå ikke visste ville bli utsatt. Nytt år, 2019, og tre nye kvoteplasser ble vunnet til OL Tokyo i løpet av året. I WC i Beijing i slutten av april kvalifiserte alle de tre norske helmatch-kvinnene, Jenny Stene, Katrine Lund og Jeanette Hegg Duestad, seg til finalen. Det var en historisk begivenhet! Av disse vant Jeanette Hegg Duestad til slutt bronsemedalje og kvoteplass til OL Tokyo. I mai vant Katrine Lund bronsemedalje i helmatch under verdenscupen i München, og sikret samtidig ny kvoteplass til OL. Simon Kolstad Clausen sikret kvoteplass til OL på 50 meter helmatch i Rio de Janeiro i august. I 2019 vant også de norske utøverne fire kvoteplasser til Paralympics i Tokyo. Samtlige ble vunnet under VM i paraskyting i Sydney gjennom prestasjoner av Sonja Tobiassen, Monica Lillehagen, Heidi Sørli-Rogne og Paul Aksel Johansen.

Espen Teppdalen Nordsveen, meget talentfull viltmålskytter.

Heidi Sørli-Rogne skaffet én av fire kvoteplasser til Paralympics med sin innsats i VM i Sydney

Verdensrekord og kvoteplass

Jenny Stene satte en fantastisk verdensrekord i OL-øvelsen 50m helmatch under verdenscupen i München i mai med 1185, hele tre poeng over den gamle rekorden. VI-utøveren Daniel Walø vant individuelt gull og skjøt til verdensrekord under verdenscup para i Osijek i juli. I samme konkurranse vant Heidi Sørli-Rogne, Jostein Mehl og Kristbjørg Bolstad bronse i lagskytingen for SH2 på 10m liggende. Walø vant også sølvmedalje i klassen for VI-skyttere under VM i paraskyting i Sydney i oktober.

Grunn til å smile: Bildet er tatt minutter etter at Jenny Stene satte verdensrekord med 1185 på helmatch i World Cup i München 2019. Det sikret også norsk kvoteplass i OL 2020, som er utsatt til 2021.

Kongepokalene 2020

Kongepokalvinnere i 2020 ble rifle-skytterne Jeanette Hegg Duestad og Henrik Larsen.

Pokalene i 2020 skulle etter reglementet deles ut innen grenen viltmål. Historikken fra NM innen viltmål de siste tre år viste imidlertid at det var for lav deltagelse til å tilfredsstille NIFs krav til kvantitet. Totalvurderingen av øvrige resultater førte til Hegg Duestad og Larsen ble vinnere.

Henrik Larsen og Jeanette Hegg Duestad ble kongepokalvinnere i 2020.

Tidenes norske EM i 2019

Europamesterskapet ved Bologna i Italia 2019 er det beste rifleskytterne noensinne har gjennomført. Og Simon Kolstad Clausen ble selve EM-kongen. Han var involvert i seks av de syv norske gullmedaljene, og tok to bronse i tillegg! Før dette mesterskapet har Norge aldri vunnet flere enn tre gullmedaljer i ett EM. Og hele ni av de norske deltagerne, fire kvinner og fem menn, sikret seg til sammen 12 medaljer, syv gull, en sølv og fire bronse. I tillegg satte norske utøvere totalt seks verdensrekorder i dette uforglemmelige europamesterskapet.

Med seks gullmedaljer, to individuelle og fire i lagskyting, supplert av to individuelle bronsemedaljer ble Simon Kolstad Claussen EM-konge i 2019.

Den norske medaljelisten ser slik ut:

Gull individuelt: Simon Kolstad Claussen, 300 meter liggende og 300 meter helmatch.

Gull lag: 50 meter mixed team (Jeanette Hegg Duestad, Simon Kolstad Claussen), 50 meter helmatch kvinner (Hegg Duestad, Katrine Lund, Jenny Stene), 50 meter helmatch menn (Kolstad Claussen, Henrik Larsen, Jon-Hermann Hegg), 300 meter halvmatch menn (Kolstad Claussen, Kim-Andre Lund, Hans Kristian Wear) og 300 meter helmatch lag (Kolstad Claussen, Lund, Wear)

Sølv lag: 50 meter liggende kvinner (Hegg Duestad, Lund, Stene)

Bronsemedaljer: Jenny Stene, 50 meter helmatch, Jon-Hermann Hegg, 50 meter helmatch, Simon Kolstad Claussen, 300 meter halvmatch. Dessuten tok laget gull på 300 meter mixed team (Kolstad Claussen, Jenny Tovseth Vatne).

2020/2021: Vanskelig inngang til jubileumsåret

Sesongen inn mot 75-årsjubileet ble veldig spesiell på grunn av korona-pandemien som herjet verden. Norske skyttere var i toppform, og gledet seg til OL og andre store begivenheter. I januar skjøt Ole-Harald Aas seg til finale og 8. plass i luftpistol i H&N Cup München. Flere rifleskyttere på både junior- og seniorsiden var i finale i samme konkurranse, og junioren Julie P. Johannessen vant bronse. I februar deltok norske utøvere i EM luftpåren i Polen. Her skjøt Mattis Hembre ny norgesrekord i luftpistol junior menn, flere norske utøvere skjøt seg til finale, og de kvinnelige seniorene tok EM-sølv og skjøt ny europarekord i luftrifle, og Jenny Stene satte ny europarekord individuelt. I mars ble det nærmest full stopp for internasjonale stevner pga. pandemien. Lekene i Tokyo ble utsatt, og håpet er at arrangementet kan gå sin gang etter ny tidsplan i 2021. De norske skytterne er særdeles godt forberedt, og flere av dem har oppnådd resultater i verdensklasse.

Rekordstevne

Bare en knapp måned før 75-årsjubileet leverte rifleskytterne utrolige resultater i hjemmebaneturneringen P22, som markerte at det er ett år igjen til VM i luftpåren på Hamar. På topp var rifleskytteren Jeanette Hegg Duestad, som skjøt 1194 på helmatch 50 m, hele 9 poeng over gjeldende verdensrekord, som holdes av Jenny Stene med 1185. Stene var rett bak denne gangen også, med 1192 poeng. Duestad skjøt 400 poeng på knestående, 398 på liggende og 396 på stående, og er med dette og en rekke andre toppresultater i favorittsjiktet før OL. Flere andre norske rifleskyttere av begge kjønn stiller i samme kategori før OL, bl.a. Henrik Larsen som skjøt 632,9 med luftgeværet, en tidel bak gjeldende verdensrekord. Også juniorene oppnådde fantastiske resultater. I Para SH2 R5 skjøt Martin Sørli-Rogne 634,4 poeng i 10m luftrifle, 1,2 poeng over gjeldende verdensrekord, mens Martine Sve var ett poeng over juniorverdensrekorden på helmatch med 1181 poeng.

Jeanette Hegg Duestad skjøt 9 poeng over verdensrekorden på helmatch.

Norges Toppidrettsgymnas har skapt mange skyttere på høyt nivå

Norges Toppidrettsgymnas, NTG, har siden begynnelsen av 80-tallet utviklet seg til å bli en av de viktigste arenaene for utvikling av unge idrettstalenter. Skyting har blitt introdusert ved flere av NTG-skolene, og noen offentlige skoler. I dag er det i praksis NTG Kongsvinger og Meråker VGS som har idrettslinjer med skyting. Rektor Stein Willersrud, selv en merittert skytter, rifletrener og administrator innen DFS og NSF, fikk i 1999 i oppdrag å etablere et tilbud for unge skyttere på sin skole NTG Kongsvinger og NTG Lillehammer. Det gikk trått til å begynne med, men etter en pause dro han det igang igjen, med toppskytteren Øyvind Sirevaag som faglærer for skyting. Det var fire skytterelever på Kongsvinger og 6-7 på Lillehammer det første året. Interessen var til å begynne med laber, men med Sirevaag som ansvarlig endret dette seg raskt. – Jeg la tilrette,

men Øyvind skal ha all ære for suksessen som fulgte. Kort tid etter starten hadde vi vår første junior-norgesmester på 15 m miniatyr fra Kongsvinger, forteller Willersrud. Senere har det blitt utallige NM-seiere til skolens elever, og ikke minst mange internasjonale triumfer. – Øyvind Sirevaag, med mange års erfaring som toppskytter og en av tre norske trenere med den høyeste trenerkompetansen i ISSF, har gjort en nesten utrolig innsats med ungdommen. Han har vært mer enn heltidstrener, startet dagen klokken 5 om morgenen og holdt på til midnatt, sier Willersrud. Simon Kolstad Claussen, som selv har gått på NTG Kongsvinger, har regnet på skolens suksess. Han sier at skolens elever tok 116 internasjonale medaljer i årene 2005-2020, og 167 NM-gull i årene 2004 til 2020. Sirevaag gikk over i pensjonistenes rekke ved årsskiftet 2020/21, og nå har den unge toppskytteren Henrik Larsen tatt over som ansvarlig for skyteutdanningen ved NTG Kongsvinger. Også Henrik er utdannet ved NTG Kongsvinger med Øyvind Sirevaag som læremester.

Øyvind Sirevaag. Bildet er tatt på den tiden han selv herjet i toppen av nasjonale og internasjonale resultat-lister. Som lærer ved NTG Kongsvinger har han utviklet en rekke internasjonale toppskyttere.

Skytterlinjen på Meråker VGS har utdannet 164 skyttere

Meråker VGS har hatt tilbud om skyting som fordypningsfag siden 1999, og har i disse årene gitt 164 ungdommer verdifull innsikt i skyting. De aller fleste er rifleskyttere, både NSF og DFS, noen ganske få har hatt pistol som hovedinteresse. Normalt går opplæringen over tre år, men noen av de beste utøverne i alle idretter får tilbud om å ta siste år over to år, slik at de kan satse mer på idretten.

Meråker VGS har de siste par årene hatt landsdekkende tilbud for skyting, og er den eneste offentlige skolen i landet som ikke krever skolepenger av elever fra andre fylker. Skolen har stor bredde i idrettsfag, og har tilbud om fordypning i langrenn, skiskyting, friluftsliv og breddeidrett. I 2021 har skolen 150 elever. Da skolen startet opp, hadde man ikke skytehall, men dette kom raskt på plass. Nå finnes det 10, 15, 25 og 50-metersbaner med til sammen 66 standplasser. Skyteelevene tilbringer mye tid med praktisk skyting og fysisk trening, fire lange økter hver uke. I tillegg har elevene tilgang til skytehallen og øvrige treningsfasiliteter hele uken.

Skytelærer Knut Bakken ved Meråker VGS, kjent som en av landets beste veteranskyttere på stående, forteller at elevene deltar i mange konkurranser, bl.a. NM i alle NSF riflegrener, Swedish Cup i Sverige og skytteruken ISAS i Tyskland hvert tredje år.

Bakken forteller at de er to trenere på skyting som lager periodeplaner, hjelper til med trening, treningsplaner, skytetekniske forbedringer og ikke minst forbedre de mentale ferdighetene til ungdommene. – Mange av våre elever har utviklet seg til meget gode skyttere. Vi har fått én verdensmester, Karoline Hansen, som var med og tok laggull på liggende i VM. Dessuten har vi mange norgesmestere, både på 10, 50 og 300 meter, sier Bakken.

Treningsøkt i skytehallen. Som man ser er det både NSF- og DFS-våpen i bruk.

Skyting som høyskolestudium

I perioden fra 2004 til 2012 var studiet «Idrettsledelse – skyting» et tilbud på Norges Idrettshøgskole i Oslo. Etableringen av studiet skjedde etter et samarbeide mellom skolen, Norges Skytterforbund, Det Frivillige Skyttervesen og Forsvaret. Resultatet av dette tilbudet var at ca. 130 studenter gjennom disse årene fordypet seg i de grunnleggende faktorene innen skyting.

– Jeg var nylig pensjonert generalmajor i Hæren da jeg ble spurt om jeg kunne tenke meg å etablere dette studiet. Jeg hadde egen erfaring som skytter, ledet i flere år militærlandslaget i skyting, og hadde i tillegg til min militære utdanning grunnfag i pedagogikk fra Universitetet i Oslo. Dette hørtes veldig spennende ut, så jeg slo til på våren 2004, klarte raskt å sette sammen en plan for studiet, og lyste det ut slik at vi kunne sette igang allerede samme høst, forteller Jan Erik Karlsen. Han var ansvarlig for å etablere studiet, og ledet det hele tiden bortsatt fra de par siste årene.

– Vi hadde fulle klasser hele tiden, studiet var til manges overraskelse svært populært. De aller fleste, ca. 100, gjennomførte del 1, og fikk 30 studiepoeng, mens ca. 30 fullførte også del 2, og fikk 60 studiepoeng. Studentene kom i en fin miks fra begge skytterorganisasjonene, Forsvaret og politiet. Mange av studentene fra den gangen er stadig engasjert som ledere og instruktører. Jeg synes det er litt trist at studiet etterhvert ble lagt ned, for det ga studentene solid kompetanse, som de senere beriket skytemiljøet med, sier Jan Erik Karlsen.

NORGES IDRETTSHØGSKOLE

IDRETTSLEDELSE – SKYTING DELTID

Ønsker du å jobbe med skyting eller fordype deg i skyting som idrett? Da er Idrettsledelse – skyting deltid midt i blinken for deg.

Idrettsledelse – skyting deltid, del 1 (30 studiepoeng):

- Pedagogikk, didaktikk, trenings- og skyteledelse
- Treningsledelse, treningsformer, metoder og militær konkurranseskyting
- Norsk skyttersports betydning og internasjonale relasjoner

Idrettsledelse – skyting deltid, del 2 (30 studiepoeng):

- Utdanning og trening av konkurranseskyttere
- Tekniske, miljø- og sikkerhetsmessige krav
- Prosjektstudier og ledelse av mesterskap

Søknadsfrist 1. juli 2010
Søknadsskjema: www.nih.no/skyting eller ved henvendelse til NIH

Kvelds- og helgeundervisning tilpasset deg som allerede er i jobb eller studerer!

Brosjyre og informasjon:

Norges idrettshøgskole
Forsvarets institutt
P.B. 4004 US., 0806 Oslo.
Tlf: 23 26 20 00. E-post: fi-studier@nih.no

www.nih.no

Jan Erik Karlsen.

Breddeidrett og rekruttering av unge skyttere

Breddeidretten er helt sentral for NSF, noe som ikke minst avspeiles i en omfattende satsing på rekruttering av barn og unge, under visjonen «Livslang skyteglede». Blant de viktigste arrangementene for unge skyttere finner vi Landsstevnet for rekrutter, som har vært arrangert fra 2004. Siden 2017 har Norma Ungdomscup vært et sentralt arrangement. Treningssamlinger for ungdom arrangeres hvert år, noen av NSF sentralt og noen av skytterkretsene. Mange unge skyttere har deltatt på ulike samlinger og kurs i regi av Norges Idrettsforbund de siste 10 årene, blant annet kurs i coaching og ledelse, Olympisk Akademi, nettverksamlinger for unge ledere i idretten, Unge Ledere-kurs og mentorprogram. I 2016 etablerte NSF et ungdomsutvalg, som idag er et utvalg under Breddeidrettskomiteen. Utvalgets hovedoppgave er å ivareta ungdommens interesser i NSF. Skytternes Ungdomsnettverk ble etablert i 2021, og arbeider hovedsakelig med oppgaver i forbindelse med EM på Hamar i 2022. Siden år 2000 har det blitt utbetalt flere millioner kroner i direkte støtte til breddeidretten i kretser og klubber. Mye av dette går til utvikling av unge skyttere. Det er en egen stipendordning for utøvere mellom 13 og 18 år, denne administreres av Breddeidrettskomiteen, og stipendene deles ut årlig til unge skyttere fra alle grener.

Det er naturligvis slik at barneidrettsbestemmelsene er implementert i NSF's regelverk, og følges opp kontinuerlig. Idrettens barnerettigheter gjelder for alle barn, uten forskjellsbehandling og uten hensyn til barnet og dets foreldres kjønn, etniske bakgrunn, livssyn, seksuell orientering, vekt/fysiske utvikling og funksjonshemning.

Satsing på utdanning og opplæring

I 1970 besluttet forbundstinget å løfte kunnskapsnivået, og derved skyteresultatene, ved å etablere en skyteskole i samarbeide med Norges Idrettshøgskole. De første kursene kom igang på slutten av 1970 med Ole Røsløk som skolesjef. De som søkte seg til skolen måtte ha Norges Idrettsforbunds A-kurs som utgangspunkt. I løpet av årene frem til 1978 utdannet skolen 214 B-trenere, fem C-trenere og to D-trenere. Etter dette har det vært betydelig og stadig økende satsing på utdanning i NSF, men organiseringen har vært gjennom store forandringer. Forbundet fikk egen utdanningskonsulent fra 1978, i en periode på 80-tallet hadde man et utdanningsutvalg, som ble avløst av en utdanningskomité, Komité opplæring. Komiteen var et rådgivende organ for NSF's styre i alle opplæringssaker, og hadde et bredt spekter av arbeidsoppgaver. Oppmerksomheten skulle spesielt være rettet mot rekruttering til skyting og utbredelse av sporten nasjonalt. Det ble lagt ned et stort arbeide i kursutvikling, utdanning av dommere, trenere osv., noe som bidro til utviklingen av stadig bedre skyttere, dommere som fikk internasjonale oppdrag osv. Opplæringskomiteen ble lagt ned etter vedtak på tinget i 2015. Mye av arbeidet er overtatt av breddeidrettskomiteen, mens rent administrative oppgaver ivaretas av forbundets administrasjon. Satsing på kurs og opplæring er fortsatt en av organisasjonens viktigste oppgaver!

En dynamisk organisasjon i konstant utvikling

Fra etableringen av NSF i 1946 gikk det over 20 år uten betydelige organisasjonsendringer. Det betyr ikke nødvendigvis at alt var fredelig. Faktisk tok det flere tiår før alle samarbeidsproblemer var løst. Diskusjonene var tildels kraftige, og et tilbakevendende tema var en betydelig Oslo-dominans, særlig på lederplan. Ellers ble samarbeidet vanskeliggjort ved at de forskjellige seksjonene holdt hardt på sin selvstendighet, og faktisk ønsket hel eller delvis uavhengighet av forbundet. På et tidspunkt var det på nippet at pistolseksjonen skiftet navn til Norges Pistol-skytterforbund. Pistoltinget i 1961 gikk inn for dette, men såvel forbundstinget som lovkomiteen i Norges Idrettsforbund gikk kraftig imot, og saken døde raskt hen. Et par tiår senere var det rifleskytternes tur. De var misfornøyd med forbundet, og etter kretsformannskonferansen i 1983 forsøkte et flertall av styret å gjennomføre løsrivelse fra forbundet for å etablere et eget rifleforbund. Dette resulterte i kraftige reaksjoner, og i utgangspunktet ble tre ledere fradømt retten til å ha verv i forbundet i fire år, og to andre fikk irrettesettelse. Dommen ble anket, og appellutvalget satte eksklusjonstiden ned til det halve. De fleste av de dømte fra den gangen ble senere igjen fremstående tillitsvalgte. Fortsatt er det nok delte meninger om makt- og posisjonsfordeling, men i jubileumsåret er det bred enighet om at alle er best tjent med ett, slagkraftig forbund for alle grener.

Seksjoner og kretser opprettes

Årstinget 1970 oppnevnte en komité med mandat å vurdere hvordan organisasjonen og administrasjonen skulle bygges opp i fremtiden. I innstillingen våren 1971 anbefalte komiteen at man skulle innføre kretser samt å etablere et forbundssekretariat med en forbundssekretær i heldagsstilling. Så langt var organisasjonen kun drevet av tillitsvalgte. Sekretariatet ble etablert i oktober 1972, finansiert ved at idrettsforbundet økte sine tilskudd, og ikke minst at Løvenskiold-selskapet stilte subsidiert kontorplass til rådighet i Oslo sentrum. Bergfinn Oldertrøen ble ansatt som forbundets første heltidsansatte sekretær. Han hadde stillingen til oktober 1974. Forslaget om kretsinndeling kom som en konsekvens av at Norges Idrettsforbund arbeidet med kretsspørsmålet og andre forhold som strømlinjeformet driften av idrettsvirk-

Bergfinn Oldertrøen, NSFs første heltidsansatte sekretær.

somheten i hele landet. Et argument for var også at man som krets kunne søke økonomisk støtte fra fylket. NIF ønsket at alle særforbundene skulle anvende samme kretsinndeling. Dette ble enstemmig vedtatt på skyttertinget i 1973. 18 kretser og ett skytterutvalg (Sogn og Fjordane), ble etablert. Kretsgrensene fulgte flere steder ikke fylkesgrensene, men var basert delvis på idrettsforbundets inndeling, delvis på miniatyrskytternes gamle kretsgrenser. Samtidig ble de fire fagseksjonene lerdue, pistol, viltmål og gevær opprettet. Geværseksjonen ble senere om-døpt til seksjon for rifleskyting, og samlet match-, armé- og miniatyrskyting.

Seksjonene avvikles

På 80-tallet begynte man å diskutere en strammere og mer samlende organisering av forbundet, og ønsket ikke minst at det skulle legges større vekt på kompetanse og opplæring. Resultatet av dette var at forbundstinget i 1985 vedtok å erstatte seksjonene med fagkomiteer der lederne ble valgt av forbundstinget, og ble medlemmer av forbundsstyret. Etter dette ble forbundstinget organet hvor all lovgivende og velgende makt var samlet. De fire fagkomiteene for rifle, pistol, viltmål og lerdue tilførte faglig kompetanse for alle grener. Et utdanningsutvalg som ble etablert i 1981, ble nå oppgradert til en egen opplæringskomité med samme status for de øvrige komiteene. Denne komiteen fikk ansvar for opplæring og trening av skyttere, trenere, dommere og tillitsvalgte i organisasjonen. I forbindelse med tingvedtaket anbefalte man at kretsene skulle etablere tilsvarende struktur, i form av ansvarlige personer eller egne komiteer, for å få best mulig flyt i kommunikasjonen mellom forbund og kretser.

Sportssjefstilling første ledd i store organisasjonsendringer

I perioden fra høsten 2015 til forbundstinget i april 2017 foregikk en intens utredningsprosess som endte i de største og kanskje aller viktigste endringene i organiseringen av det moderne NSF. Forbundsstyret bestemte høsten 2015 at tiden var inne for en skikkelig gjennomgang av hele organisasjonen. Samtidig vedtok man etter forslag fra Aasa MSL å opprette en stilling som sportssjef, med oppgaven å få en lik toppidrettssatsing og toppidrettskultur i alle de fire fagretningene i forbundet. Stillingen skulle være et prøveprosjekt ut 2016, og sportssjef Tor Idar Aune ble ansatt og tiltrådte ved årsskiftet 2015/2016. Han hadde solid idrettslig erfaring fra flere idretter. De siste ti årene før han kom til NIF var han tilknyttet Det Frivillige Skyttervesen. Der arbeidet han også med faget han kom fra, journalistikk og informasjon. Årsberetningen for NSF påfølgende år var klar: Den nye sportssjefens arbeide med landslagsskytterne fikk ubetinget ros, og man fastslo at han hadde vist stor innsats og løftet kvalitetsarbeidet på utviklingssiden av skytterne til et nytt nivå. Stillingen ble gjort permanent. Dette var første ledd i den omfattende profesjonaliseringen og moderniseringen av forbundets organisasjon som stadig pågår nå ved NSF's 75-årsjubileum.

Sportssjef Tor Idar Aune.

Nye IT-systemer

Innføring av et nytt datasystem som kunne brukes i hele organisasjonen var nok et viktig skritt i moderniseringen av NSF.

– Frem til 2014/15 var det penn og papir samt det man måtte ha av hukommelse som forsøksvis holdt orden på det meste, både i forbundet sentralt og i kretsene og lagene, forteller Håvard Larsen, NSF's president og hovedansvarlig for innføring av ny dataløsning. Med 80 prosent utgangspunkt i Norges Idrettsforbunds IT-løsninger, og 20 prosent tilpasning til skyttersportens spesielle krav, kom systemet raskt på plass i 2015/2016. Systemene er fortsatt under utvikling, men tilbød allerede fra begynnelsen verktøy for alle nivåer i organisasjonen og for det enkelte medlem.

Vanntette skott mellom grenene fjernes

Utredningen som lå til grunn for det videre arbeidet tok også Håvard Larsen seg av. Han hadde bred kompetanse innen ledelses- og utviklingsutvikling samt IT-prosjekter. Larsen sier selv at han nettopp var fylt 60 år, og hadde sluttet som ansatt og startet sitt eget konsulentfirma. Dette ga ham frihet til å bruke mye tid og krefter på omorganiseringen. Erkjennelsen som ble selve grunnlaget for den nye utviklingsmodellen var at fagkomiteene drev veldig uavhengig av hverandre, slik at det nærmest var vanntette skott mellom grenenes virksomhet. Dessuten så man at forbundets tillitsvalgte burde bruke mindre tid på administrative oppgaver, og at beslutningsmyndighet burde flyttes lenger ned i organisasjonen, både av praktiske grunner og for å engasjere klubber og kretser mer i viktige oppgaver. På forbundstinget i april 2017 ble det gjort en rekke vedtak i samsvar med utredningene som var gjennomført de siste par årene.

Det viktigste enkeltvedtaket var at fagkomiteene for lerdue, pistol, rifle og viltmål ble lagt ned, og erstattet av breddeidrettskomiteen, toppidrettskomiteen og teknisk komité. Disse nye komiteene arbeider på tvers av grenene. Erfaringene når vi nå går inn i jubileumsåret er at veldig mye fungerer utmerket, men at en del detaljer må justeres og finpusses, spesielt gjelder dette hvordan breddeidretten organiseres og drives.

NSF er Rent Særforbund

I 2020 ble NSF sertifisert som «Rent Særforbund». Forbundets langtidsplaner har i mange år hatt en målsetting om at skyttersporten skal være en ærlig og dopingfri idrett, med nulltoleranse. Rent Særforbund er et verktøy for å sette antidoping og verdiarbeid systematisk på agendaen. Dette er ikke et engangstiltak, det skal gjennomføres re-sertifisering hvert annet år, og NSF må vise at man hele tiden tar antidopingsarbeidet alvorlig for å beholde statusen. Arbeidet med Rent Særforbund berører alle som er tilknyttet NSF, og er et ledd i alle kurs og samlinger som NSF arrangerer for kretser, lag og medlemmer.

På flyttefot – men ikke ofte

Da forbundet fikk sin første heltidssekretær i 1972, fikk man stilt kontorplass til rådighet i Oslo sentrum. Bare tre år senere ble det nye Idrettens Hus tatt i bruk på Rud i Bærum. I august 1975 flyttet NSF inn der, og ble med det integrert i det øvrige idretts-Norge. Samtidig ble sekretariatet styrket med nok en ansatt. Norges Idrettsforbund, Norges Olympiske Komité og

NSF har kontor i Idrettens Hus på Ullevaal i Oslo.

de aller fleste særforbundene hadde sine kontorer i Idrettens Hus i Bærum. Men etter nærmere 25 år var lokalene blitt for trange og umoderne, og hele det sentrale idretts-Norge flyttet i september 1999 til dagens lokaler ved Ullevaal Stadion i Oslo. Det nye Idrettens Hus på Ullevaal huser nå blant annet 34 særforbund, Antidoping Norge og Særforbundenes Fellesorganisasjon. I tillegg er det 14 særforbund i tilstøtende lokaler ved fotballens riksanlegg, Ullevaal Stadion. Olympiatoppen, Idrettshøyskolen og Toppidrettssenteret på Sogn ligger i umiddelbar nærhet, så her finnes store deler av idrettsmiljøet i Norge konsentrert på et lite område. Ved flyttingen til Ullevaal hadde NSF tre heltidsansatte, generalsekretær, konsulent og administrasjonssekretær. Ved begynnelsen av jubileumsåret 2021 var antallet økt til 13 medarbeidere.

Ny generalsekretær

Arild Groven ba våren 2020, etter å ha vært generalsekretær i 17 år, om å få gå over til en mer prosjektorientert stilling i NSF. Han erstattes av 60 år gamle Per Iversen, som tok over som generalsekretær i Norges Skytterforbund i månedsskiftet januar/februar. Iversen kommer fra stillingen som generalsekretær i Norges Bowlingforbund, og er godt kjent både med norsk idrett generelt og presisjonsidrettene spesielt. Han har allsidig erfaring fra næringslivet og flere idrettsorganisasjoner. Han er ansatt på åremål til 31. januar 2027.

Arild Groven og Per Iversen.

Harald Stenvaag – verdens beste skytter!

Harald Stenvaag er den ubestridte ener blant norske skyttere, uansett gren og tidsepoke. Mange vil hevde at han etter snart 50 år med topprestasjoner fortjener betegnelsen verdens beste skytter gjennom tidene! Internasjonal presse utropte ham i alle fall til verdens beste skytter i 1990, og i 1991 ble han nummer to. Det er ingen som kan skilte med en liste som matcher dette:

Deltagelse i seks olympiske leker med sølv- og bronsemedalje som beste plasseringer. (Det skulle vært syv OL, men Moskva i 1980, da han var på sitt aller beste, ble boikottet). Uslåelig verdensrekord, 60 tiere på 60 liggende 300 m i VM 1982. Nærmere 70 internasjonale mesterskapsmedaljer, derav 3 individuelle gull i VM og 6 i EM. Totalvinner verdenscup 60 skudd liggende 1990. Nærmere 110 NM-titler i seniorklassen, i tillegg til noen juniormesterskap og et titall seiere i veteran-NM.

Harald forteller at han selvsagt ser på OL-sølv og VM-gullene som sine beste prestasjoner. Og det aller mest minneverdige gullet er det fra halvmatch i VM i Caracas i 1982: – Da slo jeg amerikaneren Lones Wigger, som var mitt store forbilde gjennom mange år, sier Harald.

«En jævel til å trene»

Hvordan og hvorfor han er blitt så god, forklarer han med det korte utsagnet over, det er trening, trening og atter trening som har vært veien til toppen. – Allerede da jeg vokste opp i Ålesund var jeg veldig god til å aktivisere meg selv i timevis, leke alene, bygge modellfly osv. Vi hadde flyttet til Asker, og jeg var vel 12-13 år da jeg fikk luftgevær av faren min. Før det skjøt jeg en del med pil og bue. Så gikk jeg med aviser, og for pengene jeg tjente kunne jeg begynne å skyte for alvor i Asker skytterlag. Jeg begynte faktisk å vinne i DFS allerede som 14-15-åring. Jeg likte skyting, og begynte etterhvert med matchskyting. Treningsglede og vilje til å bli god og vinne drev meg!

Og det driver ham fortsatt. Det siste året, med koronaproblemer i hele samfunnet, har han trent mye alene, han har egen elektronisk skive til det formålet. Ellers benytter han både Vestre Bærum SSLs bane på Jordbru, Løvenskioldbanen og Alf-hallen.

Første NM-gull i 1975

Harald Stenvaag debuterte som internasjonal skytter i 1974, og tok sin første gullmedalje i NM som 22-åring i 1975, og den foreløpig siste i 2020, som 67-åring. Og når han innimellom stiller i åpen klasse istedet for i veteran, er selv dagens unge landslagsskyttere utrygge. Bare noen måneder før forbundets 75-årsjubileum skjøt han fullt hus, 600 poeng på 60 skudd liggende miniatyr. Stenvaag var opprinnelig veldig allsidig, og skjøt DFS nasjonalt og på internasjonalt toppnivå i helmatch og liggende på 50 og 300 m, samt i ståendeøvelsen luftgevær. Etter en alvorlig ryggskade for ti års tid siden har han nesten utelukkende fokusert på liggende, både på 50 m og 300 m.

600 poeng på 60 skudd liggende på 300 i VM 1990 er skrevet med gullskrift i historiebøkene. På over 30 år er det bare 6 skyttere som har tangert rekorden, men én av dem er nordmannen Vebjørn Berg som klarte det i München i 1990.

All tid går til skyting

Harald Stenvaag har alltid vært opptatt av å forbedre utstyr og ammunisjon, og var en pionér sammen med sin gode venn John Duus på dette området. Siden 1984 har han også drevet egen våpen- og utstørsforretning sammen med sin partner siden 1976, Anne Grethe Jeppesen. I den sammenheng har han jobbet mye sammen med Anschütz om utvikling av klær og annet utstyr. Som svært aktiv veteranskytter og med full drift i våpenforretningen, de siste årene med hjemmet i Nærnes i Asker som base, fyller han de fleste dagene med skyttersport. – Jeg gjorde et forsøk på å legge opp i 1997, men det viste seg etter kort tid å være helt umulig, forteller Harald.

Som nevnt har Harald Stenvaag og Anne Grethe Jeppesen vært et par siden 1976. Det er derfor naturlig å bla om til neste side og lese om Anne Grethes rolle i norsk skyttersport!

Anne Grethe Jeppesen – vår fremste kvinnelige trener

Anne Grethe Jeppesen la opp som rifleskytter i 1986, etter en flott karriere på standplass, med EM-gull på luftgevær og 5. plass i halvmatch 50 m i OL 1984 som de største av mange gode prestasjoner. – Jeg hadde utdanning fra Norges Idrettshøgskole, og var kroppsøvlingslærer med skyting som fordypning. Jeg praktiserte som trener i Oslo Østre, og gikk kurs på skyteskolen i Wiesbaden, under legendariske Walther Schumann. Den nå avdøde treneren var en stor inspirasjonskilde for meg, som utøver og trener. Da jeg sluttet å skyte, tok jeg kontakt med fagkomité rifle, og det førte til at jeg ble landslagstrener for de norske riflekvinnene i 1987, forteller Anne Grethe.

Jeppesen og Stenvaag høstet mange medaljer.

Internasjonal karriere

Etter dette har hun hatt en omfattende trenerkarriere, i klubber, for enkeltskyttere og ikke minst på landslagsnivå. Hun har hatt tilknytning til Olympiatoppen i 15 år. I to år var hun sjef for det norske landslaget, deretter trente hun det skotske riflelandslaget i to år, og hun var trener for det danske laget i halvannet år. I samme periode hadde hun også oppgaver for det finske landslaget. Høsten 2019 fikk hun kontrakt med Olympic Gold Quest i India, som tilsvarer Olympiatoppen her hjemme. Der har hun mange oppgaver, men alt dreier seg om trening og utvikling av trenere og skyttere. Hun har vært fem ganger på 12 dagers samlinger i India, i koronatiden foregår alt som fjernundervisning på data.

Etter skytekarrieren har Anne Grethe lært andre hvordan man vinner medaljer.

Første norske ISSF A-trener

Anne Grethe Jeppesen var den første norske treneren som oppnådde ISSF A-sertifisering, høyeste internasjonale skytetrenerkompetanse. I 2015 ble hun nominert til årets trener på Idrettsgallaen i 2015. I tillegg til skytetrenerutdanning er hun gestaltcoach, og er kjent for å legge vekt på det psykologiske/mentale aspektet ved skyting, ikke bare det tekniske. Hun var hovedforfatter av boken «Mental trening i skyting» som hun utga sammen med Anne Marte Pensgaard.

Magne Landrø, dominerende rifleskytter på 60- og 70-tallet

Gjennom hele 60- og 70-tallet var Magne Landrø den dominerende rifleskytteren i Norge. Han tok sin første NM-tittel som 20-åring i 1958, og tok titler nummer 46 og 47 i 1978, som 40-åring. NM-titlene fordeler seg på de fleste grener, fra luftgevær til frigevær og armégevær. Best markerte han seg på helmatch 300 m, med 11 NM-titler fra 1960 til 1972. De to årene han ikke vant var 1968, da ble det sølv, og i 1971 ble det bronse. En ganske uslåelig rekke! Landrø fyller 84 år i jubileumsåret.

I sine aktive år fikk han med seg hele tre kongepokaler i sportskyting og ytterligere tre som skytterkonge i DFS. Han var et par millimeter fra å bli verdensmester da han i Wiesbaden i 1966 satte verdensrekord på 300 m liggende med 398 poeng. Problemet var at svensken Kurt Johansson også satte rekord med samme sum. Selv om begge fikk rekorden, ble Johansson rangert foran på bedre sisteskive. Landrø har også EM-gull i knestående frigevær, EM-sølv på luftgevær, han har fire nordiske titler i sportsskyting og et nordisk mesterskap i baneskyting, og et utall av seiere i åpne stevner i inn- og utland. I løpet av karrieren ble han også Norgesmester i feltskyting to ganger, og han er to ganger skytterprins, siste gang så nylig som i 1989. Landrø er utdannet børsemaker, og har de siste 30 årene drevet våpenforretning i Lillestrøm. Yngre krefter har overtatt driften, men i jubileumsåret er han fortsatt med i selskapets styre.

Øverst Magne Landrø med sine seks kongepokaler. Nederst med verdensrekord-skivene fra VM i Wiesbaden i 1966.

Pål Hembre, NM-grossist og landets beste pistolskytter

Pål Hembre tok sitt første NM i pistol-skyting i 1988, og har etter det fortsatt å sanke NM-titler. Tre ganger har han vunnet NM i alle åtte øvelsene han stilte opp i. I 2020 passerte han 144 titler, klart best av pistolskytterne, og han har med det vunnet flere NM-titler enn noen annen nordmann, uansett idrett.

I tillegg har han en imponerende internasjonal merittliste, med to seiere i militært VM, gull i VM grovpistol og VM-sølv både på grov og fin, samt to individuelle gull og fem lagseiere i EM, fem nordiske mesterskap og OL-deltagelse.

Norges største NM-grossist, uansett idrett!

Begynte med hylseplukking

– Det hele begynte med plukking av tomhylser på pistolbanen hos Levanger Pistolklubb. Både far og storebror var skyttere, broren min var på juniorlandslaget i pistol, så veien til å prøve skyting selv var ikke så lang. Jeg var vel 13-14 år gammel da jeg tok sikkerhetskurs, og som 15-åring var jeg i full sving, forteller Pål.

Da broren ble senior sikret Pål seg juniorlandslagsplassen, og allerede i 1980, det året han fylte 17, var han med og tok lagsølv i junior-EM på luft i Ekeberghallen. Individuelt ble han nummer 6. Etter det har luft vært en favorittøvelse, og den dag i dag finner man Pål gjerne flere ganger i uken på luftbanen der Bærum PK holder til på Kolsås i Bærum.

– Hjemme i Trøndelag hadde vi luftbane i kjelleren og utendørsbanen til Levanger PK var rett i nærheten. Det ble litt mer strevsomt å holde treningen i gang da banen ble stengt på grunn av utbygging, for kjøreturen til erstatningen i Skatval var fem mil hver vei, forteller Pål. I 1995 flyttet han til Oslo, og der var det veldig godt med tilbud. Han ble medlem av Bærum Pistolklubb, der han har vært siden, og det er som medlem der han har sine største prestasjoner som skytter.

Pål Hembre bruker stadig mye tid på Bærum PKs luftbane på Kolsås

Ingen planer om å legge opp

57-åringen har ingen planer om å legge opp som skytter. I tillegg til å skyte selv er han trener og støtter sine tre pistolskytende sønner, hvorav én er på landslaget. Sin utdannelse og praksis som dataprogrammerer har gjort Pål Hembre glad i tall, og dette har han i mange år, helt fra begynnelsen av 2000-tallet, benyttet for å utarbeide statistikker og rankinglister for sporten.

Bekymret for fremtiden

Om skytesportens fremtid på lang sikt er Pål noe skeptisk. – I dag er pistolskyting en populær breddeidrett, hele 75-80 prosent av skytterne i NSF driver med pistol. Bare en liten andel er aktive konkurranseskyttere, flertallet har dette som en hyggelig og sosial hobby. Det blir stadig vanskeligere med skytebaner, og det er et faktum at sterke krefter gjerne vil ha oss over på laserbaserte løsninger. Jeg vet at dette har vært prøvd i moderne femkamp, og at det fungerte svært dårlig. Blir dette fremtiden for våre pistolgrener, vil vi miste flertallet av skytterne, og sporten dør som breddeidrett, mener Pål Hembre. Han er også en smule bekymret for den svake rekrutteringen av pistolskyttere som virkelig vil satse. Bredde er bra, men sporten trenger flere som går for de store prestasjonene!

Viltmål – gullvinneren Tor Heiestad

Viltmål er den minste grenen i forbundet, målt i antall medlemmer. Men tross sin beskjedne størrelse, har øvelsen gitt noen av de mest minneverdige prestasjonene i norsk skyttersport. Hjorteskytterne tok flere gullmedaljer allerede i OL i 1920, og har hevdet seg med glans internasjonalt ved en rekke anledninger.

Første gull på 32 år

I nyere tid er det Tor Heiestad som har dominert resultatlistene, og da han vant løpende villsvin i Seoul i 1988 var det første OL-gull for norsk skyttersport på 32 år! Når vi nå er inne i jubileumsåret, kan vi konstatere at det igjen er over 30 år siden siste OL-gull i skyting, ingen gull etter Heiestads prestasjon. Viltmål var på OL-programmet for siste gang i 2004, så ingen kan matche Heiestads prestasjon. Ellers har han en gull og en bronse i EM løpende villsvin 10 m og en sølvmedalje i EM 50 m. Heiestad sto også øverst på pallen i VM mixed i 1986, men ble fratatt medaljen og utelukket fra sporten i 6 måneder fordi han hadde brukt forkjølelsemedisiner som inneholdt forbudte stoffer.

Tor Heiestad var 26 år da han sikret seg gullmedaljen i OL i Seoul 1988. Han var en meget god skytter både før og etter OL-gullet, og er den dag i dag svært habil, og hevder seg helt i toppen av denne svært krevende skytegrenen.

La opp i 1996 – men skyter fortsatt!

– Men jeg la egentlig opp i 1996, etter prøve-OL i Atlanta. Da var jeg blakk og i dårlig form, og mistet motivasjonen for å gjøre den innsatsen som trengs for å holde et høyt nivå internasjonalt. De siste årene har jeg skutt rundt 10.000 skudd i året, og synes det er greit. Vi kan legge til at det aktivitetsnivået faktisk er ganske mye høyere enn for de fleste som hevder de har lagt opp! Tor Heiestad holder fortsatt de aller fleste Norgesrekordene i viltmål. – Jeg liker best å holde et høyt nivå på det jeg gjør, sier Heiestad. Og der han holder et virkelig høyt nivå, er med sin innsats både i Oslo Sportsskyttere og Bærum Jeger- og Fiskerforening. Med mekaniskkompetanse som bakgrunn er han helt uunnværlig som utvikler og vedlikeholder av skyteanleggene til begge klubbene, og han holder ofte i trådene under konkurranser og andre arrangementer.

– Jeg trodde at da luftgeværskytingen kom for noen tiår siden, ville dette bli en god rekrutteringsøvelse og trekke mange nye til sporten. Men det viste seg raskt at luftgevær slett ikke senket den høye vanskelighetsgraden som preger vår sport, egentlig ble det tvert imot. Presisjonsskyting mot bevegelige mål er krevende, det er nok hovedgrunnen til at det er vanskelig å rekruttere nye skyttere som er villige til å legge ned det store arbeidet som må til for å bli god i denne grenen, sier Heiestad.

Tor Heiestad på Løvenskioldbanen i 2020. Det er 25 år etter at han «la opp» ikke mange som slår veteranen, her i den kjente 70-talls svenske skytejakken i grønt geiteskinn.

Tore Brovold fra Stange er tidenes beste hagleskytter

Skeetskytteren Tore Brovold ble tidlig krøket som hagleskytter. Allerede som 7-åring i 1977 fikk han prøve seg med jegertrap hjemme i Stange JFF. To år senere deltok han i sin første konkurranse, og dermed var grunnlaget lagt for en strålende internasjonal karriere med VM-gull (lag) i 2005 og OL-sølv i 2008 som høydepunkter. Tre EM-gull, fire gull i World Cup-runder og to gull i WC-finaler – og 20 NM-titler er også på listen. Han er uten tvil Norges mest meritterte hagleskytter. Nå i NSF's jubileumsår er Tore i høy grad fortsatt engasjert i sporten, men mest som «bakmann», nærmere bestemt som heltidsansatt trener for det danske landslaget i skeet. Oppdraget har han hatt i et og et halvt år, og det vil vare ihvertfall til etter OL i

Tore Brovold med OL-sølv fra 2008

2021. Det sier seg selv at det med en slik jobb blir lite tid og anledning til å være utøver, og han sier at det stort sett har vært på hobbybasis de siste 5-6 årene. Men så nylig som i 2019 tok han sin fjerde Kongepokal etter å ha vunnet NM i OL-trap med det utmerkede resultatet 120/44. Den første pokalen vant han i 1997 på lerduesti (i regi av Norges Jeger- og Fiskerforbund), så for NM-titlene i skeet i 2006 og 2007. Å vinne Kongepokalen i tre øvelser er en ganske spesiell prestasjon.

Til finalen i alle mesterskap på én sesong

Tore Brovold har utrolig mange toppresultater å glede seg over. – Det er naturligvis flott å bli verdensmester og ta OL-medalje og seiere i verdenscupen. Gull i verdenscupstevnet i Athen 2004 som også var prøve-OL, var en viktig seier. Den bidro også til at jeg vant World Cup totalt i 2004. Men når jeg ser tilbake er det vel to ting som gir de beste minnene. Jeg ble Europamester i skeet to år på rad, i 2008 og 2009, begge ganger med fullt hus. Og i 2011-sesongen sto jeg for en rekord som sannsynligvis ikke kan slås. Jeg kom til finalen i alle internasjonale mesterskap den sesongen, VM, EM og fem World Cup-finaler. Det ble sølv individuelt i VM, og ingen dårligere plassering enn sjetteplass i de øvrige stevnene. Og sammen med lagkameratene Ole Undseth og Tom Jensen satte vi verdensrekord og tok laggull i EM. Ja, 2011 var et fantastisk år, fastslår Brovold.

Ingen sportlig suksess i VM i Lima, Peru i 1997, men trolig en viktig erfaring for den fremtidige mesterskytteren Tore Brovold.

Skyting som jobb

I alle år som toppskytter definerte Tore Brovold sporten som en jobb. Skytingen tok all tid og oppmerksomhet, så det var dette han skulle leve av. I perioder var det ikke enkelt å få til, og dette førte til en del konfrontasjoner med både NSF og Olympiatoppen. I 2012 gikk Brovold ut av landslaget, og de neste 7-8 årene levde han av selvgenererte inntekter fra skyttersporten, som utøver og gjennom sitt eget skytesportfirma. Han jobbet også en god del utenlands med skyting, bl.a. i Sverige, Thailand og India. Så kom anledningen til å bli fulltidstrener for det danske skeet-landslaget. Den jobben trives han veldig godt i. Team Danmark, som tilsvarende den norske Olympiatoppen, legger forholdene godt tilrette for lervedskytterne, og laget består i hovedsak av profesjonelle utøvere som skyter på heltid. Oppdraget fører til mye reising og lange opphold i utlandet. Koronapandemien har gjort turene hjem til familie og venner i Stange til en sjelden begivenhet det siste året.

Litt bekymret for fremtiden

Tore Brovold er en smule bekymret for fremtiden til de olympiske lervedøvelsene. – Siden de feltbaserte hagleøvelser FITASC, Sporting og Kompak Sporting ble introdusert, velger en stor andel av de norske skytterne å satse på dette heller enn de olympiske øvelsene. Terskelen for å delta er lavere, og særlig ungdommen synes nok at Sporting har en lettere vei til f.eks. landslaget. Vi har mange flinke folk ute i klubbene, men olympisk skeet og trap er kompliserte øvelser som krever mye kunnskap og erfaring som mange klubber dessverre mangler.

Landslagene i jubileumsåret

Uttak av skyttere til landslagene har gjennom forbundets historie foregått på forskjellig vis, og har vært et område hvor diskusjonens bølger ofte har gått høyt. Etter de siste omstruktureringene av forbundet, med sportssjef og toppidrettskomité i spissen, er kriterier og prosesser rundt uttak til landslagene åpne og udiskutable. De siste årene har man delt inn uttaksgruppene i ELITE, UNG og treningsgrupper i de enkelte grener. Nytt i jubileumsåret er at landslagene differensieres i ELITE+ og ELITE, der plussgruppene består av skyttere helt i verdenstoppen. UNG+ består av skyttere på vei mot verdenstoppen, mens UNG består av lovende, unge skyttere. Under selve landslagene har man også treningsgrupper for alle grener, slik at ialt 65 skyttere er med i skytterlandslagene. Den som er interessert i uttakskriteriene som gjelder, finner disse på skyting.no. Landslagstrenerne er: Rifle: Espen Berg-Knutsen, pistol: Uwe Knapp, skeet: Ole-Henrik Gusland, Para: Malin Westerheim (Sina Busk vikarierte til april 2021), OL-trap: Magne Østby, viltmål: Ola Stene, prosjektleder UNG: Andrea Wick.

Erik Watndal er eneste skeetskytter i ELITE+.

Skytterlandslaget 2021

Det er 16 skyttere på ELITE og ELITE+, 29 skyttere på UNG og UNG+ i tillegg til 20 skyttere på Skytterlandslagets treningsgrupper.

ELITE +

Jeanette Hegg Duestad, rifle, Jenny Stene, rifle, Henrik Larsen, rifle, Simon Kolstad Claussen, Rifle, Erik Watndal, skeet

ELITE

Ole-Harald Aas, pistol, Julie Paulsen Johannesen, rifle, Katrine Lund, rifle, Endre Hagelund, rifle, Jon-Hermann Hegg, rifle, Heidi Sørli-Rogne, rifle para, Kristbjørg Dale Bolstad, rifle Para, Sonja Tobiassen, rifle Para, Jørn Dalen, rifle Para, Paul Aksel Johansen, rifle Para, Jørgen Engen, Skeet

UNG +

Mattis Hembre, pistol, Johanna Reksten, rifle, Karina Stette, rifle, Mari Bårdseng Løvseth, Rifle, Tonje Engevik, rifle, Ole Martin Halvorsen, rifle, Ruben Grønbeck Lillerud, OL-trap

UNG

Ann Helen Aune, pistol, Elena Eikevoll Heltne, pistol, Emmeline Ekrem Bryhn, pistol, Tiril Fredrikke Schüller, pistol, Erik Eknes, pistol, Tobias Skaarstad, pistol, Martin Sørli-Rogne, rifle Para, Vegard Sørli Krogsæther, rifle Para, Aleksander Teisrud, rifle, Anita Bjørkedal, rifle, Benedikte Oppedal, rifle, Martine Sve, rifle, Milda Marina Sjøberg Haugen, rifle, Oda Løvseth, rifle, Sandra Vindfjell Frøholm, rifle, Torinn Eiken, rifle, Anders Hjerkin Helgetun, rifle, Lars G. Lilleng, rifle, Martin Nesvik Voss, rifle, Tobias Bernhoft-Osa, rifle, Oliver Gylta Olsen, rifle, Sigmund Grimsrud, rifle

Skytterlandslagets treningsgrupper

PISTOL

Siv Marit Løvhaug, Gunrid Kjellmark, Espen Magnussen, Runar Magnussen, Morten Nygård Bergheim

PISTOL PARA

Espen Børsum Jensen, Sun Bore

RIFLE VILTMÅL

Emilie Sørli, Anneline Tangen, Even Nordsveen, Tommy Andre Sørli

RIFLE PARA

Monica Lillehagen, Therese Løvhaug, Ove Foss

LERDUE OL-TRAP

Rachelle Wolff, Espen Unneland, Morten Bergersen, Ruben Grønbeck Lillerud (Ung)

LERDUE SKEET

Malin Farsjø, Tom Beier Jensen, Ole Eilif Undseth

Og plutselig var vi elektroniske!

I forbundsstyrets beretning for 2001 ligger den korte referatsaken nedenfor. Som alle vet i dag, har nettopp denne teknologien nærmest revolusjonert sporten, og hatt enorme konsekvenser for avvikling av så vel trening som konkurranser.

Elektroniske skiver

Forbundsstyret oppnevnte vinteren 2000 et utvalg som fikk i mandat å arbeide for godkjenning av elektroniske skiver til bruk i Norge. Utvalget besto av Asbjørn Jorstad, Lars Andreassen, Helge Olden, Tor Heiestad, Tor Holmboe og Rune Sørлие. Utvalgets sekretær var Eirik Jensen. Leder av utvalget var Rune Sørлие.

I desember 2000 kom et team på tre tyskere til Oslo og gjennomførte en fysisk test av 4 skivesystemer. Firmaet Megalink AS, Drøbak, testet to skivesystemer på 10 meter og 50 meter, Kongsberg mikroelektronikk testet et skivesystem for 50 meter, og Arne Morten Nyfløt fikk testet Maytonskiva på 10 og 50 meter. Testene hadde til hensikt å finne ut om elektronikken målte med tilfredsstillende nøyaktighet. Hvert skivesystem ble testet med svært mange skudd og rapporten tilbake fra testteamet som forbundet mottok i januar 2001, viste at alle skuddene viste tilstrekkelig nøyaktighet.

For 20 år siden var det to måter å dømme skiver på. Enten med elektronisk dømmemaskin, eller med en fysisk tolk som man satte i kulehullet. Sistnevnte kunne suppleres med en lupe med innebygd lys for å bedre presisjonen i dømmearbeidet.

Og slik dømmes resultatet idag, med helelektroniske systemer som gir skytteren umiddelbar melding om treffpunkt, verdi og kulehastigheten idet den registreres av skivesystemet. Det er neppe noen som savner de gamle løsningene!

Ut fra dette gode resultatet hadde utvalget en dialog med produsentene/representantene for de aktuelle skivene vedrørende de krav som må stilles til den fysiske utformingen av skivene og til den loggen som må kunne skrives ut av PC-en som styrer konkurransen. Også forbundets internasjonale dommere ble konsultert om disse spørsmålene.

Utvalget foretok høsten 2001 den formelle godkjenningen av de elektroniske skivene til Megalink og Kongsberg mikroelektronikk på 10 og 50 meter.

Og som kjent eksploderte utbredelsen av elektroniske systemer etter dette, og i 2021 har de fleste stevnearrangører forlatt manuelle dømmemetoder og pappskiver til fordel for elektronikk.

Da luftvåpen ble mer enn lek

Før 1970 var det mange som betraktet skyting med luftvåpen mer som lek enn sport, og da Luftvåpenseksjonen ble opprettet i 1962 med Fridtjof Thorsen som leder, var dette som en ren rekrutterings- og instruksjonsvirksomhet. Hensikten var å gi skoleungdom i Oslo og Bærum et første møte med skyttersporten. Deretter skulle de rekrutteres til «ordentlig skyting». Seksjonen hadde bare 7 medlemmer, styret med varamedlemmer. Tiltaket var populært, mange tusen ungdommer fikk prøve seg med luftgeværet. På somrene instruerte seksjonen også en del utendørs med .22 kaliber Krag-Jørgensen. I løpet av de åtte årene tiltaket eksisterte, utviklet interessen for skyting med luftvåpen seg voldsomt. Sporten kunne tilby krevende konkurranser på lettbygde baner med beskjedne sikkerhetskrav og billig ammunisjon sammenlignet med kruttvåpen.

I 1963 ble det første skolemesterskapet på luftvåpen arrangert, og hadde status som kretsmeesterskap for Oslo og Bærum. Nærmere 200 ungdommer deltok, 144 på rifle og 48 på pistol. NOP og Norges Forsvarsforening satte opp flotte trofeer, og arrangementet fikk bred pressedekning!

Første NM i luft ble arrangert i 1970

Da seksjonen ble lagt ned på slutten av 1970, hadde NSF allerede arrangert sitt første NM for såvel pistol som rifle. Den aller første norgesmesteren var John Rødseth som vant luftpistol for herrer. Elsa Seierslund vant dameklassen og Morten Rostad ble juniormester. På rifle ble Jens J. Nygård første seniorvinner, Lise Sørensen vant dameklassen og Per Osmund Espedal var beste junior. Pistolskytterne hadde forøvrig sitt første, uoffisielle mesterskap året før. John Rødseth vant da også, med Borghild Naadland og Haldor Fosse som vinnere av hhv. kvinne- og juniorklassen.

John Rødseth ble den første som vant NM luft. Det skjedde i 1970, men pistolskytterne hadde uoffisielt mesterskap året før, som Rødseth også vant.

Den gang de beste var skikkelige allroundere

Moderne toppskytttere er høyst spesialiserte utøvere, og holder seg nesten uten unntak til én gren. Pistolskytttere er pistolskytttere, rifleskytttere konkurrerer bare med rifle, akkurat som lerdueskytterne holder seg til haglen.

Slik var det ikke i tidligere tider. Mange deltok i en stor bredde av grener og øvelser. Riktig nok var det de færreste som hevdet seg på toppnivå på denne måten, men vi har et par strålende unntak fra de første tiårene av den moderne skytterhistorien. De aller mest imponerende prestasjonene sto Hans Aasnæs for. Han deltok i fem OL fra 1936 til 1960, på silhuettpistol i 1936 og 1948, i 1952, 1956 og 1960 i olympisk trap. Da lekene i Roma gikk av stabelen i 1960 var han 57 år gammel, og oppnådde 5. plass, hans beste OL-plassering. I VM i 1937 fikk han sølv i hjort dobbeltskudd og bronse i hjort enkeltskudd. Han var også med og vant den uoffisielle lagkonkurransen i både hjort enkeltskudd og hjort dobbeltskudd. I 1947 tok Aasnæs gull i VM i hjort dobbeltskudd. For denne prestasjonen ble han tildelt Morgenbladets gullmedalje for årets idrettsprestasjon, sammen med motorsyklisten Leif «Basse» Hveem. Aasnæs vant ialt 29 NM og tok seks kongepokaler. Den nest mest allsidige skytteren var nok Mauritz Amundsen. Han vant flere NM enn Aasnæs, nemlig hele 20 titler i rifleøvelsene og 11 i pistoløvelser. Seirene kom i perioden 1930 til 1962. Han konkurrerte ikke på høyt nivå i hagle- og viltmåløvelsene, men var også DFS-skytter, og vant bl.a. Normapokalen til beste skytter over 55 år i 1965.

Hans Aasnæs hevdet seg internasjonalt i pistol, trap og viltmål.

Amundsen ble Norges første verdensmester i miniatyrgevær da han vant stående i 1931, og han tok VM-sølv individuelt og laggull i samme øvelse i 1947. Han var OL-deltaker i Berlin i 1936, i London i 1948 og i Helsingfors i 1952, med en 11. plass som beste prestasjon.

Forbundets informasjonskanaler

Måten forbundet har holdt kontakt med og gitt informasjon til medlemmene har utviklet seg veldig. I jubileumsåret skjer det aller meste elektronisk. Aktuelle nyheter og annen informasjon legges kontinuerlig ut på forbundets nettsted skyting.no, og forbundet benytter også sosiale medier i sin informasjonsvirksomhet.

Det siste trykte Skytternytt kom på slutten av 2016 (t.v.), og ble avløst av digital versjon i 2017.

Skytternytt før og nå

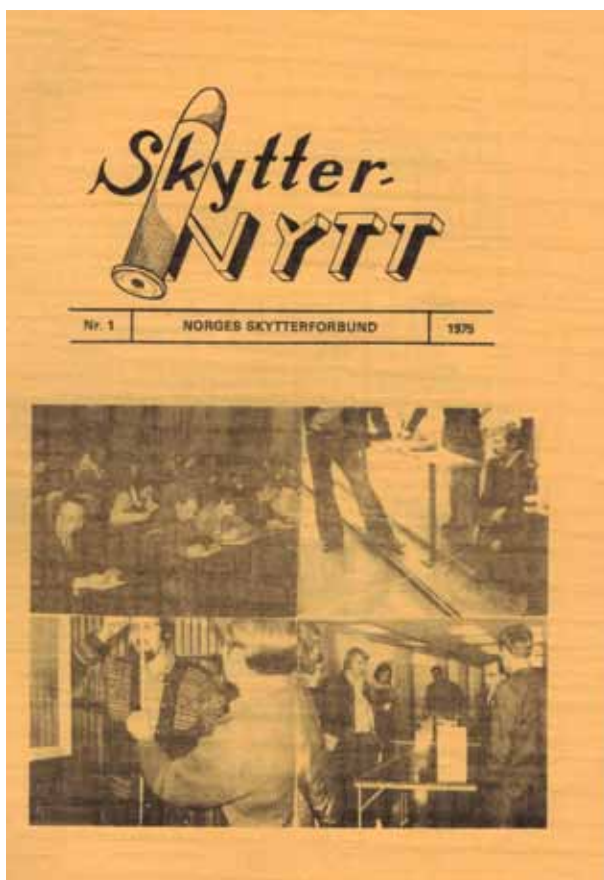
Når det gjelder medlemsblad i tradisjonell forstand, har Skytternytt i lange perioder vært NSF's viktigste publikasjon. Slik er det også idag. Bladet ble lagt ned som papirpublikasjon etter desemberutgaven i 2016, og har deretter vært en nettpublikasjon med fire utgivelser i året. Her finner man reportasjeorientert innhold, intervjuer og mer dyptpløyende fagstoff. En heltidsansatt webredaktør, Haakon Stensrud, har siden begynnelsen av 2018 hatt ansvar for NSF's digitale satsing, inkludert redaktøransvar for Skytternytt.

Det trykte bladet ble opprinnelig startet i 1974, som det første organet som favnet alle grener. Overgangen til digitalt blad var nok drevet av ønsket om å spare trykke- og portokostnader, men kunne gjennomføres fordi de fleste i målgruppen i 2016 kunne lese en nettsversjon.

Skytter-speilet og samarbeide med DFS

Allerede i 1947, kort tid etter stiftelsen av forbundet, begynte man å utgi Skytterspeilet. Fokuset her var rettet mot store begivenheter, spesielt de store internasjonale mesterskapene. Et VM kunne fylle hele bladet. Skytterspeilet kom med bare ett nummer i året, og ble nedlagt i 1953. Etter dette ble stoffet om de store mesterskapene henvist til forbundets årbøker. Informasjon om den løpende virksomheten, stevneresultater osv. ble allerede fra 1947 publisert i en sportsskytterspalte i Det Frivillige Skyttervesens blad Norsk Skyttertidende, men denne ordningen døde også ut på slutten av 50-tallet.

Fra mars 1962 til oktober 1965 hadde NSF igjen to sider til rådighet i hvert nummer av Norsk Skyttertidende under betegnelsen NSF-sidene. Redaktør var hele tiden Arne Cyrus-Wilberg. Da han sluttet, klarte man ikke å finne ny redaktør, og utgivelsen av spalten opphørte. Rifleseksjonen fortsatte imidlertid samarbeidet med DFS, og fikk på hele 60-tallet publisert nyheter og resultater i Norsk Skyttertidende. Ikke så unaturlig, da som nå var mange rifleskyttere aktive i begge organisasjonene.

Slik så Skytternytt ut i mange år. Bildene er fra det første dommerkurset i NSF-regi.

Skytterspeilet skrev om årets store begivenheter. I 1950 fylte referatet fra VM i Argentina året før hele publikasjonen.

Sportsskytter-spalten

Interessen for sportsskytingen øker.

Et godt år for NSSF. Godt håp om at det kan lykkes å avvikle VM-stevnet 1952. .

Norges Sportsskytterforbund er i fortsatt framgang. Ifølge den årsberetning forbundstyret la fram på det ordinære ting som holdtes i Oslo fredag, teller NSSF i dag 208 lag med tilsammen 9204 medlemmer. Det er en tilgang på 16 nye lag og 782 medlemmer siden forrige år. Miniatyr riflegruppen er fremdeles forbundets største gruppe med 167 lag og 6525 medlemmer. Pistolgruppen har 30 lag med 1932 medlemmer, Match- og Armegeværgruppen 393 medlemmer, Lerduegruppen 8 lag med 213 medlemmer og Hjortegruppen 3 lag med ialt 147 medlemmer. — Det kommer stadig til nye medlemmer og nye lag, og interessen for sportsskytingen øker. — Landet har neppe noen gang før hatt en garde med toppskyttene av den kvalitet vi har i dag. Det er et spørsmål om hvor lenge disse skytterne kan holde seg på topp, og det er å håpe at vi får anledning til å arrangere et verdensmesterskap, hvor vi kan dra full nytte av disse skytterne.

Bak toppskytterne skimter vi dog en rekke kommende storskyttene. Ved instruksjon og iherdig trening håper styret å få disse fram, slik at nivået kan holdes og at savnet av toppskytterne ikke blir for merkbart.

I de forskjellige grupper har vi i dag også medlemmer innen administrasjonen som har ytet og fortsatt sikkert vil yte et fremrakende arbeid.

Det er bevisstheten om å ha slike krefter i bakhånd som gjør at styret trygt vil gi seg i kast med et arrangement av VM, fremholder styret videre i sin årsberetning.

Våpen og ammunisjon.

Året som gikk viste ingen lettelse i tilgangen på våpen og ammunisjon. De vanskeligheter som oppstår på grunn av dette er mange og forskjellige. Fordelingen har ikke vært lettere å foreta enn det var tidligere, og det har ikke vært til å unngå at noe misnøye er oppstått.

VM-stevnet 1952.

Forbundet har som før nevnt fått utsettelse med VM-stevnet til 1952. Det foreligger enda ikke noe nytt i denne sak, men i årsberetningen blir det opplyst at det er utsikt til at forbundet skal få kr. 200 000 i tippemidler. Det er dessuten søkt Oslo kommune om et bidrag på kr. 100 000. Videre er Forsvarsdepartementet anmodet om å stille militærhjelp. Styret uttaler det håp at disse problemer blir løst slik at det endelig kan lykkes å avvikle VM-stevnet i 1952. Går dette i orden er mren reddet for vårt land og norske skyttene kan delta videre i det internasjonale skyttersamkvem.

Beretningen og regnskapet ble vedtatt uten bemerkning.

Sportsskytter-spalten i Norsk Skyttertidendende var den første nyhetstjenesten fra NSF. (Norges Sportskytterforbund, NSSF, som det het da.) Denne spalten er fra sommeren 1951, da man ikke var sikker på om det ville bli VM på Løvenskioldbanen året etter.

Miniatyrnytt og uavhengig blad

I 1968 etablerte miniatyrseksjonen sitt eget blad, Miniatyrnytt. Dette bladet levde til utgangen av 1973. Man kan si at dette var en gjenopptagelse av Norges Miniatyrskytterforbunds offisielle organ Norges Skyttene, som ble gitt ut fra 30-tallet og frem til 2. verdenskrig.

Skytternytt oppstår

I 1974 kom nyskapningen Skytternytt. Dette var den første publikasjonen som hadde som mål å publisere stoff fra alle seksjoner og grener.

Økonomien i forbundet var ikke god på denne tiden, derfor hadde bladet fra begynnelsen lite ressurser til rådighet. Men da Unni Nicolaysen tok over som redaktør og produksjonsansvarlig i 1977, ble dette noe bedre, bl.a. fordi man fikk inn en del annonser som bidro godt til driften. Offsettrykk av

Den første utgaven av NSF-sidene som ble publisert i Norsk Skyttertidendende fra 1962 til 1965.

NSF-sidene

Redaktør: Arne Cyrus-Wilberg

Jeg hilser . . .

min nye leder, og jeg hilser på den forbindelse som nå knyttes vil bli både til nytte og glede for alle parter.

Meningen med disse sidene er først og fremst at de skal tjene som et meddelelsesorgan for Norges Skytterforbund. Jeg anmoder samtidig de enkelte gruppestyrer å benytte dem til sine meddelelser. Den videre vil jeg her forsøke å holde iaktsettet orientert om det som foregår på den internasjonale skytters arena. Aktuelle problemer vil bli brakt inn for åpen debatt, og selvstendig lovetes levere ikke bare til å ta del i diskusjoner som reises av redaksjonen, men også til selv å bringe diskusjonsmateriale på bane. Jeg må innledertid av hensyn til plassens forbehold om å horte inn på de innlegg som er for lange.

Lærerne vil etter hvert bli noe en rekke faste spalter, som for eksempel «Meddelelser fra Hovedstyret». Det foretaksende VM i Kairo vil bli «talt under VM i skytten av pyramidene», og stoff vedrørende Tokyo-Olympiaden i 1964 plasseres under «Tokio 1964». — En heading jeg håper det blir liten bruk for er «Redaktørens pekefinger», som vil kunne til å bli rettet mot den eller de som gjør seg fortjent til det. Vi vet jo alle at det er vanskelig å sette fingeren på også innen vår sportsgren, og objektive kritikk må man kunne stå for. Det samme gjelder også undertegnede!

I håp om at NSF-sidene vil bli til gagn for norsk skyttersport hilser jeg dere alle.

Arne Cyrus-Wilberg.

10 utgaver i året som ble distribuert av et adresseringsfirma var resultatet. Men økonomien var ikke veldig god, så da frilansjournalisten Sverre Amundsen startet det uavhengige skytterbladet Skyttersport i 1980, aksepterte forbundet et tilbud om faste sider der. Unni Nicolaysen var redaktør for dette stoffet. Bladet gikk bra et par år, men entusiasmen hos utgiveren dabbet etterhvert av, og bladet ble lagt ned i 1983. Dermed kom Skytternytt igang påny, og Unni Nicolaysen tok redaktøransvaret de neste ti årene.

Unni Nicolaysen (til v.) og Grete Nilsen var begge redaktører av Skytternytt i lange perioder.

Fra 1999 til papirbladet ble lagt ned i 2016, altså i hele 17 år, var Grete Nilsen redaktør av bladet. I hennes tid skjedde det mange forandringer og betydelig utvikling av bladet. En periode var formatet A4, og tidlig på 2000-tallet ble den nokså dårlige sort/hvitt-trykken erstattet av farger i høy kvalitet.

Vi har det største utvalg i

Miniaturrifler

salongpatroner og salongskiver.

Benyt våre mønsterbeskyttede standardskiver og øvelsesskiver.

Se vår nye rettsbeskyttede snellest for rifle!

H. W. Z. — B. S. A. m. fl. Pris kr. 12.00 påsatt.

Miniaturrifler selges på lempelig ratebetaling.

NB. Alle rifler som kjøpes eller repareres i vår forretning, kan bli gratis prøveskutt på stedet (15 meter bane) av våre eksperter.

Vårt førsteklasses bøssebakerverksted har tradisjon fra 1876

LARSENS VÅBENFORRETNING

Telefon 22 153 OSLO Karl Johansgt. 5

Skyttere opplevde tidlig trykt markedsføring. Denne annonsen var å finne i Norges Skyttere fra 1929.

Para-skytterne integrert i NSF

Norges Skytterforbund var tidlig ute med å integrere funksjonshemmede i organisasjonen. Forbundet tok ansvar for dette allerede i 2004, tre-fire år før Norges Funksjonshemmedes Idrettsforbund (NFI) ble oppløst og Norges Idrettsforbund overtok organiseringen.

NFI ble etablert så sent som i 1997, og samlet virksomheten til en håndfull organisasjoner for forskjellige typer funksjonshemmede idrettsutøvere. Det var her omstruktureringen av idretten for de funksjonshemmede startet. Norges Idrettsforbund var allerede fra begynnelsen representert i NFI, og bidro til ganske betydelig profesjonalisering av idretten.

Idag konkurrerer alle klasser på like fot. Bilde fra lufriflekonkurransen Kisen Open i Alfhallen.

NIF overtar

Da NFI ble nedlagt ved årsskiftet 2007/2008, ble all idrett for funksjonshemmede organisert på samme måte som idrett for funksjonsfriske, i Norges Idrettsforbund og den olympiske og paralympiske komiteen. Da startet profesjonaliseringen og nivåhevingen for alvor.

Men Norges Skytterforbund tok som nevnt ansvaret for paraskytterne fire år før dette, slik at de stort sett kunne konkurrere etter det samme regelverket som øvrige skyttere. Rogaland Open hadde allerede i flere år lagt til rette for at paraskytterne kunne delta på dette internasjonale 10 m-stevnet, et tiltak av stor betydning for utviklingen av paraskyting i NSF. Allerede i 2000

deltok paraskytterne i NM 10 m rifle. De første NM-vinnerne var Maj-Britt Mastad (SH1), Anni Karlsen (SH2) og Helge Goa (SH3). Mastad ble forøvrig første NSF parautøver som deltok i Paralympics i Australia i år 2000. I dag er de aller fleste stevnene i Norge åpne for alle klasser, og under like forhold hevder paraskytterne seg med resultater på meget høyt nivå. Internasjonalt står Monica Lillehagens norske rekord og femteplass på lufrifle i Paralympics i 2008 som en milepæl. Senere har Bjørn Morten Hagen tatt medalje i World Cup sportspistol, mens Paul Aksel Johansen vant World Cup liggende

Med bl.a. VM-sølv fra 2019 er Daniel Walø vår mest merittede blinde skytter.

lufrifle i 2014. De siste årene før NSF's jubileumsår har flere kvinnelige SH-skyttere hevdet seg med glans, bl.a. Heidi Sørli-Rogne, Sonja Tobiassen, Amanda Dybendahl og Therese Løvhaug. Blant de blinde og svaksynte paraskytterne er Daniel Walø blant de aller beste i Europa. Sølv med lufrifle i VM i 2019 er hans hittil største prestasjon.

Det ble etablert et profesjonelt apparat av trenere, integreringskonsulent osv., og dette førte til en betydelig nivåheving. Leif Steinar Rolland (trener SH-landslaget) og Bjørn Myrset (integreringskonsulent) ble i 2012 de første halvtidsansatte med ansvar for paraskytterne i NSF. I jubileumsåret er Gyda Winther forbundets integreringskonsulent, mens Malin Westerheim er trener for paraskytterne.

Mange øvelser

Paraskytterne deltar i riflegrenene på 10 og 50 meter, nasjonalt også på 15 m stående, samt pistolgrenene på 10 og 25 meter. I tillegg til standardøvelsene som også gjelder funksjonsfriske skyttere, er det utviklet en del spesielle øvelser for SH-skytterne. Inntil nå er det kun tilbud på rifle for blinde og svaksynte skyttere. I lerdue konkurreres det internasjonalt i OL-trap, og foran 2021-sesongen er det utviklet en nasjonal paraøvelse basert på Nordisk Trap. Det kreves en medisinsk klassifikasjon (test) for å få delta som paraskytter. I testen bedømmes generell helsetilstand, men først og fremst hvor stort handicap man har, bl.a. for å bli plassert i riktig klasse. Det er både nasjonale og internasjonale tester. Det er få aldersbestemte klasser i paraskyting, kun juniorklasse i noen øvelser og tre hovedklasser basert på graden av handicap. Det er også en gradering innen hver av hovedklassene. SH1 er for skyttere med minst handicap, SH2 for de med mest handicap, men SH3 er for svaksynte og blinde skyttere. I tillegg til at SH-skytterne kan delta i de fleste åpne banestevner, er det egne NM i klassene. Norge har et meget godt SH-landslag, som deltar i de fleste internasjonale stevnene. Det arrangeres en rekke mesterskap, inkludert EM, VM og verdenscup. Paralympics hvert 4. år er naturligvis den største begivenheten.

Grener og øvelser i NSF

Gjennom historien har øvelser og grener innen sportsskytingen endret seg ganske mye. Hagle, rifle og pistol har vært med hele tiden, og enkelte av øvelsene som ble skutt allerede på slutten av 1800-tallet står på programmet, nokså uendret i dag. Mange øvelser er forsvunnet, men enda flere er kommet til.

De siste årene er det kommet til nyskapninger som miksovelser (deltagere av begge kjønn i lag-skyting), og i et økende antall øvelser er ikke konkurransen over før det er skutt en finale.

Luftøvelser hadde sin spede begynnelse på 1960-tallet, og representerer idag en vesentlig del av rifle- og pistolskytingen i Norge og internasjonalt.

Nedenfor finner du en oversikt over samtlige grener og øvelser ved NSF's 75-årsjubileum.

Pistol

Fra en nokså beskjeden start med ganske få øvelser og få deltagere, har pistolgrenene utviklet seg jevnt og trutt, og siden slutten av 60-tallet er pistol grenen med høyest medlemstall. Bred- den i øvelsene er også sterkt utvidet gjennom historien.

10 meter luftpistol (OL- gren for begge kjønn) Det skytes 60 skudd (ungdom og veteraner 40 skudd) på en tidelt skive der blinken er 10,5 mm i diameter. Hele skiven er 155,5 mm i diameter.

10 m sprintluft 30 skudd mot en noe enklere skive, skytetid 15 minutter.

50 meter fripistol skytes med kaliber .22 LR, 60 skudd på en tidelt skive hvor blinken har diameter 50 mm.

Luftpistol er blitt en populær vinterøvelse. Her instruerer landslagstrener Uwe Knapp skyttere i Drammensklubben Aron.

Feltskyting er den mest populære pistolgrenen

25 meter fripistol B, skytes som 50 m fripistol, men på en skive som har halve størrelsen.

25 meter finpistol, 25 meter grovpistol, 25 meter standardpistol, 25 m hurtigpistol og 25 meter silhuettpistol. Alle har et program på 60 skudd mot en skive med tier på 50 mm, men skytetider og fordeling på serier er forskjellig for øvelsene.

Feltskyting: Skyteprogrammet er stort sett likt for alle klasser, og består av en feltløype med 10 standplasser. Det skytes tilsammen 60 skudd mot forskjellige skiver og figurer, stort sett på avstander fra 5 til 70 meter, med skytetider fra 10 til 15 sekunder. Skytterne er delt i åtte klasser etter våpentype/kaliber. De fleste kalibre fra .22 til .505 benyttes.

Precision Pistol Competition 1500 (PPC) er en opprinnelig amerikansk gren for politi og militært personell. Øvelsen oppsto i 1957/58, og fant veien til Norge først på 2000-tallet. I 2010 ble grenen tatt opp i Norges Skytterforbund. Det innebærer at også sivile skyttere kan delta. Øvelsene er feltorientert, og programmet består av inntil 150 skudd med pistoler og revolvere i kaliber .32 til .45. Man skyter stående, liggende og sittende. Det er rundt 6000 PPC-skyttere i verden, og ca 200 i Norge.

T96 ble først etablert av NSF i 2020 som en nasjonal skyteøvelse med samme våpen og åtte klasser etter våpentype og kaliber, som i feltskyting. Programmet skytes på spesielle T96-skiver. Disse har fem like sirkler på 110 millimeter med en innersone på 45 millimeter. Det skytes på avstander fra 11 til 25 meter.

Rifle

I forbundets barndom var det rifleøvelsene som hadde størst oppslutning, og når man ser på NSF og DFS samlet, er rifleskyting den klart mest utbredte skyttersporten i landet. I NSF er rifle nest størst.

Luftrifle er blitt en stor øvelse i Norge og internasjonalt. Publikumsvennlig også, som bildet fra et verdenscupstevne i München viser.

10 m luftrifle. Det skytes 60 skudd på en tidelt skive med diameter 45,5 mm, tieren er 0,5 mm.

10 m luftsprint. 30 skudd på 15 minutter mot bedriftidrettens skive, som er noe lettere enn NSF/ISSF-skiven.

50 m liggende. Det skytes 60 skudd på ISSF-skiven der blinken har diameter 10,4 mm.

50 m match. Trestillingsøvelse, halvmatch med 3x20 skudd, helmatch med 3x40 skudd. De eldste veteranene kan skyte 2x30 skudds knematch uten stående skyting. Alle 50 m-øvelser skytes med .22 kaliber fririfle.

300 m-øvelsene er de samme som på 50 m, men skytes med grovkalibret rifle.

Standardgevær skytes med et enklere, standardisert gevær på 15 og 300 m. Hovedøvelsen er 3x20 skudd match. Skiven er 1 m i diameter, tieren er 100 mm.

15 meter miniatyr er en nasjonal øvelse. Skytes med fririfle og standardrifle i kaliber .22. NM-serien er 45 skudd stående, 30 skudd stående med standardrifle er også en utbredt øvelse. Skiven har en tier på 4,8 mm.

Lerdue

I alle øvelsene for hagle skytes det på lerduer som kastes ut foran skytteren.

Olympisk skeet er en øvelse der det kastes ut lerduer fra to tårn med forskjellig høyde. Skytterne skyter fra åtte forskjellige standplasser i hver serie, som består av 25 skudd. Det er fem runder, altså skyter man totalt på 125 lerduer.

Malin Farsjø er skeetskytter på det norske Skytterlandslaget.

Olympisk trap og dobbeltrap: Man benytter en bane med fem standplasser på en rett linje bak et hus med fem grupper á tre kastemaskiner. Maskinene kaster hhv. til høyre, venstre og rett frem. I OL-trap skyter man 125 duer, i dobbel-trap 150.

Internasjonale FITASC hagleøvelser er feltbasert skyting på lerdue. Øvelsene er Sporting, der banene settes opp i terrenget, og Kompak Sporting som skytes fra faste standplasser.

Nordiske hagleøvelser: Nordisk trap (likner NJFF-øvelsen jegertrap), er en enklere variant av olympisk trap. Øvelsen skytes i Norge, Danmark og Sverige. Det skytes vanligvis 100 duer.

Viltmål

Viltmåløvelser sto første gang på OL-programmet i London i 1908. Nå er øvelsene ute av OL-programmet, men det skytes fortsatt bl.a. VM, EM, Nordisk mesterskap og NM

10 m viltmål (vanlig og mixed). Skytes mot runde mål med 4,5 mm (.177") lufttrifle med kikkertsikte .

Med sitt OL-gull fra Seoul i 1988 står Tor Heiestad for en unik prestasjon innen viltmål.

50 m viltmål (vanlig og mixed). Skytes mot villsvinfigur med rifle i .22 LR med kikkertsikte.

Nordiske viltmåløvelser:

100 m løpende hjort skytes mot hjortefigur med rifle kaliber fra .222 og til 8 mm og kikkertsikte. Hjortefiguren har hode på hver side og beveger seg 23 meter på ca. 4,3 sekunder (ca. 5.5 m/s eller 20 km/t).

Fra 4.400 til 34.000 medlemmer

Medlemstallet i Norges Skytterforbund har svingt en god del, men sett over tid har det økt kraftig. Ved stiftelsen i 1946 hadde forbundet 127 klubber og lag med tilsammen 4.442 medlemmer. Dette økte raskt, og allerede ved slutten av året var man oppe i 167 klubber og lag med 5.717 medlemmer. Det var miniatyrgruppen som dominerte, med 140 klubber og 4.508 medlemmer. Pistol hadde 18 klubber med 817 medlemmer, lerdue 6 klubber og 182 medlemmer, lerdue 3 klubber og 100 medlemmer, og dessuten var det 110 match- og armégeværskytttere som var direkte medlemmer av forbundet.

I VM-året 1952 var det 217 klubber med 9.438 medlemmer tilknyttet forbundet. Miniatyrskytterne dominerte stadig med 6.340 medlemmer, men pistol var allerede den gang i rask vekst, og var oppe i 2.174 medlemmer. Lerdue og hjort hadde henholdsvis 220 og 140 medlemmer. De påfølgende årene var det lenge nedgang i oppslutningen om skytesporten, før det snudde til økning på 60-tallet.

Passerte 10.000 i 1972

Milepælen 10.000 medlemmer ble passert med 31 personer for første gang i 1971, og i 1972 var tallet oppe i 11.508 medlemmer, fordelt på 327 klubber og lag. Nå var pistol for første gang størst med 148 lag og 5.010 medlemmer etter økning fra 138 og 3.590 året før. Antallet miniatyrskytttere var 4.213 fordelt på 157 lag i 1972. Hjorteseksjonen hadde 4 lag med 109 medlemmer, lerdueseksjonen 18 lag med 1.156 medlemmer.

Inndelingen i kretser kom i 1974. 359 lag var tilsluttet 19 kretser og 1 kretsutvalg. Medlemstallet ved utgangen av året var 17.915.

Medlemstallet ved utgangen av 1980 var 28.200 fordelt på 20 kretser og 486 lag. Ved inngangen til 50-års jubileumsåret 1996 hadde forbundet 647 klubber med 36.870 medlemmer fordelt på 20 kretser. Etter dette gikk medlemstallet en god del ned. Dette skyldes i hovedsak endrede rutiner for registrering etter samordning med Norges Idrettsforbunds regler. Ved utgangen av 2005 hadde forbundet 24.893 aktive medlemmer fordelt på 552 klubber i 20 kretser. Fordelingen mellom grenene var: Lerdue 1.314 , pistol 19.375, rifle 3 543 og viltmål 661. Ved utgangen av 2015 hadde forbundet ca. 34.000 medlemmer fordelt på 517 klubber i 20 kretser. Lerdue hadde 1.750 aktive, pistol 25.170 aktive, rifle: 2.760 aktive og viltmål: 520 aktive.

Ved inngangen til jubileumsåret 2021 har forbundet vel 34.000 medlemmer fordelt på 517 klubber.

Presidenter i Norges Skytterforbund

1946 – 1955: Anders M Vik, første formann i Norges

Sportsskytterforbund, president fra 1950

1956 – 1965: Fernando Ringvold

1965 – 1969: Vilhelm Mejdell

1969 – 1972: Kolbjørn Rødseth

1972 – 1974: Arne Jokstad

1974 – 1975: Tellef Dypedal

1975 – 1989: Gaute Flesland

1989 – 1992: Øystein Nordås

1992: Birger Martin Strand

1994 – 1998: Olav Lund

1998 – 2000: Bjørn Svingen

2000 – 2002: Tor Holmboe

2002 – 2004: Gunnar Lundberg

2004 – 2008: Rune Sørli

2008 – 2010 Bjørn Jakobsen

2010 – 2017 Jan T. Berg-Knutsen

2017 – (sittende) Håvard Larsen

Håvard Larsen er president ved jubileet, valgt i 2017.

Gaute Flesland (t.v) var president i hele 14 år.

Anders M. Vik var den første presidenten, og satt i ni år.

Generalsekretærer

NSFs første heltidsansatte forbundssekretær var Bergfinn Oldertrøen, som satt fra 1972 til 1974. Før dette fantes det ikke noe sekretariat, organisasjonen ble kun drevet av tillitsvalgte.

1974 – 1979 John Kristian Sørensen

1979 – 1998 Unni Nicolaysen

1998 – 1999 Einar G. Løken

1999 – 2003 Eirik Jensen

2003 – 2021 Arild Groven

2021– Per Iversen

Æresmedlemmer i NSF

Å bli æresmedlem i Norges Skytterforbund er en utmerkelse som henger svært høyt. Ved inngangen til jubileumsåret 2021 fantes kun 12 mennesker på denne eksklusive listen.

Nålevende æresmedlemmer:

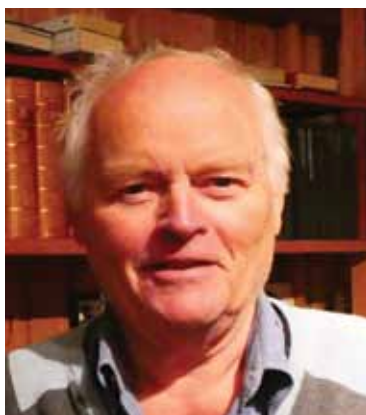
HM Kong Harald 1988
Nicolaysen, Unni 2000
Nicolaysen, Kåre 2013
Stai, Erik 2013

Følgende æresmedlemmer er avgått ved døden:

Amundsen, Erling (d. 1990) 1978
Flesland, Gaute (d. 2010) 1989
Gude, Ove (d. 1989) 1972
Løvenskiold, Carl Otto (d. 1969) 1952
Mejdell, Vilhelm (d. 1989) 1976
Narum, Bergliot (1999) 1978
Ringvold, Fernando (d.1965) 1965
Vik, Anders M. (d. 1976) 1955

Bergliot Narum og Erling Amundsen ble tildelt hederstegnet i gull og ble æresmedlemmer i 1978 for sin mangeårige innsats. Her ved utdelingen sammen med daværende president Gaute Flesland.

Fra venstre: Carl Otto Løvenskiold ble utnevnt til forbundets første æresmedlem i 1952. Kåre Nicolaysen og Erik Stai er de nyeste æresmedlemmene i NSF. De ble utnevnt i 2013.

Kong Harald ble æresmedlem i 1988. Det er forbundets president Gaute Flesland som overrekker diplom-et. Han ble selv æresmedlem året etter. I bakgrunnen Unni Nicolaysen. Hun var generalsekretær på dette tidspunktet, og ble utnevnt til æresmedlem i 2000.

Internasjonale organisasjoner

Norges Skytterforbund er tilknyttet flere norske og internasjonale organisasjoner, i Norge først og fremst Norges Idrettsforbund og Norges Olympiske Komité. Internasjonalt er hovedtilknytningene det internasjonale skytterforbundet ISSF, og den europeiske skytterunionen, ESC.

Internasjonalt forbund fra 1907

Det internasjonale forbundet ble stiftet så tidlig som sommeren 1907. Da møttes representanter for de nasjonale skytterforbundene i Østerrike, Belgia, Frankrike, Hellas, Italia, Nederland og Argentina til det som i ettertid er kjent som den første generalforsamlingen. Den gang var fransk det internasjonale språket, så organisasjonen de etablerte het opprinnelig L'Union Internationale des Fédérations et Associations de Tir. Navnet ble rett etter 1. verdenskrig forenklet til L'Union International de Tir, forkortet UIT. Året etter anerkjente den internasjonale olympiske komité at UITs regelverk skulle ligge til grunn for de olympiske skytterøvelsene. Grunnlaget for samarbeidet mellom UIT og IOC var lagt, og eksisterer fortsatt. Med unntak for en krise mellom de to organisasjonene på 20-tallet har samarbeidet bestått hele tiden. Uenigheten den gangen skyldtes forøvrig at pengepremier i skytingen var i strid med IOCs strenge amatørregler, og førte til at det ikke var noen skyteøvelser i OL i 1928 og få øvelser i 1932 og 1936. Norge ble tilsluttet UIT i 1923 gjennom medlemskapet i NAIS. I 1998 skiftet UIT til dagens navn, International Shooting Sport Federation (ISSF).

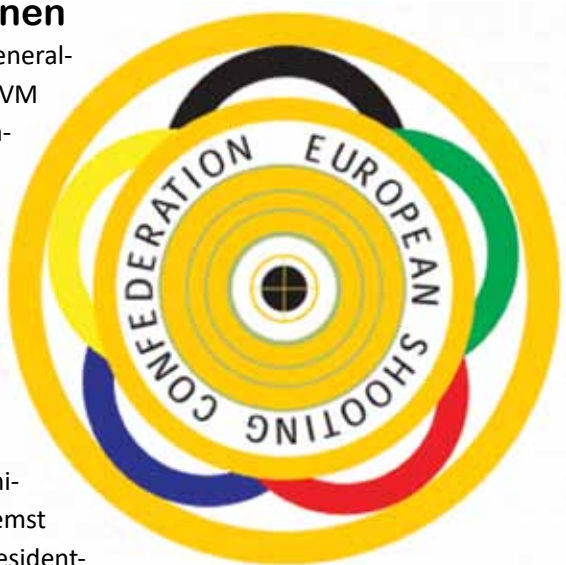
Norge med fra 1923

Organisasjonen har hele 162 medlemsorganisasjoner fra 149 land. Sammen med nasjonale forbund fører ISSF tilsyn med de store internasjonale konkurransene, i hovedsak OL, Paralympics, Ungdoms-OL, VM, verdenscuper og kontinentale mesterskap. En god del nordmenn har hatt verv i ISSF, bl.a. var Anders M. Vik 1. visepresident i 1947-1952. Unni Nicolaysen har hatt flere verv, medlem av eksekutivkomiteen, kvinne-

komiteen og lov- og amatørkomiteen. Og hun kom nesten helt til topps, som visepresident i ISSF fra 1994 til 2012. Hun er æresmedlem i ISSF.

Den europeiske organisasjonen

Europamesterskapet ble instituert på UITs generalforsamling under OL i Helsinki i 1952. Under VM i Moskva i 1958 ble UITs Europakomit   etablert, og som følge av dette etablerte man European Shooting Confederation, ESC, under EM i Plzen i 1969. Organisasjonen tar seg av europeiske saker generelt, og arrangerer Europa-cup, EM og flere andre kontinentale konkurranser. Virksomheten er helt og holdent basert på regelverket til ISSF. Også i ESC har Unni Nicolaysen hatt en fremtredende rolle i mange år, i kvinnekomiteen og dommerkomiteen, men først og fremst som den første og hittil eneste kvinnelige presidenten, fra 2001 til 2009. Fra 1993 til 2001 var hun visepresident. Da hun fratrådte ble hun utnevnt til æresmedlem også i ESC.

Andre organisasjoner

Nordisk Skytter Region ble etablert allerede i 1921, og det første nordiske mesterskapet ble arrangert i Kristiania året etter. Organisasjonen arrangerer nordiske mesterskap i en rekke grener. Ledelsen går på omgang mellom forbundene i to  rsperioder, og det er vanligvis hvert lands president og generalsekretær som har ledervervene.

Medlemmer i Nordisk Skytter Region er Dansk Skytte Union, Finlands Skytterforbund (Suomen Ampumaurheiluliitto), Estlands Skytterforbund (Eesti Laskurliit), Great Britain Target Shooting Federation, Islands Skytterf  derasjon (Skotiprottasamband Islands), Svenska Skyttesportf  rbundet og Norges Skytterforbund.

I 2007 ble NSF medlem i Fédération Internationale de Tir aux Armes Sportives de Chasse (FITASC), og tok inn disiplinene FITASC Sporting og Compak Sporting som er varianter av l  rduesti med høyere vanskelighetsgrad.

I 2010 ble PPC 1500 Norge en del av Norges Skytterforbund, slik at Precision Pistol Competition (PPC) ble tatt inn som egen disiplin, og NSF ble dermed tilsluttet det internasjonale forbundet World Association PPC 1500.

Innehavere av H.M. Kongens pokal

1928 Knut Kvaal pistol	1967 Reidar Gustavsen pistol
1929 Otto M. Olsen viltmål	1967 John H. Larsen jr. viltmål
1930 Eivind Holmsen lerdue	1968 Bjørn Bakken rifle
1931 H.W. Martens pistol	1968 Kjell Sørensen lerdue
1932 Otto M. Olsen viltmål	1969 Magne Landrø rifle
1933 Eivind Holmsen lerdue	1969 Tore Skau viltmål
1934 Hans Aasnes pistol	1970 Nils Bergo pistol
1935 Rolf Bergersen viltmål	1970 Arvid Dagfinrud rifle
1936 O. Liloe Olsen lerdue	1971 Fredrik Johansson lerdue
1937 H.W. Martens pistol	1971 Helge Anshushaug rifle
1938 Frantz Rosenberg viltmål	1972 John H. Larsen jr. viltmål
1939 Hans Aasnes lerdue	1972 John Rødseth pistol
1947 Hans Aasnes pistol	1973 Helge Anshushaug rifle
1947 Willy Røgeberg rifle	1973 Gunnar Lindèn lerdue
1947 Willy Røgeberg rifle	1974 Tore Hartz rifle
1948 Rolf Bergersen viltmål	1974 John Rødseth pistol
1949 Hans Aasnes lerdue	1975 Kenneth Skoglund viltmål
1950 Erling Kongshaug rifle	1975 Harald Stenvaag rifle
1950 Willy Røgeberg rifle	1976 Kjell Arnesen lerdue
1950 Rolf Klemetsen pistol	1976 Arvid Haugen pistol
1951 John H. Larsen viltmål	1977 Tore Hartz rifle
1951 Svein Helling lerdue	1977 Arvid Haugen pistol
1952 Erling Kongshaug rifle	1978 Svein Sotberg rifle
1952 Gunnar Svendsen pistol	1978 Åsbjørn Idland pistol
1953 Erling Kongshaug rifle	1979 John H. Larsen jr. viltmål
1953 John H. Larsen viltmål	1979 Sverre Hillem lerdue
1954 Arne Karlsen lerdue	1980 Harald Stenvaag rifle
1954 William Vinge pistol	1980 Arvid Haugen pistol
1955 Mauritz Amundsen rifle	1981 Berit Frydenlund pistol
1955 Mauritz Amundsen rifle	1981 Thoril Radet Brodahl rifle
1956 Henry Ingvoldstad pistol	1982 Siri Landsem rifle
1956 Rolf Bergersen viltmål	1982 Per Erik Løkken rifle
1957 Axel Thv. Martinsen rifle	1983 Anne May Bekkemoen rifle
1957 Hans Aasnes lerdue	1983 Kåre Inge Viken rifle
1958 Rolf Røtterud pistol	1984 Siri Landsem rifle
1959 Magne Landrø rifle	1984 Øyvind Steinsholt lerdue
1960 Hans Aasnes lerdue	1985 Grethe Martinsen rifle
1961 Olav Medås rifle	1985 Harald Stenvaag rifle
1962 Oddvar Hauger viltmål	1986 Siri Landsem rifle
1963 Nic. Zwetnow pistol	1986 Tor Heiestad viltmål
1964 ikke utdelt rifle	1987 Monica Fritzner rifle
1965 Arne Gran lerdue	1987 Harald Stenvaag rifle
1966 Magne Landrø rifle	1988 Siri Landsem rifle

1988 Tom Nalum lerdue
 1989 May Irene Olsen rifle
 1989 Tor Heiestad viltmål
 1990 Harald Stenvaag rifle
 1990 Lindy Hansen rifle
 1991 Grethe Martinsen rifle
 1991 Gunnar Schjelderup pistol
 1992 Siri Landsem Lorentsen rifle
 1992 Ragnar Jelsnes pistol
 1993 Lindy Hansen rifle
 1993 Arild Røyseth rifle
 1994 Grethe Martinsen rifle
 1994 Harald Stenvaag rifle
 1995 Lindy Hansen rifle
 1995 Jørn Dalen rifle
 1996 Hanne Vataker rifle
 1996 Jørn Dalen rifle
 1997 Randi B. Aune rifle
 1997 Leif Steinar Rolland rifle
 1998 Lindy Hansen rifle
 1998 Geir Magne Rolland rifle
 1999 Gyda E. Olssen rifle
 1999 Harald Stenvaag rifle
 2000 Lindy Hansen rifle
 2000 Harald Jensen lerdue
 2001 Lindy Hansen rifle
 2001 Leif Steinar Rolland rifle
 2002 Gyda E. Olssen rifle
 2002 Leif Steinar Rolland rifle
 2003 Hanne Skarpodde rifle
 2003 Espen Berg-Knutsen rifle
 2004 Lindy Hansen rifle

2004 Espen Berg-Knutsen rifle
 2005 Gyda E. Olssen rifle
 2005 Erik Watndal lerdue
 2006 Anni Karlsen rifle
 2006 Tore Brovold lerdue
 2007 Monica Bakken rifle
 2007 Tore Brovold lerdue
 2008 Camilla Brustad rifle
 2008 Vebjørn Berg rifle
 2009 Ingrid Stubsjøen rifle
 2009 Espen Berg-Knutsen rifle
 2010 Monica Lillehagen rifle
 2010 Odd Arne Brekne rifle
 2011 Marianne Berger rifle
 2011 Odd Arne Brekne rifle
 2012 Monica Lillehagen rifle
 2012 Stian Bogar rifle
 2013 Kristina Vestveit Nervold rifle
 2013 Paul Aksel Johansen rifle
 2014 Siv Marit Løvhaug pistol
 2014 Pål Hembre pistol
 2015 Malin Westerheim rifle
 2015 Ole Eilif Undseth lerdue
 2016 Sonja Tobiassen rifle
 2016 Are Hansen rifle
 2017 Katrine Lund rifle
 2017 Kjell Roar Livold rifle
 2018 Gunrid Kjellmark pistol
 2018 Ole Henning Fjeld pistol
 2019 Jenny Stene rifle
 2019 Tore Brovold lerdue
 2020 Jeanette H. Duestad rifle
 2020 Henrik Larsen rifle

Følgende utøvere har vunnet mer enn 2 pokaler:

7 Lindy Hansen og Harald Stenvaag, 6 Hans Aasnæs, 5 Siri Landsem Lorentsen, 3 Rolf Bergersen, Espen Berg-Knutsen, Tore Brovold, Arvid Haugen, Leif Steinar Rolland, Erling Kongshaug, Magne Landrø, Grethe Martinsen, Gyda Ellefsplass, Willy Røgeberg.

Lindy Hansen har i likhet med Harald Stenvaag hele 7 kongepokaler!

GODKJENTE NORGESREKORDER RIFLE 31/12 2020

Kun den som har oppnådd rekordresultatet først er tatt med. Enkelte øvelser har registrert fler enn 20 tangeringer som også er godkjent som rekord. Av plasshensyn er kun rekorder i hoved-skyting, ikke finaler, med her. Se skyting.no for oppdaterte rekorder!

10m LUFTRIFLE

Kvinner (60 skudd)

Jenny Stene	632,3	2020	EM Wroclaw, Polen
-------------	-------	------	-------------------

Menn (60 skudd)

Henrik Larsen	632,1	2018	EM Győr, Ungarn
---------------	-------	------	-----------------

Kvinner junior (60 skudd)

Jeanette Hegg Duestad	629,7	2018	Fredrikstad Open
-----------------------	-------	------	------------------

Menn junior (60 skudd)

Vegard Nordhagen	629	2018	Fredrikstad Open
------------------	-----	------	------------------

R1 Menn 60 skudd, SH1

Paul Aksel Johansen	585,4	2015	NM Kisen
---------------------	-------	------	----------

R2 Kvinner 60 skudd, SH1

Monica Lillehagen	612,7	2020	Kisen Open
-------------------	-------	------	------------

R3 Mix 60 skudd liggende, SH1

Paul Aksel Johansen	636	2019	ISC Hannover
---------------------	-----	------	--------------

R4 Mix 60 skudd, SH2

Sonja Tobiassen	627,5	2014	VM Suhl
-----------------	-------	------	---------

R5 Mix 60 skudd liggende, SH2

Kristbjørg Dale Bolstad	636,4	2015	ISC Hannover
-------------------------	-------	------	--------------

VIS Mix 60 skudd stående

Daniel Walø	538,9	2019	VM Sydney
-------------	-------	------	-----------

VIP Mix, 60 skudd liggende

Daniel Walø	611,4	2020	Kisen Open
-------------	-------	------	------------

V45 (40 skudd)

Hanne Skarpodde	410,9	2020	Kisen Open
-----------------	-------	------	------------

V55 (40 skudd)

Knut Bakken	410,4	2017	NM Kisen
-------------	-------	------	----------

V65 (40 skudd)

Bjørn Egil Hansen	400,1	2013	NM Kisen
-------------------	-------	------	----------

V73 (40 skudd)

Lars Erik Lømo	388,1	2020	Kisen Open
----------------	-------	------	------------

U16 (40 skudd)

Andrea Ingstadbjørg Alstad	413,5	2020	Kisen Open
----------------------------	-------	------	------------

50m MATCH

Kvinner 3x40 skudd

Jeanette Hegg Duestad	1190	2020	NM Alfhallen
-----------------------	------	------	--------------

Menn 3x40 skudd			
Henrik Larsen	1184	2018	NM Elverum
Kvinner junior 3x40 skudd			
Jeanette Hegg Duestad	1176	2019	WC jr. Suhl
Menn junior 3x40 skudd			
Henrik Larsen	1178	2017	VM Suhl
R7 Menn 3x40 skudd, SH1			
Paul Aksel Johansen	1085	2014	NM Elverum
R8 Kvinner 3x40 skudd, SH1			
Monica Lillehagen	1116	2019	VM Sydney
V45 3x20 skudd			
Nils Petter Håkedal	578	2018	Nordisk vet., Eskilstuna
V55 3x20 skudd			
Geir Magne Rolland	567	2019	NM Elverum
V65 2x30 skudd			
Torkild Hopmark	571	2019	NM Elverum
Harald Stenvaag	571	2019	NM Elverum
V73 2x30 skudd			
Odd Kolsrud	567	2019	NM Elverum
U16 3x20 skudd			
Martine Sve	571	2019	NM Elverum
50m LIGGENDE			
R6 Mix 60 skudd, SH1			
Ove Foss	618,7	2014	VM Suhl
R9 Mix 60 skudd, SH2			
Therese Løvhaug	617,2	2020	NM Alfhallen
Kvinner 60 skudd			
Karoline Hansen	626,8	2017	ISAS Dortmund
Menn 60 skudd			
Stian Bogar	630,1	2013	EM Osijek
Kvinner 60 skudd junior			
Jeanette Hegg Duestad	627,9	2019	WC jr., Suhl
Menn junior 60 skudd			
Henrik Larsen	624,1	2015	NM Elverum
V45 60 skudd			
Arne Morten Nyfløt	625,1	2019	IWK Berlin
V55 60 skudd			
Jørn Dalen	619,3	2014	NM Elverum
V65 60 skudd			
Johan Janssen	616,4	2017	NM Elverum

V73 60 skudd			
Odd Kolsrud	611	2019	NM Elverum
U16 40 skudd			
Synnøve Berg	413,8	2020	NM Alfhallen
300m MATCH			
Kvinner 3x40 skudd			
Jenny Vatne	1166	2019	EM Tolmezzo
Menn 3x40 skudd			
Simon Kolstad Claussen	1187	2016	EC Århus
Menn standardrifle, 3x20 sk.			
Simon Kolstad Claussen	595	2016	EC Århus
Kvinner junior 3x20 skudd			
Katrine Lund	579	2013	NM Løvenskiold
Menn junior 3x20 skudd			
Jon-Hermann Hegg	577	2017	NM Elverum
V45 3x20 skudd			
Geir Magne Rolland	582	2017	NM Elverum
V55 3x20 skudd			
Tor Nystuen	573	2019	Nordisk vet.
V65 2x30 skudd			
Harald Stenvaag	586	2019	NM Elverum
V73 2x30 skudd			
Jon Løvseth	558	2019	Nordisk vet.
U16 3x20 skudd			
Aurora Beate Myrset	558	2019	NM Elverum
300m LIGGENDE			
Kvinner 60 skudd			
Gyda E. Olssen	597	2010	VM München
Menn 60 skudd			
Harald Stenvaag	600	1990	VM Moskva
Kvinner junior 60 skudd			
May E. Nordahl	596	2005	Gjøvik
Menn junior 60 skudd			
Ole Magnus Bakken	597	2006	Trollhättan
V45 40 skudd			
Arne Morten Nyfløt	399	2016	NM Elverum
V55 40 skudd			
Bjørn Egil Hansen	396	2007	Nordisk for veteraner
V65 40 skudd			
Oddvar Staxrud	396	2017	NM Elverum
V73 40 skudd			

Tore Hartz	392	2019	NM Elverum
Odd Kolsrud	392	2019	NM Elverum
U16 40 skudd			
Robin Nymoen	395	2019	NM Elverum
15m MINIATYRRIFLE 45 SKUDD			
Kvinner			
Lindy Hansen	450	2000	NM Lånke
Menn			
Harald Stenvaag	450	1998	Kringsjå
Kvinner junior			
Anne Marit Nordløkken	450	2005	Meråker
Menn junior			
Ole Kr. Bryhn	450	2006	Solør skytehall
V45			
Knut Bakken	449	2007	Meråker
V55			
Knut Bakken	448	2016	NM Ekeberghallen
V65			
Bjørn Egil Hansen	442	2014	NM Hobøl
V73			
Bjørn Fremstad	433	2019	NM Ekeberghallen
SH1 Kvinner			
Monica Lillehagen	443	2012	Alfhallen
SH1 Menn			
Paul Aksel Johansen	427	2012	Alfhallen
SH2			
Sonja Tobiassen	450	2013	NM Kisen
15m MINIATYRRIFLE 30 SKUDD			
Ungdom			
Aurora Beate Myrset	300	2019	NM Ekeberghallen

GODKJENTE NORGESREKORDER PISTOL PR. 31/12 2020

LUFTPISTOL

Kvinner 60 skudd

Siv Marit Løvhaug	570	2019	Swedish Cup
-------------------	-----	------	-------------

Menn 60 skudd

Ole-Harald Aas	582	2020	Kisen Open
----------------	-----	------	------------

Kvinner junior 60 skudd

Ann Helen Aune	564	2019	Nasj. stevne, Bærum
----------------	-----	------	---------------------

Menn junior 60 skudd

Mattis Czternasty Hembre	570	2020	EM Wroclaw
--------------------------	-----	------	------------

P1, menn SH1 60 skudd

Bjørn Morten Hagen	550	2013	WC Bangkok
--------------------	-----	------	------------

P2, kvinner SH1 60 skudd

Anne-Cathrine Krüger	557	2018	WC Al Ain, FAE
----------------------	-----	------	----------------

Ungdom 40 skudd

Mattis Hembre	364	2016	NM
---------------	-----	------	----

Veteran 55

Frank Lien	371	2019	Nasj. stevne	Bærum
------------	-----	------	--------------	-------

Veteran 65

Ove Horgen	366	2019	Nasj. stevne	Bærum
------------	-----	------	--------------	-------

Veteran 73

Tor Inge Brokjøb	361	2019	NM	Selbu
------------------	-----	------	----	-------

FRIPISTOL

Åpen

Pål Hembre	553	2016	NM
------------	-----	------	----

Junior

Ludvik Czternasty Hembre	515	2019	NM	Rogaland
--------------------------	-----	------	----	----------

P4 (SH1)

Bjørn Morten Hagen	478	2014	WC	Fort Benning
--------------------	-----	------	----	--------------

Veteran 55

Bjørn Berven-Hanssen	513	2019	NM
----------------------	-----	------	----

Veteran 65

Frank Roy Haugland	478	2019	NM
--------------------	-----	------	----

Veteran 73

Tor Inge Brokjøb	474	2019	NM	
Asmund Broks	474	2019	Nordisk vet.	Ørland

SILHUETTPISTOL

Åpen

Pål Hembre	585	2013	EC Hannover
------------	-----	------	-------------

Åpen junior

Christoffer Robin Hovd	554	2015	NM
------------------------	-----	------	----

Veteran 55			
Esten Murbreck	518	2020	NM, Løvenskioldbanen
Veteran 65			
Terje Storholt	523	2020	NM, Løvenskioldbanen
Veteran 73			
Bjørn Jakobsen	502	2020	NM, Løvenskioldbanen
FINPISTOL			
Kvinner			
Siv Marit Løvhaug	578	2019	WC Beijing
Kvinner junior			
Trude Johansen	568	2016	Nordisk, Trollhättan,
P3 (SH1)			
Anne Cathrine Krüger	565	2015	WC Sydney
Menn			
Pål Hembre	593	2015	NM
Junior menn			
Mattis Czernasty Hembre	577	2019	NM Rogaland
Ungdom			
Ludvik Czernasty Hembre	548	2016	NM
Veteran 55			
Peder Sperstad	567	2020	NM, Løvenskioldbanen
Veteran 65			
Jakob Kråkevik	559	2019	Nordisk veteran, Ørland
Veteran 73			
Asmund Broks	568	2020	NM, Løvenskioldbanen
GROVPISTOL			
Åpen			
Pål Hembre	590	2015	Mil. LK Salzburg,
Junior			
Georg Aas	569	2014	NM
Veteran 55			
Frank Lien	563	2019	Nordisk veteran, Ørland
Veteran 65			
Jakob Kråkevik	545	2019	NM Rogaland
Veteran 73			
Bjørn Jakobsen	556	2019	NM Rogaland
STANDARDPISTOL			
Kvinner			
Aina Sandstøl	554	2018	NM
Menn			
Pål Hembre	579	2014	E-Cup Sverige

Junior kvinner

Trude Johansen	515	2015	NM
----------------	-----	------	----

Junior menn

Mattis Czternasty Hembre	554	2019	EM Bologna
--------------------------	-----	------	------------

Ungdom

Ludvik Czternasty Hembre	530	2016	NM
--------------------------	-----	------	----

Veteran 55

Jan Henrik Eriksen	533	2019	NM Rogaland
--------------------	-----	------	-------------

Veteran 65

Jakob Kråkevik	517	2019	NM Rogaland
----------------	-----	------	-------------

Terje Storholt	517	2019	NM Rogaland
----------------	-----	------	-------------

Veteran 73

Asmund Broks	527	2019	Nordisk veteran, Ørland
--------------	-----	------	-------------------------

HURTIGPISTOL FIN**Kvinner**

Gunn Heidi Sønsterud Haugen	578	2016	Militært VM, Doha
-----------------------------	-----	------	-------------------

Menn

Pål Hembre	592	2015	NM
------------	-----	------	----

Junior kvinner

Elene Eikevoll Heltne	522	2019	NM Rogaland
-----------------------	-----	------	-------------

Junior menn

Mattis Czternasty Hembre	582	2019	NM Rogaland
--------------------------	-----	------	-------------

Ungdom

Ludvik Czternasty Hembre	557	2016	NM
--------------------------	-----	------	----

Veteran 55

Rune Hammer	561	2019	NM Rogaland
-------------	-----	------	-------------

Veteran 65

Jakob Kråkevik	554	2019	NM Rogaland
----------------	-----	------	-------------

Veteran 73

Bjørn Jakobsen	549	2019	NM Rogaland
----------------	-----	------	-------------

HURTIGPISTOL GROV**Åpen**

Pål Hembre	591	2015	Mil. LK Salzburg,
------------	-----	------	-------------------

Junior

Mattis Czternasty Hembre	562	2019	NM Rogaland
--------------------------	-----	------	-------------

Veteran 55

Tor Jonassen	551	2019	NM Rogaland
--------------	-----	------	-------------

Veteran 65

Jakob Kråkevik	545	2019	NM Rogaland
----------------	-----	------	-------------

Veteran 73

Bjørn Jakobsen	552	2019	NM Rogaland
----------------	-----	------	-------------

GODKJENTE NORGESREKORDER LERDUE PR. 31/12 2020

OL-TRAP

Kvinner (125 duer)

Izabela Prestegård	111	2018	NM
--------------------	-----	------	----

Menn (125 duer)

Thomas Nilsen	122	2007	
---------------	-----	------	--

Kvinner junior (125 duer)

Mathea Synnøve Johansson	105	2018	NM
--------------------------	-----	------	----

Menn junior (125 duer)

Ruben Grønbeck Lillerud	119	2018	Nordisk
-------------------------	-----	------	---------

Veteran 55 (125 duer)

Tom R. Jensen	113	2018	NM
---------------	-----	------	----

SKEET

Kvinner (125 duer)

Malin Farsjø	117	2020	Cyprus GP
--------------	-----	------	-----------

Menn (125 duer)

Erik Watndal	125	2018	NM
--------------	-----	------	----

Kvinner junior (125 duer)

Vilde Kartveit,	80	2018	NM
-----------------	----	------	----

Menn junior (125 duer)

Tobias Rønning	121	2015	
----------------	-----	------	--

Veteran 55 (125 duer)

Ole Henrik Gusland	120	2018	Cyprus GP
--------------------	-----	------	-----------

DOBBEL TRAP

Kvinner (150 duer)

Agnete Arnesveen	85	2018	NM
------------------	----	------	----

Menn (150 duer)

Thomas Nilsen	128	2013	
---------------	-----	------	--

Kvinner junior (150 duer)

Mathea Synnøve Johansson	74	2018	NM
--------------------------	----	------	----

Menn junior (150 duer)

Martin S. Larsen	135	2016	NM
------------------	-----	------	----

Veteran 55 (150 duer)

Magne Østby	122	2018	NM
-------------	-----	------	----

NORDISK TRAP (125 duer)

Kvinner

Siri Marlen Lindem	122	2016	
--------------------	-----	------	--

Menn

Leif Klokset	125	2011
Jan Øyvind Johansen	125	2016
Andreas Stausland	125	2016

Kvinner junior

Vilde Kartveit	113	2018	NM
----------------	-----	------	----

Menn junior

Filip Rasmussen	124	2015
-----------------	-----	------

Ungdom

Aksel J. Hætta	123	2011
----------------	-----	------

Veteran 55

Ole Johnny Oterholt	114	2019	NM
---------------------	-----	------	----

Veteran 65

Harald Johansen	107	2019	NM
-----------------	-----	------	----

Veteran 73

Knut Saxe Kjeldsberg	111	2019	NM
----------------------	-----	------	----

NORDISK TRAP FINALEREKORDER (125+25 DUER)**Kvinner**

Siri Marlen Lindem	147 (122+25)	2016	NM
--------------------	--------------	------	----

Menn

Leif Klokset	150 (125+25)	2011	NM
--------------	--------------	------	----

Kvinner junior

Vilde Kartveit	137 (113+24)	2018	NM
----------------	--------------	------	----

Menn junior

Filip Rasmussen	149 (124+25)	2015	NM
-----------------	--------------	------	----

Ungdom

Aksel J. Hætta 146	(123+23)	2011
--------------------	----------	------

Veteran 55

Ole Johnny Oterholt	136	2019	NM
---------------------	-----	------	----

Knut Erik Skjolden	136	2019	NM
--------------------	-----	------	----

Veteran 65

Harald Johansen	129	2019	NM
-----------------	-----	------	----

GODKJENTE NORGESREKORDER VILTMÅL PR. 1.1.2020

Menn

10m viltmål 30+30 skudd	Tor Heiestad	582
10m viltmål 40 mixed	Tor Heiestad	388
50m viltmål 30+30 skudd	Tor Heiestad	594
50m viltmål 40 skudd mixed	Tor Heiestad	395
Hjort 40 skudd enkeltskudd	Tor Heiestad	198
Hjort 40 skudd dobbeltskudd	Tor Heiestad	198

Kvinner

10m viltmål 30+30 skudd	Anneline Tangen	515	2018
10m viltmål 40 skudd mix	Therese Holm	365	2009
50m viltmål 30+30 skudd	Therese Holm	563	2009
50m viltmål 40 skudd mix	Therese Holm	376	2008
Hjort 40 skudd enkeltskudd	Therese Holm	185	2009
Hjort 40 skudd dobbeltskudd	Therese Holm	176	2008

Junior menn

10m viltmål 30+30 skudd	Espen Teppdalen Nordsveen	570	2018
10m viltmål 40 mixed	Espen Teppdalen Nordsveen	380	2016
50m viltmål 30+30 skudd	Espen Teppdalen Nordsveen	585	2016
50m viltmål 40 skudd mixed	Espen Teppdalen Nordsveen	387	2016
Hjort 40 skudd enkeltskudd	Jan Erik Olsen	188	
Hjort 40 skudd dobbeltskudd	Jan Erik Olsen	186	

Junior kvinner

10m viltmål 30+30 skudd	Emilie Sørli	466	2019
10m viltmål 40 skudd mix	Therese Holm	365	2009
50m viltmål 30+30 skudd	Therese Holm	563	2009
50m viltmål 40 skudd mix	Therese Holm	376	2008
Hjort 40 skudd enkeltskudd	Therese Holm	185	2009
Hjort 40 skudd dobbeltskudd	Therese Holm	176	2008

NSFs hederstegn i gull

Amundsen, Mauritz (NAIS)	1938	Amundsen, Erling	1953
Bjørn, Ove (NAIS), Danmark	1938	Gresvig, Knut	1953
Enger, Ivar (NAIS)	1938	Kongshaug, Erling	1953
Gude, Ove (NAIS)	1938	Larsen, John H.	1953
Maseng, Sigurd (NAIS)	1938	Lie, Johs. H.	1953
Onsrud, Franke (NAIS)	1938	Liljeroth, Johan	1953
Ruge, Otto (NAIS)	1938	Moe, Carstein	1953
Røgeberg, Willy (NAIS)	1938	Mærli, Steffen	1953
Sunde, Arne (NAIS)	1938	Mølbach-Tellefsen, Claus	1953
Vik, Sigurd M. (NAIS)	1938	Ringvold, Fernando	1953
Østermann, H.V. (NAIS), Finland	1938	Sheperd, William D`Arey	1953
Glomnes, Sverre (NAIS)	1939	Østbye, Harald	1953
Steding, E. (NAIS), Sverige	1939	Christensen, Allan, Danmark	1954
Åkermann, J. (NAIS)	1939	Cerda, H. S., Venezueala	1955
Kongsjorden, Halvor (NAIS)	1940	Gulbrandsen, H. R.	1955
Meyer, L. F. (NAIS), Sveits	1940	Halvorsen, Øistein, Venezuela	1955
Carlsson, Eric (NAIS) Sverige	1946	Ruud, Arthur	1955
Hunæs, Johan A. (NAIS)	1946	Støre, J. H.	1956
Jorsett, Per (NAIS)	1946	Girado, Argentina	1957
Larsson, K. A. (NAIS), Sverige	1946	Holth-Larsen, Bjarne	1957
Skredegaard, Tore (NAIS)	1946	Petterson, A.J.T.	1957
Vik, A.M. (NAIS)	1946	Lexow, Peter H.	1958
Aasnes, Haakon (NAIS)	1946	Liljedahl, Hans, Sverige	1959
Daoud av Egypt, Prins	1947	Meyer, Julius, Finland	1959
Johannessen, Niels	1947	Hasler, Kurt, Sveits	1961
Natvig, Harald	1947	Härkönen, A., Finland	1961
Sætter-Larsen, E., Danmark	1948	Helling, Svein	1961
Åkerhjelm, Nils, Sverige	1948	Lønnberg, Henrik, Sverige	1961
Aasnæs, Hans	1948	Norlin, Karl-Arvid, Sverige	1961
Bergersen, Rolf	1949	Ravila, John A., Finland	1961
Krefting, Kristian	1949	Rytter-Axelsen, Ragnvald	1961
Langekilde-Lange, A., Danmark	1949	Thelle, Hans Herman.	1961
Olsen, Otto M.	1949	Thorsen, Fridtjof	1961
Angaard, Halvard	1952	Zimmermann, E., Vest-Tyskland	1961
Enger, Amund	1952	Bühning-Andersen, Birger	1962
Hofmo, Rolf	1952	Norman, Tormod	1962
Løvenskiold, Carl Otto	1952	Harald, H.K.H. Kronprins	1963

Møller, Poul, Danmark	1963	Flesland, Gaute	1981
Sjong, Bjørn	1963	Nicolaysen, Unni	1981
Mejdell, Vilhelm	1964	Tellefsen, Jon	1984
Opel, Georg von, Vest-Tyskland	1966	Opheim, Hallgrim	1987
Herver, Karsten	1968	Danielsen, Arild J.	1989
Bayard, Robert S. USA	1969	Kjellstrøm, Rune, Sverige	1989
Fosser, Erling	1969	Hagen, Steinar	1996
Glesner, Poul, Danmark	1969	Cappelen, Jørgen W.	2002
Klingspor, Gøsta, Sverige	1969	Lund, Olav	2002
Gjerdrum-Dahl, Einar	1970	Nicolaysen, Kåre	2004
Narum, Bergliot	1971	Raña, Olegario Vazquez, Mexico	2005
Wachtmeister, Fredrik, Sverige	1971	Schreiber, Horst G., Tyskland	2005
Juul-Johansen, C., Danmark	1973	Stai, Erik	2010
Plahte, Erik	1974	Sørli, Rune	2010
Jokstad, Arne	1975	Jakobsen, Bjørn	2013
Wirtanen, Maunu, Finland	1975	Stubberud, Helge	2017
Oldertrøen, Bergfinn	1978	Trulsrud, Knut	2017
Rødseth, Kolbjørn	1979	Kristiansen, Pål	2019
Schulstrøm, Bjørn, Sverige	1979		

Bragdmerket

Bragdmerket og bragdmerkestatuetten (innstiftet 2010) er Skytterforbundets høyeste utmerkelser for individuelle skytterprestasjoner. For å få merket, og etter hvert statuett, må skytterne oppnå prestasjoner som gir poeng etter en skala. Denne går i dag fra 1 poeng for NM-gull til 10 poeng for OL- og VM-gull. Kravet til å få merket er 6 p, og for statuettene er kravene som følger:

Bronse: 50 poeng, sølv: 100 poeng, gull: 150 poeng

Tabellen for bragdmerkepoeng er ført tilbake til 1946. Tabellen her omfatter alle som har oppnådd 6 poeng og fått bragdmerket pr. 2020. Bragdmerkepoengene oppdateres årlig på skyting.no.

NAVN	POENG
Harald Stenvaag	498,25
Pål Hembre	299,5
Tore Brovold	254
Vebjørn Berg	194
Tor Heiestad	182
Ole-Kristian Bryhn	151,5
Leif Steinar Rolland	134
Espen Berg-Knutsen	129
Lindy Hansen	119,5
Harald Jensen	115
Monica Lillehagen	98,5
Erik Watndal	97
Hans H. Schjelderup	95,5
Kenneth Skoglund	92
Ole Magnus Bakken	88,5
Are Hansen	86
Magne Landrø	84
Malin Westerheim	80,5
Gyda Ellefsplass Olssen	78
Simon Kolstad Claussen	77
Tore Hartz	73,5

Henrik Larsen	65
Stian Bogar	61
Petter Bratli	60,5
John H. Larsen jr.	58
Odd Arne Brekne	58
Hanne Skarpodde	51,5
Jeanette Hegg Duestad	48,5
Jenny Stene	48
Aina Flørli/Sandstøl	46
Erling Kongshaug	46
Espen Krogstad	46
Kristina Vestveit Nervold	45,5
Anne Grethe Jeppesen	45,5
Geir Skirbekk	44,5
Nils Petter Håkedal	43,5
Anne May Bekkemoen	41
Rolf Bergersen	41
Arild Røyseth	39
John Rødseth	39
Helge Anshushaug	38
Geir Magne Rolland	37,5
Kåre Inge Viken	37
Ragnar Jelsnes	37

Tom Beier Jensen	36,5
Terje Storholt	36,5
Hans Aasnæs	35
Hanne Vataker	35
Kari Linden	35
Siri Landsem	35
Thoril Radet Brodahl	34,5
John H. Larsen sr.	34
Benjamin Tingsrud Karlsen	33
Asmund Broks	32
Sonja Tobiassen	32
John Duus	31,75
Jenny Tovseth Vatne	31
Vegard Nordhagen	30,5
Torgeir Bidtnes	30,5
Jens J. Nygård	30
Jakob Kråkevik	29,5
Bjørn Morten Hagen	29
Espen Teppdalen Nordsveen	28
Gro-Lisbeth Nilsen	27,5
Per Erik Løkken	27,5
Jørn Dalen	27
Stein Fiskebeck	27
Katrine Lund	26,5
Britt Elena Wollan	26
Willy Røgeberg	26
Tor Jonassen	25,5
Audun Loftesnes	25
Daniel Walø	24
Arvid Haugen	24
Bjørn Egil Hansen	24
Trond Kjøll	23,5
Amanda Dybendal	23
Grethe Martinsen	23
Paul Aksel Johansen	23
Bjørn Bakken	22,5
Bjørn Jakobsen	22,5
May Irene Olsen	22,5

Siv Marit Løvhaug	21,5
Christian Rød Karlsen	21
Gunn Heidi Sønsterud Haugen	21
Vegard Askestad	21
Jon-Hermann Hegg	20,5
Bjørn Einar Norén	20,5
Heidi Sørli-Rogne	20
Marianne Ullvassveen	20
Jan Lasse Moe	19,5
Terje Melbye Hansen	18,5
Liv Bratsberg	18
Kristoffer Skjelland	17,5
Berit Frydenlund	17
Oddvar Hauger	17
Wenche Solbakken	17
Per Hansen	16,5
Roar Bjerke	16,5
Ann Synnøve Arnestad	16
Mauritz Amundsen	16
Ove Foss	16
Ole Eilif Undseth	16
Reidar Gustavsen	16
Ragnhild Johnsen	16
Sina Busk	15,5
Espen Magnussen	15,5
Johan Hunæs	15
Jonas Filtvedt	15
Odd Sannes	15
John-Ole Nordskog	14,5
Kristoffer Sandvoll	14,5
Lisbeth Rossing	14,5
Therese Holm	14,5
Gunnar Schjelderup	14
Gunrid Kjellmark	14
Kjetil Bromark	14
Ingrid Stubsjøen	14
Leif Klokset	14
Henrik Fylling	13,5

May Elisabeth Nordahl	13,5
Arne Selmer	13,5
Elling Øvergård	13,5
Odd Kolsrud	13,5
Kim Andre Lund	13,5
Thore Larsen	13,5
Arvid Mikkelsen	13
Ola Stene	13
Nils Bergo	13
Petter Allan	13
Svein Rustbakken	13
Rune Brodahl	13
Thomas Nilsen	13
Christoffer Robin Hovd	12,5
Jan Gundersrud	12,5
Lise Sørensen	12,5
Magnus Wohlen	12,5
Simon Ileby	12,5
Reidun Ann Støle	12,5
Ingeborg Røed/Sørensen	12
Karin Isaksen	12
Tore Skau	12
Svein Helling	12
Anders Svegård	11,5
Magne Gusland	11,5
Torger Larsen	11,5
Anne-Cathrine Krüger	11
Barbro Breivik	11
Arild Aurstad	11
Anne Lise Søhol	11
Heidi Bråten	11
Even Nordsveen	11
Kathrine Begby	11
Kurt Johannessen	11
Ståle Waagbø	11
Tom Horvei	11
Øyvind Sirevaag	11
Thomas Binnie Jr.	11

Amund Bjertnes	10,5
Jonny Nyen	10,5
Julie Lekven	10,5
Tor Nystuen	10,5
Ole Ludvik Akre	10,25
Alf Gaste	10
Knut Bakken	10
Leif Vålvanet	10
Marius Aarre	10
Rolf Toven	10
Ole Jørgen Narvestad	10
Øystein Nordås	10
Tom Nalum	10
Jan Erik Olsen	9,5
Kristian Stensåsen	9,5
Lars Lømo	9,5
Linn Iren Flaate	9,5
Kari Hagen	9,5
Ove Økdal	9,5
Morgan Bunes	9
Axel Thv. Marthinsen	9
Arne G. Værngaar	9
Birger Bühring-Andersen	9
Bjørn Harald Vik	9
Nils Erik Nilsen	9
Kjell Sørensen	9
Magne Østby	9
Siw Anita Dramstad	9
Thor-Øistein Endsjø	9
Paal Kråkenes	9
Ole Henning Fjeld	9
Jørgen Engen	8,5
Egil Havre	8,5
Marianne Willhelmsen	8,5
Marianne Berger	8,5
Johnny Nilsen	8,5
Livar André Lura	8,5
Åsbjørn Idland	8,5

Håkon Sørli	8
Endre Hagelund	8
Sally Jane Haugland	8
Bjørn Øvergård	8
Christian Lilleng	8
Bjørn Roar Bjerke	8
Fredrik Johansson	8
Borghild Naadland	8
Ellen M. Krogstad	8
Knut Ivar Larsen	8
Ida Frydenlund	8
Sigurd Liland	8
Olav Melkild	8
Terje Theien	8
Kjell Roar Livold	7,5
Filip Rasmussen	7,5
Egil Olsen	7,5
Bjørn Fremstad	7,5
Georg Aas	7,5
Målfrid Vannebo	7,5
Roar Olsen	7,5
Sara Hovland	7,5
Eva Kristin Knutsen	7
Ludvik Czternasty Hembre	7
Karoline Hansen	7
Ingunn Edvardsen	7
Bjørge Jansen	7
Bjørnar Gudmundstuen	7
Geir Bakken	7
Frode Finstad	7
Jens Hallstein Nygård	7
Jannicke Kristiansen	7
Liv Lågstad	7
Mona Gjelstad	7
Willy Pettersen	7
Svein Tangen	7
Thorleif Gaarder	7
Sølvi Horvei	7

Øystein Sæther	7
Ole Johan Elvestad	7
Tor Richter	7
Harald Schjelderup	6,5
Eline Skovli Utne	6,5
Kenneth Friberg	6,5
Johan Janssen	6,5
Malin Farsjø	6,5
Per Hæhre	6,5
Petter Gulliksen	6,5
Roar Hembre	6,5
Svein Sotberg	6,5
Arnt Haugland	6,25
Tore Skredegård	6
Erik Gurholt	6
Egil Stenvik	6
Bjørn Meldalen	6
Gerd Nesgård	6
Erik Bækkevold	6
Hans Aksel Barlien	6
Gunnar Svendsen	6
Bente Handberg	6
Jan Erik Eknes	6
Ingeborg Gran	6
Line Holth	6
Magne Holmbro	6
Laila Hansen	6
Nic. Zwetnow	6
Ottar Dahl	6
Truls Heslien	6
Sverre Lindstad	6
Tor Marthinsen	6
Øyvind Steinsholt	6
Sjur Haugland	6
Rolf Røtterud	6
Runar Magnussen	6

